

HET DAMSPEL

J. DE HAAS EN
PH. L. BATTEFELD
2^E GEHEEL HERZIENE
EN GEWIJZIGDE DRUK

BEWERKT DOOR

A. K. W. DAMME

ADY
327

BIBLIOTHEEK - 107 - D - 96

nederlandse sport federatie

burg. van karnebeeklaan 6 - den haag - telefoon (070) 63 29 63

GOUDA

ADY 327 / 1.50

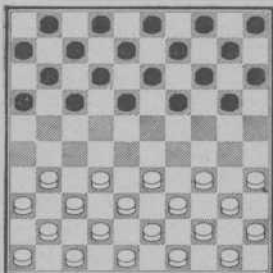
HET DAMSPEL

J. DE HAAS EN PH. L. BATTEFELD

2e GEHEEL HERZIENE
EN GEWIJZIGDE DRUK

BEWERKT DOOR

A. K. W. DAMME

Ter Bespreking.

GOUDA — G. B. VAN GOOR ZONEN

BIJ DEN TWEEDEN DRUK.

Deze tweede druk wijkt in sterke mate af van de eerste uitgave. In den tijd, die tusschen beide uitgaven verliep, heeft het spel zich zoozeer gewijzigd, dat een damwerk tegenwoordig aan geheel andere eischen moet voldoen dan vroeger. Wij hebben alles zooveel mogelijk binnen de grenzen van het practische gehouden en enkele hoofdstukken, welke voor de ontwikkeling tot damspeler van weinig of geen nut waren, geheel laten vervallen. Ons doel was in zoo klein mogelijk bestek te geven, hetgeen gewenscht is, met vermindering van noodeloze uitvoerigheid.

Zoo hopen wij, dit boek, dat reeds zoo velen van nut is geweest bij hun studie van het mooie damspel, ook thans aan de eischen van dezen tijd te hebben doen beantwoorden.

DE BEWERKER.

ZWART-WIT
—
VOOR HET DAMBORD
—
HET DAMSPEL

DEZE DRIE BOEKEN VORMEN TE ZAMEN
EEN STANDAARDWERK VOOR HET DAMSPEL

Elk boek kan afzonderlijk worden bestudeert en klimt van het eenvoudige op tot de moeilijkste posities.

Te zamen vormen de drie werken een uitgebreide verhandeling, welke, zonder in herhaling te treden, het eenmaal geleerde aanvult en in fitnesses uitwerkt.

Dit resultaat kon slechts worden bereikt, doordat één dammer den geheelen leergang bewerkte.

VOORAFGAANDE OPMERKINGEN.

Bord en Notatie.

Het Hollandsche damspel wordt gespeeld op een vierkant bord, dat in 100 gelijke vakken is verdeeld. Deze vakken zijn ter onderscheiding beurtelings geel en bruin of ook wel zwart en wit gekleurd.

Zwart No. 1.

	1	2	3	4	5
6		7	8	9	10
	11	12	13	14	15
16		17	18	19	20
	21	22	23	24	25
26		27	28	29	30
	31	32	33	34	35
36		37	38	39	40
	41	42	43	44	45
46		47	48	49	50

Wit.

Bovenstaande afbeelding wordt „diagram” genoemd, *de genummerde vakken* heeten *velden* of *ruiten*. De woorden wit en zwart duiden de plaatsen der beide spelers aan. Elke ruit is genummerd. Deze wijze van nummering wordt in Holland algemeen gevolgd, waarom wij allen damspelers dringend aanraden, deze notatie goed te leeren, opdat men gemakkelijk de verschillende opmerkingen zal kunnen volgen.

Vooraf merken wij op, dat men in Holland op de donker gekleurde velden speelt, en het bord zoo moet worden geplaatst, dat het linkerhoekveld van iederen speler eene donker gekleurde ruit is.

De speler zit met de witte schijven voor zich en nummert op de volgende wijze:

Op het verst afgelegene donkere veld aan de linkerzijde van het bord (dus een veld van den tegenstander) plaatst hij No. 1 (zie Diagram No. 1) verder naar rechts 2, 3, 4, 5.

Deze vakken, welke de nummers van 1 tot 5 dragen, noemt men *damlijn*; de vakken 46 tot 50 heeten tezamen ook *damlijn*.

Op de tweede lijn begint men ook van links naar rechts van 6 tot 10. Op deze wijze nummert men verder, zoodat men op het vak rechtsonder met 50 eindigt.

De vakken, welke zich bevinden op de lijn tusschen de vakken 46 en 5, vormen tezamen de z.g. *lange lijn*.

Het noteeren der partij is steeds aan te bevelen, zelfs voor zwakke spelers, want al zijn hun partijen voor de studie en leering van anderen niet of weinig geschikt, toch is het noteeren een nuttige bezigheid, omdat men daardoor gedwongen zal zijn, telkens opnieuw den stand der partij te bestudeeren vóór men een nieuwen zet doet.

Ook zal men dan de partijen nog eens na kunnen spelen om daarin de stellingen nog eens te bestudeeren. Niets wordt echter zoo slordig aangeleerd als het noteeren; daarom achten wij het geenszins overbodig dit onderwerp nauwkeurig te behandelen.

Bij den aanvang der partij zijn de witte schijven geplaatst op de velden, genummerd van 31 tot 50, de zwarte van 1 tot en met 20. Wit doet den eersten zet en plaatst b.v. schijf 33 naar voren op ruit 28. Men noteert dan 33—28. Wanneer zwart nu 19—23 speelt moet wit slaan met schijf 28 naar 19. Men noteert 28 × 19. Wij merken dus op, dat men eerst het nummer van de ruit noteert, die door de schijf of dam wordt verlaten, daarna het nummer van de ruit, waarop het stuk wordt geplaatst.

Bij het slaan worden de ruiten, die overgesprongen worden *niet* genoteerd. Als dus de schijf van plaats verandert, krijgt zij het nummer van de ruit, welke dan wordt bezet.

Indien men wil aangeven, dat een zet „niet goed of twijfelachtig” is plaatst men achter den zet een ?, een goeden zet duidt men aan met !, een zeer goede met ! !.

Opgave No. 1.

Noteer uit het hoofd de velden, die gelegen zijn op de lange lijn.

Opgave No. 2.

Idem alle velden op de lijnen 1 tot 45 en 6 tot 50.

Opgave No. 3.

Idem alle velden aan den bordrand gelegen te beginnen met 1 en eindigende met 6.

REGLEMENT VAN HET DAMSPEL.

§ 1. De opzet.

ARTIKEL 1.

Het damspel wordt gespeeld door twee personen of groepen, genaamd de spelers, op een vierkant bord van honderd velden, verdeeld in tien rijen van elk tien velden, om het andere licht en donker gekleurd.

ART. 2.

De schuine kleurlijnen op het bord duiden de richting aan, waarin de stukken zich bij het spel bewegen.

ART. 3.

Er wordt gespeeld op de donkere ruiten. Men kan echter bij onderling goedvinden ook op de lichte velden spelen.

ART. 4.

Het bord wordt tusschen de beide spelers zóó geplaatst, dat de lange lijn van de bespeelde velden uitgaat van de linkerzijde van elken speler.

ART. 5.

De velden waarop men speelt, worden gerekend genummerd te zijn van 1 tot 50, ook al staan die nummers er niet op vermeld.

De nummering is als volgt: Boven links 1 tot en met 5. Tweede lijn 6—10 enz. Zie diagram No. 1.

ART. 6.

Het spel vangt aan met 20 witte schijven op de velden 31—50 tegen 20 zwarte op de velden 1—20, inzoooverre het verleenen van voorgift daarop geen uitzondering maakt.

ART. 7.

Onder het verleenen van voorgift verstaat men, dat aan den tegenstander afgegaan wordt óf een schijf op het eerste van twee, drie of vier spelen; onderscheidenlijk genoemd: een halve, een derde, een vierde van een schijf, enz. óf één, twee, drie of meer schijven op elk spel, genoemd: 1 schijf, 2 schijven, enz., óf wel de toekenning van remise als winst. Wie voorgift verleent, bepaalt, welke schijf of schijven van het bord worden genomen.

ART. 8.

Nadat voor elken speler de kleur der stukken — de eerste maal bij loting of keuze — bepaald is, nemen de spelers beurtelings wit en zwart. Wit speelt gewoonlijk het eerst. Krijgt echter een der spelers voorgift, dan speelt deze, ook met zwart, eerst.

§ 2. De loop der stukken.

ART. 9.

De schijf gaat schuin vooruit, telkens één veld uitgezonderd bij het slaan van één of meerdere vijandelijke stukken, in welk geval zij zoowel voor- als achteruit daaroverheen moet springen (Vgl. art. 13).

ART. 10.

Een schijf wordt dam als zij de bovenste lijn van het bord, waar de tegenstander zit, heeft bereikt en wordt met een tweede gelijke schijf tot dam gekroond. Indien echter die schijf aldaar niet tot rust komt, maar door voortzetting van den slag de damlijn onmiddellijk weder verlaat, zonder daarop weer te keeren, dan blijft zij schijf. (Zie diagrammen 2 en 3).

ART. 11.

De dam gaat voor- of achterwaarts, geheel of gedeeltelijk de vrije velden doorloopende van elke lijn, die zij bestrijkt, of waarop zij door veranderde richting bij het slaan moet komen.

ART. 12.

Aanraken is spelen van elk eigen speelbaar stuk, uitgezonderd bij het op hun plaats zetten van stukken, welke scheef of niet op de juiste velden staan, mits men daarvan vooraf kennis geeft.

Zoolang een schijf of dam nog niet is losgelaten, kan men deze naar links of rechts verplaatsen, indien daar open velden zijn.

§ 3. Het slaan.

ART. 13.

Slaan is verplicht en elke slag geldt voor een zet.

De schijf springt daarbij over één of meer vijandelijke stukken, telkens op het naaste veld, zich bevindend met een open veld er achter in den loop van den slag. De dam slaat op gelijke wijze de in haar loop vrijstaande vijandelijke stukken, telkens met ten minste één open veld er achter.

ART. 14.

Elke slag moet regelmatig stuk voor stuk worden aangetoond, waarbij men wel meermalen over hetzelfde open veld mag gaan, doch niet ten tweede male over hetzelfde stuk. Tijdens het slaan mogen de vijandelijke stukken niet van het bord worden genomen.

Dit geschiedt *na* den slag. (Zie diagram No. 4).

ART. 15.

De meeste stukken moeten worden geslagen, dam of schijf gelden hierbij als van gelijke waarde en men slaat bij gelijk aantal op slag staande stukken naar verkiezing met dam of schijf.

§ 4. Het eindspel.

ART. 16.

Als in een eindspel wederzijds driemaal achter elkaar dezelfde zetten zijn gedaan, of een voorgaande stand tweemaal is teruggekeerd, wordt het spel voor remise gehouden.

ART. 17.

Zoodra een spel komt te staan met 3 dammen tegen één dam mogen er met inachtneming evenwel van art. 16 nog 10 zetten worden gedaan — of, zoo de speler met de eene dam de lange lijn bezet, slechts drie — waarbij de bezitter van één dam begint te tellen. Is er daarna geen beslissing dan is het spel remise, tenzij de speler met drie dammen onmiddellijk kan aantoonen, dat er winst zit in zijn spel. In dat geval moet het afspel worden toegestaan.

ART. 18.

Als een speler een dam en twee schijven heeft, of twee dammen en een schijf kan de tegenstander, zoo hij alleen een dam heeft, die schijf of schijven tot dam kronen, welke handeling niet gelden zal voor een zet. Daarna wordt gespeeld als in art. 17 omschreven.

Indien de speler met de enkele dam niet tot kroning wil overgaan en hij bij machte is om te beletten, dat de damlijn wordt bereikt, moeten wederzijds nog tien zetten worden gedaan. Blijkt daarbij, dat de damlijn niet kan worden bereikt dan is het spel remise.

§ 5. Onregelmatigheden.

ART. 19.

Indien het bord verkeerd ligt is het spel ongeldig, tenzij zulks eerst blijkt, nadat reeds meer dan 5 zetten zijn gedaan.

ART. 20.

Heeft een speler, in plaats van eigen stuk, een stuk van den tegenspeler opgespeeld en losgelaten, of wel na een slag te veel, te weinig of verkeerde stukken van het bord genomen, of zelfs een slag in het geheel niet uitgevoerd, maar een ander stuk gespeeld, of, eindelijk, indien door een speler een of meerdere stukken verkeerdelijk van het bord worden genomen — in al deze gevallen kan de tegenspeler vorderen, dat dit zoo blijve en als een gedane zet zal gelden, of wel, dat de stand geheel en al hersteld en in het eerste geval opnieuw gespeeld of in de andere gevallen juist geslagen en weggenomen zal worden.

ART. 21.

Elke begane onjuistheid moet onveranderd blijven en is aan geen herstel meer onderhevig, zoodra beantwoord door een tegenzet van den anderen speler (behoudens de bepaling in het eerste deel van art. 19).

ART. 22.

Het is niet geoorloofd tijdens het spel wenken of aanwijzingen te geven of iets te doen, wat hinderlijk kan zijn voor den speler of spelers.

§ 6. De uitslag.

ART. 23.

Het spel is verloren voor den speler, die, aan de beurt zijnde, in een der navolgende gevallen verkeert.

- 1e. geen stuk meer over heeft of vast gezet is (Zie diagram No. 5).
- 2e. de stukken dooreen werpt;
- 3e. het spel opgeeft;
- 4e. het spel laat varen of weigert door te spelen;
- 5e. zich niet houdt aan dit reglement;
- 6e. in tijds-overschrijding vervalt volgens art. 26.

In al deze gevallen geldt het spel voor den anderen speler als gewonnen.

ART. 24.

Het spel is remise in de daartoe leidende, bij art. 16, 17 en 18 aangewezen gevallen. Voorts kunnen met wederzijdsch goedvinden de spelers een nog niet geëindigd spel voor remise verklaren, behoudens recht en billijkheid tegenover derden.

§ 7. Notatie en tijd-contrôle.

ART. 25.

Voor het noteeren van spelen en standen wordt de nummering van het bord gebruikt van diagram No. 1.

ART. 26.

In geval bij wedstrijden gebruik wordt gemaakt van wedstrijdklokken, moet elke speler ten minste zooveel zetten per uur doen, als bij regeling is bepaald. Doet men in het eerste uur meer zetten dan komen deze ten goede aan het tweede uur enz.

Voor wie minder doet dan het vereischte aantal zetten, is na verstrijken van het uur het spel verloren. Als grondslag kan dienen 25 zetten per uur.

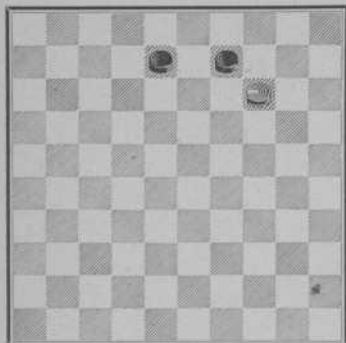
Er dient naar juiste tijdsbepaling voor elken speler zooveel mogelijk te worden gestreefd en eveneens van de commissie van den wedstrijd een waarschuwing uit te gaan in geval bij tijdnood het uur weldra zal verstrijken.

SLIOTARTIKEL.

Bij wedstrijden worden eventueele geschillen aangehouden tot aan het einde van den wedstrijd.

Toelichtingen op het Reglement.

No. 2. (Zie art. 10).
Zwart.

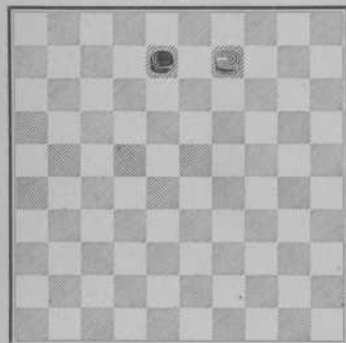

Wit.

Wit slaat van 14 naar 12. De schijf blijft schijf.

Stond de zwarte schijf 8 op 12, zou wit naar 3 slaan (dam).

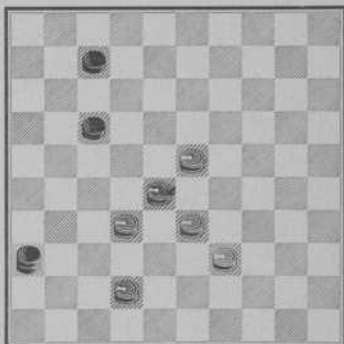
No. 3. (Zie art. 10).
Zwart.

Wit.

Wit speelt 9—3. De schijf wordt dam.

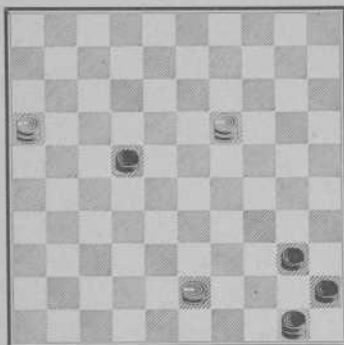
No. 4. (zie art. 14).
Zwart.

Wit.

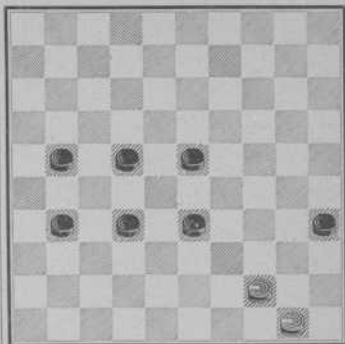
Wit speelt 28—22. Zwart kan met schijf 17 drie stukken nemen, maar moet met de dam slaan, welke er vijf veroverf. Zwart slaat dus van 36 over de stukken 22, 23, 39, 42 en 32. Hier blijft de dam staan, daar schijf 39 reeds is geslagen en dit niet voor de tweede maal mag geschieden. Na den slag neemt zwart de stukken weg. Enkel de witte schijf 33 blijft dan over met de zwarte dam en twee zwarte stukken, welke Wit slaat.

Zwart.

Wit.

Wit speelt 10—28, zwart 22×33; wit 43—39, zwart 33×44 en wit 16—19! Zwart is aan zet, kan niet spelen en verliest dus met 4 tegen 1 nog.

Wit.

Wit speelt nu schijf 44 op 40, zwart moet 33×44 en wit slaat van vak 50 over de vakken 39, 28, 17, 26, 37, 28 op vak 19.

Nu is wit met het stuk van 50 tweemaal over wit 28 gegaan. Dit is geoorloofd!

Men mag bij het slaan wel meermalen over dezelfde open ruit gaan, maar niet over hetzelfde stuk.

Iets over de waarde der schijven.

Hoewel de eene schijf oogenschijnlijk niet meer waarde heeft dan de andere, kan men toch door de wijze waarop men haar gebruikt, haar waarde meer of minder doen stijgen of dalen. Zet eens de aanvangstelling op het bord. Op de vakken 35, 36, 15 en 46 zijn 4 witte schijven, die slechts over één ruit in het spel gebracht kunnen worden. Voor zwart zijn op de vakken 5—6—15 en 16 dergelijke randschijven geplaatst. De randschijven hebben

weliswaar dezelfde *materiele* waarde, maar zijn niet zoo gunstig geplaatst als de overige.

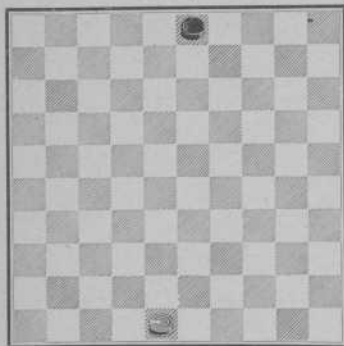
Men doet daarom goed, zoo veel mogelijk te zorgen, dat deze schijven in het midden van het spel komen, waardoor zij in waarde zullen stijgen.

Men zij er dus op bedacht, dat de schijven in het algemeen op het midden van het bord de volle waarde krijgen. Speel dus zoo weinig mogelijk uwe schijven naar den kant, maar vorm een

sterk centrum. Deze wijze van spelen ziet men vooral toegepast in de Nederlandsche opening.

Thans zullen wij door eenige voorbeelden aantoonen, dat de waarde der schijven door het *spelen* stijgt of daalt.

Zwart. No. 7.

Wit.

Wit heeft een schijf op 48, zwart op 3; dus beiden dezelfde kracht en denzelfden stand.

Maar wit is aan zet, en daardoor verkrijgt de witte schijf groote waarde.

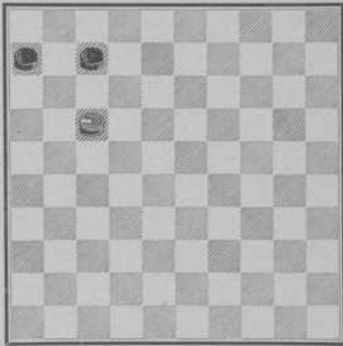
Wit 48—43, zwart 3—8, 43—38, zwart 8—13, wit 38—33, zwart 13—18, wit 33—28 en wint.

Zwart kon het verlies niet ontgaan, omdat wit steeds zorgde, zich op die ruiten te bevinden, die door zwart bespeeld moesten worden.

Nog eens stelling No. 7. Wit 48—43, zwart 3—9, wit 43—39, zwart 9—14, wit 39—34, zwart 14—20, wit 34—30, zwart 20—25, wit 30—24. Opnieuw heeft wit gewonnen. Men ziet dus, dat de schijf van wit, omdat hij het eerste moest spelen, veel grootere waarde verkreeg dan zwart.

Het voordeel, dat wit verkreeg door dat hij het eerst moest spelen, heeft enkel betrekking op deze positie. Stond de zwarte schijf op 8, zou wit — aan zet zijnde — juist verliezen, stond ze op 13, zou wit weer winnen.

Zwart. No. 8.

Wit.

Deze positie is bedriegelijk (No. 8). Hoewel de witte schijf op het oogblik de beide zwarte vasthoudt, is wit volstrekt niet sterker, want zwart speelt 7—11; wit 17—12, zwart 11—17, wit 12×21, zwart 6—11, wit 21—16, zwart 11—17 en wint.

Het materiele voordeel van zwart was van meer gewicht dan de stand van wit. Had zwart zijn schijf meer willen behouden, had hij verloren, door echter hijtijds een stuk te geven werd schijf 6 zoo sterk, dat zwart won.

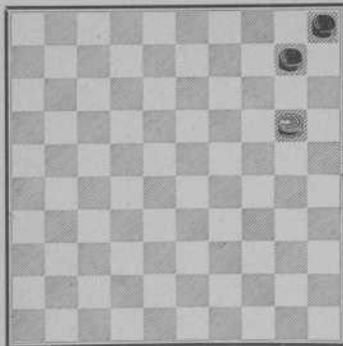
(Zie diagram No. 9).

Hier zien wij het tegenovergestelde gebeuren. Zwart 10—15, wit 20—14, zwart 15—20, wit 14×25, zwart 5—10, wit 25—20. Wit wint.

Merk op het verschil in de positie

Zwart.

No. 9.

Wit.

van de witte schijf tegenover de zwarte schijf in de posities van de diagrammen 8 en 9. De schijf, welke wordt geofferd telt niet mede. Hoofdzaak is de schijf welke zwart overhoudt, dus in positie 8 schijf 6 en in positie 9 schijf 5. Deze schijf 6 staat tegenover de witte op 17 in een andere positie dan schijf 5 tegenover 20. In de laatste is er — terwijl in beide gevallen zwart aan zet is — een open ruit meer tusschen. In dat geval spreekt men van een „tempo”, een speelbaren zet meer of minder, hetgeen steeds goed moet worden berekend. Winst of verlies kunnen er het gevolg van zijn.

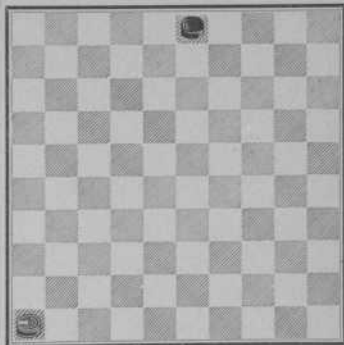
(Zie diagram No. 10).

Kon in No. 7 wit van zijn „tempo-voordeel” profiteeren door steeds tegenover de zwarte schijf te blijven, hier gaat dit niet. In vier zetten komt wit op ruit 28, zwart op 25 en is onbereikbaar. De partij is remise, beide stukken hadden dezelfde waarde.

Hieruit ziet men, dat tempo-voordeel niet wordt uitgemaakt door de

Zwart.

No. 10.

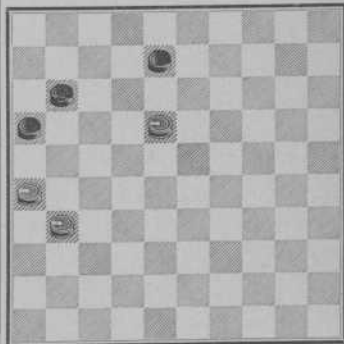

Wit.

omstandigheid, wie aan zet is, doch geheel afhankelijk blijft van de positie der stukken. In No. 10 zou zwart — aan zet zijnde — de partij winnen: de gunstig op het midden geplaatste schijf tegen over de ongunstig opgestelde randschijf.

Zwart.

No. 11.

Wit.

3 witte tegen 3 zwarte schijven. Men lette aandachtig op deze stelling (No. 11).

Doordat wit precies de waarde van zijn stukken berekende, won hij op de volgende wijze:

Wit 18—12, zwart 8×17, wit 31—27, zwart 17—22, wit 27×18, zwart 11—17, wit 18—13, zwart 17—22, wit 13—9, zwart 22—28, wit 9—4, zwart 28—33, wit 4—27, zwart 33—39, wit 27—49 en wint.

De kracht van het aantal schijven was gelijk, maar door het geven van de schijf op 18 en het opspelen van schijf 31 heeft wit zoo groote kracht aan de twee andere schijven gegeven, dat deze, hoewel in aantal minder, door hun beteren stand veel grootere waarde verkregen, waardoor wit won.

Men ziet dus, dat de waarde van een schijf wordt bepaald door den stand, dien zij inneemt.

(Zie diagram No. 12).

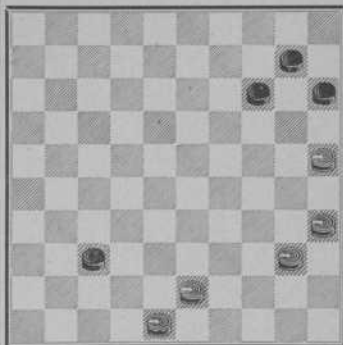
Men ziet, dat wit, hoewel hij een schijf meer heeft, toch minder gunstige stelling heeft dan zwart (stelling No. 12).

De zwarte schijf op 37 is zoo sterk, dat zij het overwicht van wit's grooter aantal geheel te niet doet.

De zwarte schijf 37 wil naar dam gaan, wit offert echter 3 stukken, om dit te beletten: wit 48—42, zwart 37×39, wit 40—34, zwart 39×30, wit 35×24 en wint.

Zwart.

No. 12.

Wit.

Hoe onbepaald is toch de waarde van een schijf. Wit heeft eerst een schijf méér en staat ongunstig, geeft daarna 3 stukken om één sterke zwarte schijf te slaan en wint ten slotte met één schijf minder.

Door deze voorbeelden heeft men kunnen leeren, dat de waarde van een schijf niet is aan te geven. Het is lang niet zeker, dat men met een schijf meer zeker is van de winst; daarvoor moet men ook een goede stelling hebben.

Een schijf offeren gebeurt meestal in het einde van de partij; in het middenspel of opening offert men alleen een schijf om een slagzet te kunnen doen, of indien men de tegenpartij geheel kan opsluiten.

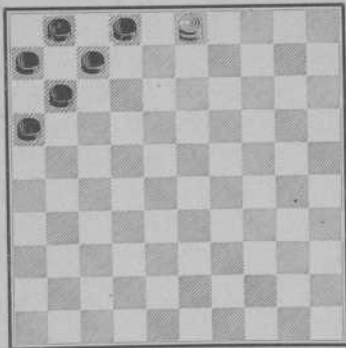
De waarde van de Dam.

(Zie diagram No. 13).

In deze stelling (No. 13) heeft de dam zeer groote waarde, zóó zelfs, dat zwart verliest, hoewel hij 6 schijven heeft; want hij moet beginnen met

schijf 16 te offeren (om zich de noodige speelruimte te verschaffen). Wit slaat nu 3×26, zwart 11—16, wit 26—3, zwart 7—11, wit 3—26, zwart 1—7, wit 26—3, zwart 2—8 (één schijf offeren baat niet) wit 3×1, zwart

Zwart. No. 13.

Wit.

11—17, wit 1—18, zwart 16—21, wit 18—4 (niet op 31 of 36, want zwart zou dan de dam afnemen door 21—27) zwart 21—26, wit 4—9, zwart 6—11, wit 9—4, zwart 11—16, wit 4—9, zwart 16—21, wit 9—4, zwart 17—22 wit 4×16, zwart 26—31, wit 16—32, zwart 31—36, wit 32—46 en wint.

In vorigen stand No. 13) was de dam 6 schijven waard.

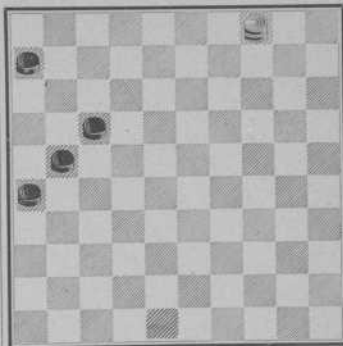
Op nevenstaand diagram, (No. 14) zijn 4 schijven sterker dan de dam. Wit is aan zet. Zwart dreigt door 26—31 en 21—27 de dam af te nemen.

Zwart kan door deze dreiging voortdurend de witte dam verdrijven (in dit geval moet zij de lijn 4—36 verlaten). Ten slotte zal zwart zijn 4 zwarte schijven alle tot dam maken en vervolgens winnen, want 4 dammen tegen 1 dam is altijd gewonnen.

Deze eenvoudige voorbeelden doen zien, dat de waarde van de dam niet in het algemeen is te bepalen.

Veel moeilijker wordt de vraag, indien de bezitter van een dam ook schij-

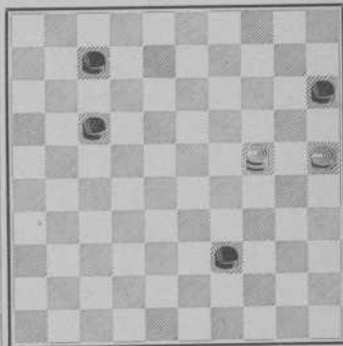
Zwart. No. 14.

Wit.

ven heeft. Dan wordt de kracht van deze schijven gecombineerd met de werking van de dam. Zie onderstaand voorbeeld (No. 15).

Zwart. No. 15.

Wit.

Wit speelt 25—20, nu is zwart, hoewel hij 4 schijven bezit, verloren.

Zwart 39—44, wit 24—35, zwart, 15×24, wit 35×50.

Stelling diagram No. 15.

Wit 25—20, zwart 39—43, wit 24—35, zwart 15×24, wit 35×48.

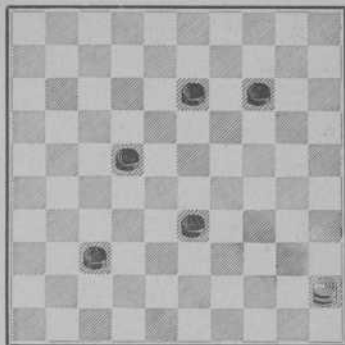
Op zwart 7—11 zou wit door 24—13 enz. winnen.

Dit is een eigenaardig voorbeeld, No. 16, waaraan men duidelijk kan zien, hoe onbepaald de waarde van een dam is.

Wit speelt 45—18, en nu kan zwart, hoewel hij een vrijen zet heeft, zijn verlies niet verhinderen.

Zwart.

No. 16.

Wit.

Het gebruik van een dam.

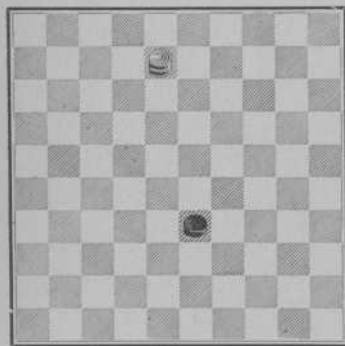
Het juiste gebruik van een dam leert men door nauwkeurige studie van partijen. Nu eens zal de dam aanvallend, dan weer verdedigend moeten optreden. Haar waarde is, evenals die der schijf onbepaald.

(Stelling No. 17).

Wit speelt 8—21, zwart 33—39, wit 21—19 en wint. Het zou verkeerd zijn de zwarte schijf te blijven achtervolgen, met 8—17 of 8—24 zou de partij remise worden. Wit moet dus de schijf besturen en haar daarna opvangen.

Zwart.

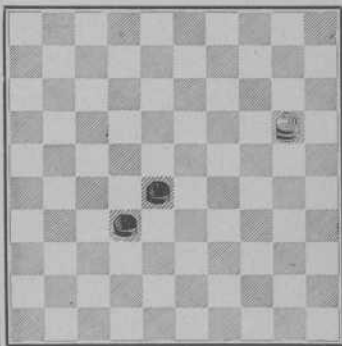
No. 17.

Wit.

Zwart.

No. 18.

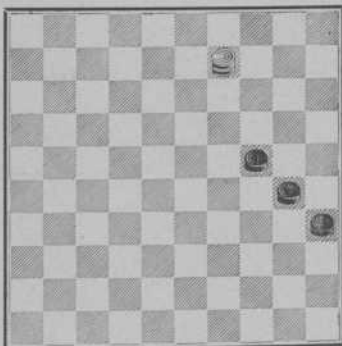
wit.

(Stelling No. 18).

Wit speelt 20—42, zwart 32—37, wit 42×26, zwart 28—33, wit 26—21 en 21—49.

Indien wit 20—14 speelde zou zwart door 28—33, wit 14×37, zwart 33—39 remise maken.

Zwart. No. 19.

Wit.

Stelling No. 19.

Wit kan een schijf winnen door 9—25.

Dit is niet goed, want zwart speelt 30—34, wit 25×39, zwart 35—40, wit 39—28, zwart 40—45, wit 28—50, zwart 24—29, wit 50—28 en de partij is remise.

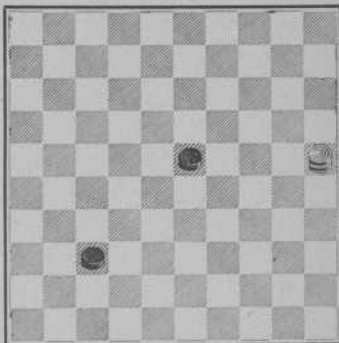
Indien de dam *niet* aanvallend optreedt, maar eenvoudig 9—18 speelt, wint wit.

Want zwart moet nu 24—29 spelen, wit 18×25, zwart 35—40, wit 25—39, zwart 40—45, wit 39—50.

Duidelijk ziet men nu het voordeel dat men verkrijgt, door met den dam de schijven van de tegenpartij te dwingen.

Onderstaande voorbeelden doen zien, wanneer de dam *aanvallend* moet optreden.

Zwart. No. 20.

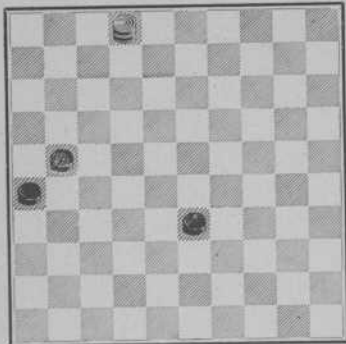
Wit.

Stelling No. 20.

Wit 25—14, zwart 23—29, wit 14 : 41, zwart 29—34, wit 41—28, zwart 34—40, wit 28—33, (vooral niet 28 op 50, omdat zwart 40—45 zou spelen, wit moet weg en de partij is remise), zwart 40—45, wit 33×50. In dit geval was het aanvallend optreden van de witte dam noodzakelijk; had wit verdedigend gespeeld, dan ware de partij remise geworden.

Zwart.

No. 21.

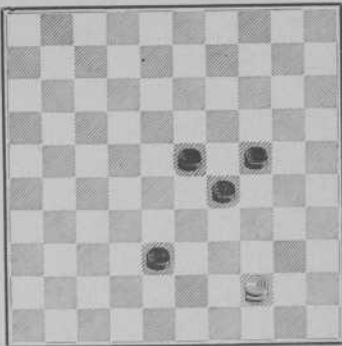
Wit.

Stelling No. 21.

Ook in dezen stand moet wit aanvallen en 2—16 spelen. Zwart heeft dan geen goeden zet en verliest.

Zwart.

No. 22.

Wit.

Stelling No. 22.

Indjen wit in deze positie de zwarte schijven zou afwachten zou hij waarschijnlijk verliezen. De aanvallende zet 44—35 doet wit daarentegen 3 stukken winnen en daarna de partij.

Het kiezen van den juisten zet.

Nu de lezer vertrouwd is met de regelen van het damspel, zullen wij hem voor eenige partijstellingen plaatsen met de opdracht in de gegeven stelling den juisten zet te vinden.

Wij hebben hiervoor in hoofdzaak standen gekozen, waarin direct voordeel te behalen of dreigend nadeel te vermijden is door één bepaalden zet.

Het bestudeeren van deze stellingen is zóór leerzaam; vooral omdat men, behalve het verscherpen van het gezicht op het spel, ook bekend zal raken met de wijze waarop men elke stelling moet bestudeeren; m.a.w. waarmede men rekening moet houden, bij het zoeken naar den juisten zet.

Wij hebben bij het samenstellen der stellingen den gewonen regel gevolgd; **Wit speelt en behaalt voordeel**, en geven den oplossers nog eenige nuttige wenken:

Probeer nooit. Ge moogt geen enkel stuk aanraken. Overweeg alle mogelijke zetten, kies dan den besten hieruit en overtuig u nog eens, dat ge u niet hebt vergist.

Schrijf daarna den zet op, doe hem op het bord en zie of het resultaat beantwoordt aan uw verwachtingen.

Vergelijk dan den zet, dien gij hebt gedaan, met de oplossing door ons aan-gegeven en neem dan nota van de opmerkingen, die wij bij de oplossing plaatsen.

Los vervolgens de andere vraagstukken op, sla geen enkel over, want met opzct hebben wij de opgaven geleidelijk ingewikkelder gemaakt.

Het is goed bij het bestudeeren zich voortdurend de volgende vragen te stellen:

Zijn de stellingen gelijk of sta ik slechter of beter?

In het laatste geval: waarom sta ik slechter of beter?

Kan mijn tegenpartij, indien hij nu moest spelen, een voor mij gevaarlijken zet doen?

Zoo ja: hoe moet ik dezen zet verhinderen?

Welke van deze zetten kan ik niet doen, met het oog op het nadeel, dat er door ontstaat?

Welke zetten moet ik dus nader bestudeeren?

Kan ik een stuk van hem winnen?

Of een stuk van hem in gevaar brengen?

Is het mogelijk, dat ik met één schijf twee of meer vijandelijke schijven kan vast houden?

Kan ik achter de vijandelijke stukken loopen en op deze wijze mijn tegenpartij dwingen mij een voordeel in de stelling te geven of een schijf te offeren?

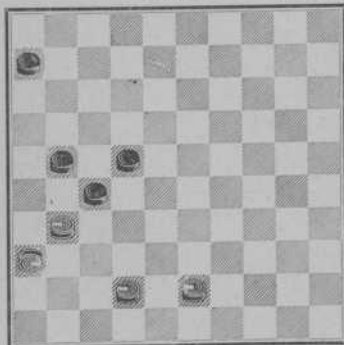
Kan ik een stelling innemen, waarin de tegenpartij niet verhinderen kan, dat hij mij een stuk moet geven?

Dreigt er een opsluiting; zoo ja, hoe moet ik die verhinderen?

Kan ik een damzet doen?

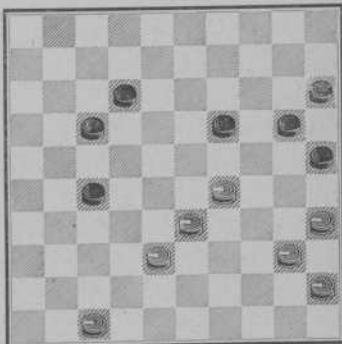
Of een slagzet maken, waardoor ik na eenige zetten dam kan halen?

Zwart. No. 23.

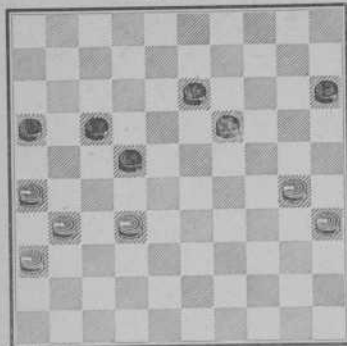
Wit.

Zwart. No. 24.

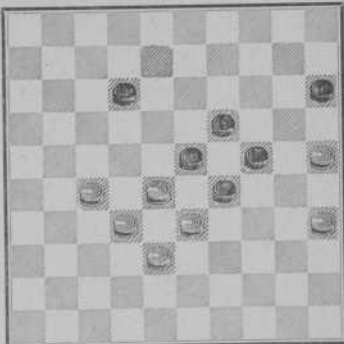
Wit.

Zwart. No. 25.

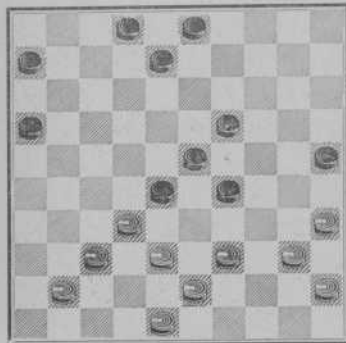
Wit.

Zwart. No. 26.

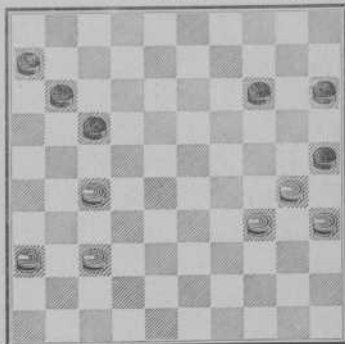
Wit.

Zwart. No. 27.

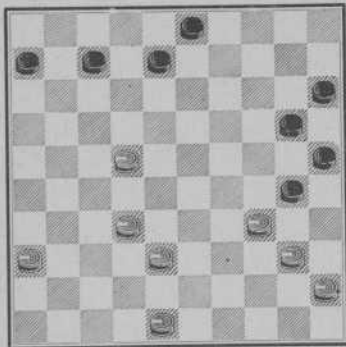
Wit.

Zwart. No. 28.

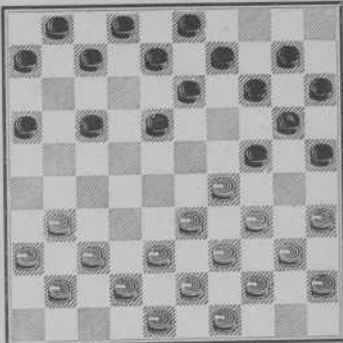
Wit.

Zwart. No. 29.

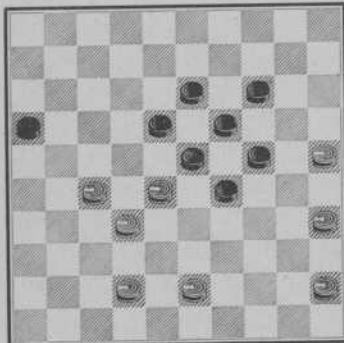
Wit.

Zwart. No. 30.

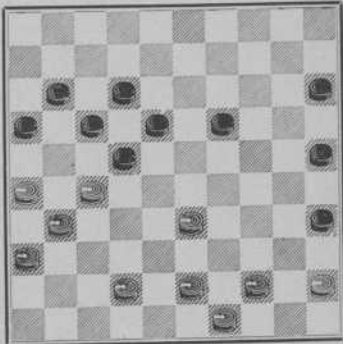
Wit.

Zwart. No. 31.

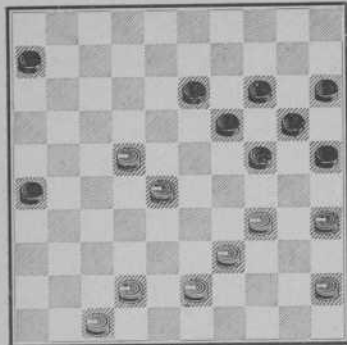
Wit.

Zwart. No. 32.

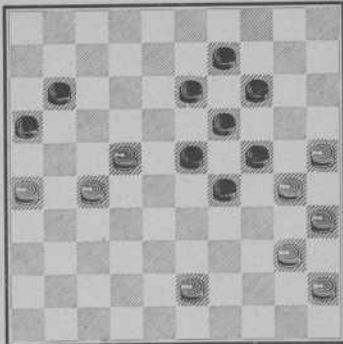
Wit.

Zwart. No. 33.

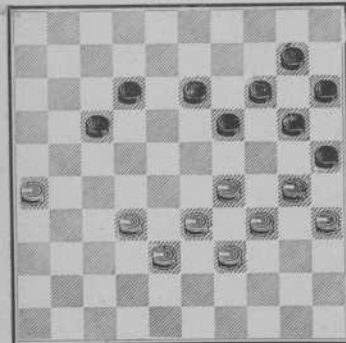
Wit.

Zwart. No. 34.

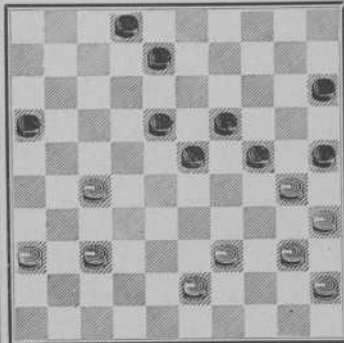
Wit.

Zwart. No. 35.

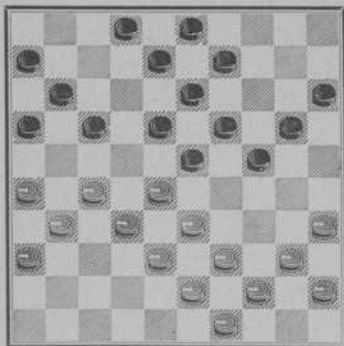
Wit.

Zwart. No. 36.

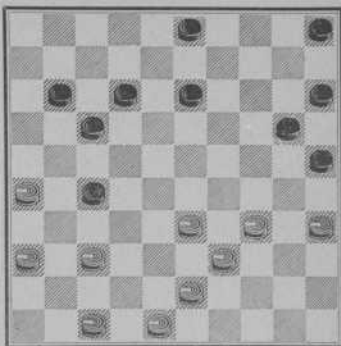
Wit.

Zwart. No. 37.

Wit.

Zwart. No. 38.

Wit.

Oplossingen.

No. 23.

Wit 31—26, waardoor hij tenminste een stuk wint.

No. 24.

Wit speelt 29—24, zwart 19×30, wit 35×24, zwart 20×29, wit 33×24. Wit bereikt nu het voordeel, dat hij met een stuk (24) twee zwarte (15 en 25) vasthoudt. Bovendien komen door dezen zet de schijven 35, 40 en 45 in het spel, hetgeen anders niet zoo gemakkelijk zou gaan. In den diagramstand dreigde zwart met 19—24! de z.g. „hekstelling” te formeeren. Hierna zou wit niet 29—23 kunnen spelen, daar zwart met 24—30 en 20×18 een stuk zou veroveren.

No. 25.

Wit 30—24. Zie verder bovenstaande opmerking. Straks zal wit met 32—27 de hekstelling kunnen nemen.

No. 26.

Wit moet 25—20 spelen en zwart kan de dreiging 20—14 enz. niet meer voorkomen.

No. 27.

Wit 40—34, zwart 29×40, wit 45×34. Wit dreigt nu met 34—29. Speelt zwart 19—24 dan wit 34—30.

No. 28.

Zwart dreigt 14—19 te spelen (houdt met 2, 3 sch. vast). Wit moet dus 30—24 zetten.

No. 29.

Wit 34—29 kan niet, dan zwart 30—35, wit 40—34, zwart 35—40 daarna 40—44 en wit moet een schijf geven om zwart van dam te houden.

Wit moet dus spelen 32—28 en 38—33, waardoor hij de schijf terug wint.

No. 30.

Wit 35—30, zwart 24×35, wit 29—24 enz.

No. 31.

Wit 45—40 en zwart moet een stuk geven.

No. 32.

Wit 27—21 en 33—28.

No. 33.

Wit 28—23, 34—30 en 39×8, zwart dan slaan alles gedwongen. Merk op dat, zwart — in den diagramstand aan zet zijnde — zou spelen 24—29 (34×23) 25—30 (35×34) en 20×27.

No. 34.

Wit 43—38, zwart 11—17 (eenige zet) wit 22×11, zwart 16×7, wit 27—22, zwart 7—12, wit 38—32, zwart 12—18 (A), wit 22—17, zwart 29—33, wit 40—34, en zwart verliest na 24—29, wit 45—40 een schijf.

(A) Indien zwart 29—33, dan wit 25—20 en 40×7.

No. 35.

Een valstrik. Indien wit 29—23, zwart 19×37, wit 38—32, zwart 37×28, wit 33×11, dan zou zwart 12—17, wit 11×22, zwart 13—18, wit 22×13, zwart 14—19, wit 13×24, zwart 20×40, wit 35×44, zwart 25×43.

Voor wit is 32—28 het beste, waardoor zwart bij den volgenden zet een schijf verliest.

No. 36.

Wit 37—31, zwart 25×34, wit 40×20, zwart 15×24, wit 27—21 en 31×13. Stonden de zwarte schijven 2 en 8 op 13 en 9 dan liet wit aan den zet 27—21 eerst 35—30 voorafgaan.

No. 37.

Wit 35—30, zwart 24×35, wit 33—29, zwart 23×34, wit 39×30, zwart 35×24, wit 27—21 en 32×25.

Wit 36—31, zwart 27×36, wit 26—21, zwart 17×26, wit 47—41, zwart 36×47, wit 33—29, zwart 47×24, wit 34—30, zwart 25×34, wit 39×6.

Openingspel.

In het hoofdstuk „*Theoretische varianten*” zullen wij de belangrijkste zetten waarmede de laatste jaren partijen werden geopend, behandelen. Alvorens wij hiertoe kunnen overgaan dient de lezer zich verschillende spelbegrippen eigen te maken, want juist op deze begrippen steunt de theorie en de speler, die niet volkomen op de hoogte is met de behandeling van bijzondere, z.g. „karakter-standen”, niet wel is georiënteerd op positie- en combinatie-gebied zal nimmer met vrucht de speltheorie kunnen bestudeeren. Daarom dienen aan een theoretische beschouwing karakteristieke, in partijen veelvuldig voorkomende, standen vooraf te gaan. De voornaamste zullen wij behandelen en in algemeene begrippen vastleggen.

Men onderscheidt regelmatig en onregelmatig spel. In de regelmatige partij schenkt men hoofdzakelijk aandacht aan krachtsontwikkeling op het midden van het bord. Men noemt dit centrumspel. Men versterkt den stand op het midden voortdurend en, indien het den tegenstander gelukt die positie op het centrum af te breken tracht men het weer zooveel mogelijk op zijn vroegere sterkte te brengen.

Men speelt dus naar het midden om bij goede gelegenheid een aanval te ondernemen zoodra door den tegenstander een fout wordt begaan. Wanneer echter door beide partijen even correct in deze bijna symmetrische standen wordt gespeeld, wordt zoo'n partij veelal remise.

Dikwijls worden gelijksoortige zetten gedaan, men is er vaak toe gedwongen.

Wij geven op grond van practische ervaring de volgende wenken ten opzichte van de

REGELMATIGE OPENINGEN.

Trek in gesloten gelederen op.

Deze wet geldt niet alleen voor de opening, maar zij is gedurende de geheele partij van kracht. Elke damspeler moet er rekening mede houden. Een schijf, die niet in onderling verband kan worden gebruikt, is in de meeste gevallen zonder waarde en kan den tegenstander een combinatie mogelijk maken.

Er zijn natuurlijk wel eens uitzonderingen; bijv. het bezetten van strategische punten, maar over het algemeen houde men zich aan bovenstaanden wenk.

Laat de kroonschijven zoolang mogelijk staan.

Schijf 48 is voor wit en schijf 3 is voor zwart de basis van het spel. Zoodra men in de opening of 't middenspel deze schijf heeft verplaatst, dreigt er nadeel van alle kanten. Als er geen slagzet mogelijk door wordt, zal allicht een nadeel in de stelling ontstaan. Een eenigszins geoefend speler *voelt*, dat

met het omspelen van de kroonschijf, de *kracht* van de stelling meestal is verdwenen.

En, als men soms in overmoed al vroeg tot dezen zet overgaat, behelpt men zich, door schijf 49 of 2 als kroonschijf te gebruiken.

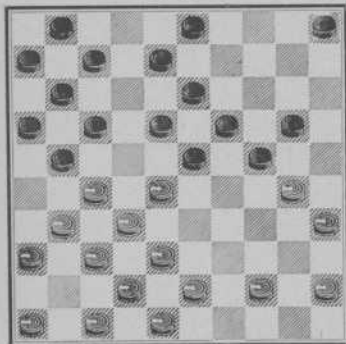
De schijf op 48 of op 3 is de meest

aardevolle schijf, waarover men beschikt; men laat haar dus meestal staan tot den aanvang van het eindspel, waarin zij menigen goeden dienst kan bewijzen en in oogenblikken van gevaar de linker- of rechterzijde kan steunen.

W. B. J. Pippijn.

Zwart.

No. 39.

Wit.

Ph. L. Battefeld.

Dit diagram geeft de stelling eener partij, waarin wit als laatsten zet 41—37 heeft gespeeld. Een goede zet, welke zwart verhindert 21—26 te spelen want wit zou antwoorden met 27—21, 32×12, 12×25.

3—9

Zwart wil door 18—22 uit de benarde positie komen.

30—25

Verijdelt het plan.

9—14

Gedwongen.

44—39

Wit zou door 35—30, 44—40, 28—22, 43—39, 38×29, 32×3 dam kunnen maken. Zwart slaat dan 21×41, wit

46×37, zwart 34—39, wit 45—40, waarna zwart door 7—12 en 11—17 de dam kan afnemen.

7—12

31—26 5—10

Veel sterker is 17—22. Wit 28×17, zwart 11×31, wit 26×17, zwart 12×21, wit 37×17 met een schijf winst, die echter door 1—7 teruggewonnen wordt.

36—31

36—31 was noodig om 17—22 verder te voorkomen, zie vorige opmerking.

10—15

Onder de benarde omstandigheden was 23—29 de goede zet, te meer, daar zwart na 10—15 en 1—7 dit vak wel moest bezetten.

46—41 24—29

41—36 20—24

47—41 15—20

39—33! 29—34

43—39 34×43

48×39 1—7

Hier ziet men de beteekenis van de kroonschijf. Op 38×49 zou zwart meer speelruimte krijgen.

39—34!!

Wit speelt uitstekend. Zwart moet een schijf verliezen.

23—29

34×23 18×29

35—30 24×35

33×15 19—24

28—22

Maakt dadelijk gebruik van de gelegenheid tot het uitvoeren van een mooie winstcombinatie.

17×28

32×32 21×43

23—19 14×23

42—38 43×32

37×30 35×24

15—10 24—29

10—4 13—18

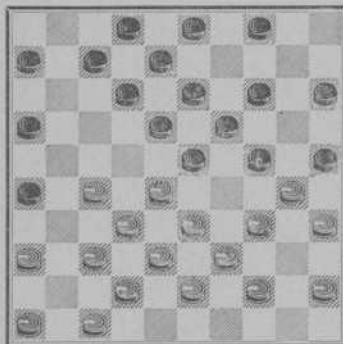
Op 13—19 kan wit 4—10 spelen, antwoordt zwart 19—24, dan volgt 10—23 en 26—21.

4×27 29—33
27—43 16—21
43×16 33—39
45—40 8—13
40—34 39×30
25×34 13—18
16—27 Zwart geeft op.

Een partijgedeelte, waarin het belang van de kroonschijf zeer mooi uitkomt.

Ph. L. Battefeld.

Zwart. No. 40.

Wit.

In deze partijstelling had wit de kroonschijf opgespeeld en de gevolgen bleven niet uit.

Wit's laatste zet was 31—27, waardoor onderstaande fraaie combinatie mogelijk werd.

Wit. Zwart.
— 16—21
27×16 18—22
28×17 12×21
16×27 23—29

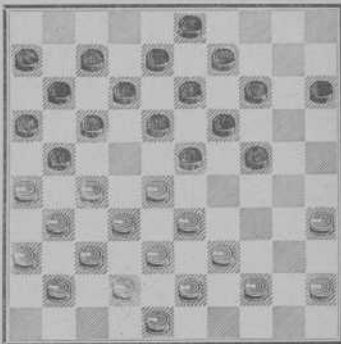
Niet eerst 26—31, waardoor de zet zijn betekenis zou verliezen.

34×23 25×34
39×30 19×48
30×10 26—31
37×26 48×5

Elk heeft 9 stukken. Op 47—42 volgt 4—10 om de dam te beschermen; zwart zal dus de partij winnen.

In deze beide voorbeelden zag men een „opsluiting” ontstaan aan den rechter vleugel. De volgende positie maakt deze benaming duidelijk.

Zwart. No. 41.

Wit.

Zwart is hier afgesloten aan den rechter vleugel. Hier kan geen zet gespeeld worden. Wit daarentegen zou, desgewenscht met 28—22, 33×22 van stelling kunnen veranderen. Zwart kan dan niet 12—17 spelen, daar wit dan 44—40, 26×17, 35—30 enz. dam*) neemt. Indien zwart dus een anderen zet speelt, welke wit's slag met 26×17 toelaat, volgt 26×17 (12×21), 31—26 (7—12), 26×17 (12×21), 22—17 en

I. Weiss.

Zwart.

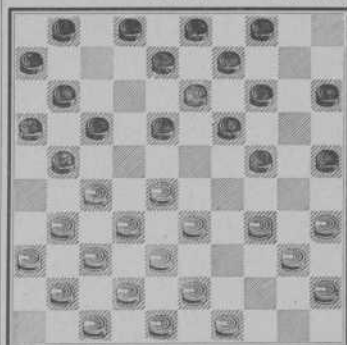
No. 41A.

37×17 met zeer goeden stand voor wit. Zwart echter kan in het geheel niet van positie veranderen. In vele standen zijn dergelijke opsluitingen dan ook voor den opgesloten speler nadeelig.

*) Of direct 39—34, 34—29.

(Zie diagram No. 41).

Stand eener partij, gespeeld te Parijs in 1910, waarin de beteekenis van de kroonschijf duidelijk aan het licht komt.

Wit.

J. de Haas.

Zwart.

Wit.

43—39

Als wit 31—26 speelde zou zwart winnen door:

Wit: 31—26 28×17(A) 36×27 26×17 35×24

Zwart: 17—22 11×31 18—23 24—30 19×28 wint

A.

Wit: 26×17 36×27 37×26 28×17 35×24

Zwart: 22×31 11×31 18—22 24—30 19×46 wint.

Wit

—

Zwart

2—7

Let op de volgende variant:

Wit: — 34×25 33×24 25×34(A) 27×18 32—27 en 48×50

Zwart: 25—30 24—29 19×30 18—22 13×44 21×43

A.

35×24 27×18

18—22 13×35 wint twee
schijven en later schijf 24.

48—43

Het opspelen van de kroonschijf! Wit wil zijn rechtersvleugel ondersteunen,

hetgeen door 49—43 niet bereikt zou worden. Op 21—26 van zwart zou natuurlijk 27—21 volgen. Het oogenblik is dus goed gekozen.

— 7—12

31—26 17—22

28×17 —

op	26×17	36×27(A)	37×26		
volgt	22×31	11×31	met gelijke partij.		
A	37×26?	28×17	26×17	34×12	12×23
	11×22	12×21	24-29	13-18	19×46 gewonnen.
		11×31			35×24
	36×27	12-17			19×30
	41-36	1-7			49-44
	37-31	7-11			18-22
	42-37	24-30			27×18
					13×22
					47-42
					9-13
					34-29
					30-35

Wit: 39×30 33-28 38×20 wint een schijf.

Zwart: 30-34 25×23 22×33

40-34	14-20
32-28	21-27
45-40	20-24
29×20	15-24
34-29	13-19
20×20	25×14
40-34	14-20
34-29	4-9
39-34	8-13
43-39	16-21

Als zwart 13-18 speelt, (inplaats van 16-21) wint wit door

Wit: 26-21 28×17 33-28 31×4

Zwart: 17×26 11×22 22×24

44-40 35×44

39×50 9-14

Op 13-18 zou wit spelen.

29-24 33-29 31×4 gewonnen

20×40A 22×24

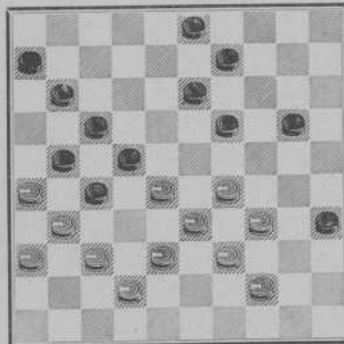
33×44 31×4 gewonnen.

A 19×39 22×33

I. Weiss.

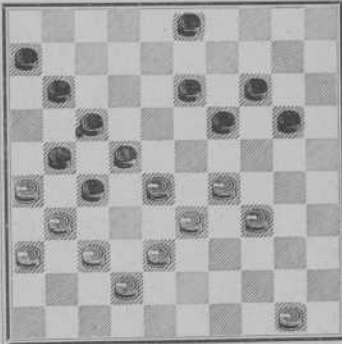
Zwart. No. 42.

Zwart. No. 43.

Wit.

J. de Haas.

Wit.

29-23

Een mooie variant, indien wit in plaats van 29—23, 50—44 speelt.

Wit: 50—44 29×18 31×22 28×8 26×17

Zwart: 20—24 22×13 19—23 17×50 3×21 met wintkans.

— 19—24
23—18 3—8

Op 14—19 wint wit door

18×9 34—29

3×14

18×9 14×3
50—45 3—9
45—40 9—13

Zie diagram No.

33—29 22×33
31×22 17×28

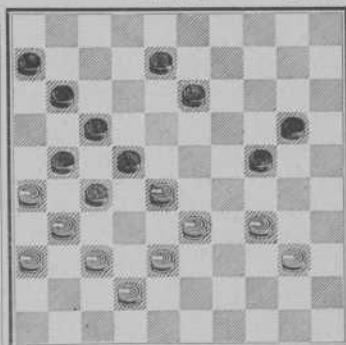
(Zie diagram No. 44).

26×17 11×22
29—23 28×19
38×29 24×33
42—38 33×31
36×9 8—13
9×18 6—11
18—12 11—17
12×21 19—23

Tot slot dus een mooie combinatie. Aan den gang van deze interessante partij heeft men voortdurend kunnen zien, dat wit op een goed berekend

Zwart.

No. 44.

Wit.

oogenblik de kroonschijf in het spel heeft gebracht.

De mooie slagzetten, welke door den bekenden Franschen dammer Fabre in deze partij zijn gevonden, zullen door den lezer met belangstelling worden bestudeerd.

Leid uw schijven niet van het centrum af.

Zorg, dat schijf 41 en vooral 46 naar het midden gebracht kunnen worden. Hetzelfde geldt natuurlijk voor de zwarte schijven op 5 en 10. Ter verduidelijking het volgend partijgedeelte. Zet de aanvangspositie op het bord.

Wit: 33—28 18—23
34—30 17—21
31—27 20—24
30—25 12—18
37—31 8—12

Zwak. Om de wijze, waarop wit zich

tegen den langen vleugel opstelt, moest hier 7—12 gespeeld zijn en de lijn van 2 naar 24 zoo krachtig mogelijk bezet blijven.

40—34!

Wit profiteert onmiddellijk, om ruit 30 te kunnen bezetten, zwart kan nu niet 24—30 spelen.

2—8

De kans verkeken zijnde, om door 24—30 het opkomen van wit te keeren, moest nú met 14—20 worden afgeruild, en niet met den volgenden zet.

Daardoor ontstond de mogelijkheid om de schijven 10 en 5 doelmatig in het veld te brengen en 4 zoolang mogelijk terug te houden.

34—30 14—20

Zwart krijgt beter spel, door 15—20 en 10—15; door den afruil 14—20 wordt zwart's lange vleugel aanmerkelijk verzwakt.

25×14 9×20
30—25

De beste tactiek om de stelling van de tegenpartij verder te verzwakken.

— 4—9

Hoewel het anders niet geraden is, zichzelf op te sluiten, zou hier 10—14 toch wel te verkiezen zijn geweest.

25×14 9×20
39—34 20—25

Om te beletten, dat wit ruit 30 opnieuw bezet.

44—39 15—20 *

24—30 zou de kracht van wit's aanval alsnog hebben kunnen breken.

50—44 10—15
34—30 25×34
39×30 20—25
44—39 25×34
39×30

(Zie diagram 45).

Door wit is de aanval op zwart's langen vleugel uitstekend voortgezet. Het is duidelijk op te merken, dat zwart, indien hij niet bekend is met deze variant, spoedig nadeel in de stelling ondervindt. Er zijn voor zwart wel betere tegenzetten te vinden, maar dan moet men toch eerst bekend zijn met het nadeel, dat ontstaan kan.

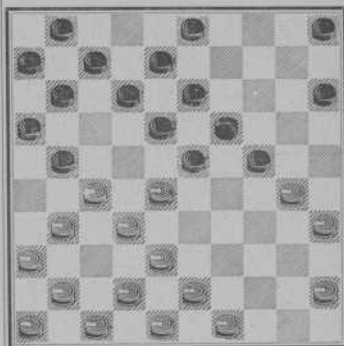
— 15—20

Om wit te verlokken tot 30—25, dan

W. B. J. Pippijn.

Zwart.

No. 45.

Wit.

Ph. L. Battenfeld.

zwart 24—29 enz. om een beteren stand in te nemen. Sterker zet was in ieder geval 24—29.

49—44

31—26? gaf een schijf verlies door zwart 5—10, 11×33 en 23×25 (kaatsingzet).

— 12—17

21—26? Wit zou met 30—25 zwart twee schijven afnemen.

41—37

Tot zoover. Het vervolg dezer partij is bij diagram No. 39 besproken.

De lezer zal uit deze opening bemerkt hebben, dat 't achterblijven van de schijven 41 en 46 of 5 en 10 veel nadeel kan brengen. Men lette er dus op!

**Speel niet eerder 44—39 dan na afruil
op een der vleugels.**

Aan het oogenblik, waarop 44—39 wél en niet kan worden gespeeld, werd door de meeste dammers weinig aandacht geschonken. Thans hebben zij ingezien, dat men dezen zet tegenover een speler, die hiervan studie maakte, niet op elk willekeurig moment doen kan, zonder er schade van te onder- vinden.

Voorals wit bij den 3den zet in de Hollandsche opening 44—39 speelt, ontkomt hij eenig nadeel niet, want als hij door ervaring schijfverlies voorkomt, zal hij er meestal een minder gunstige positie door behouden. Voor een uitgebreide verhandeling over deze speelwijze zie men het hoofdstuk Theoretische varianten.

**Zorg er voor, dat zwart geen vaste
plaats op ruit 26 verovert.**

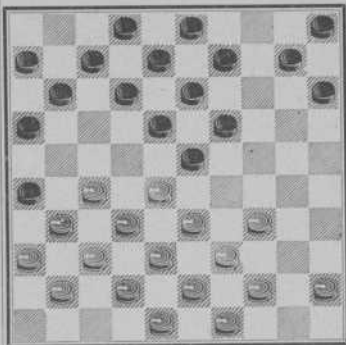
Een zwarte schijf op 26 is in de meeste gevallen een nadeel voor wit's langen vleugel, vooral als wit de velden 31, 36, 37 enz. bezet heeft. Men zegt dan: de witte lange (linker) vleugel is opgesloten. Deze opsluiting is zeer nadeelig indien op veld 46 geen schijf staat — zooals op achterstaand diagram.

(Zie diagram No. 46).

In dezen stand heeft schijf 26 groote waarde, hetgeen zeer goed uitkomt, indien wit niet den linkervleugel gaat spelen. (Soms wordt men er toe gedwongen) 27—22 zou dan de zet zijn, zwart 18×27, wit 31×22, nu zwart 12—18 en wit wordt gedwongen tot 22—17 (want hij kan niet dekken door 37—31, omdat schijf 26 dit heket. Stond schijf 41 op 46 of 47, was 37—31 nog mogelijk) zwart 11×22 wit 28×17,

Zwart.

No. 46.

Wit.

zwart 7—12 en wit verliest een schijf.

Men ziet dus, dat er groot gevaar schuilt in zulke standen; slechts in zeer bijzondere gevallen ontkomt men aan het schijfverlies. Stond er in den diagram stand ook nog op 46 een stuk dan kon de stelling voor wit (al is deze dan ook links opgesloten) niet zoo nadeelig worden genoemd, daar 27—22 altijd kon geschieden. Bovendien, ook zwart heeft rechts maar één zet n.l. 11—17 en dan speelt wit zeer sterk 27—22 waardoor schijf 6 wordt verwijderd en:

**De schijven 6 voor zwart en 45 voor
wit zijn in de regelmatige partij zeer
sterk,**

want zij zijn een steunpunt van een eventueelen afruil met 34—29 en 40×20.

**Bezetting 28 en 33 steeds, kan het
soms niet direct, richt dan uw spel er
naar in en speel er zooveel mogelijk op.**

Deze stelling bchoeft bijna geen ver- deren uitleg. Het is natuurlijk noodig,

de beste ruit op het centrum te bezetten: voor wit ruit 28, voor zwart ruit 23.

Het spel van de tegenpartij is er meestal op gericht, u het centrum te ontnemen. Daartoe ruilt men de schijf op het centrum af en belet u verder, deze ruit opnieuw te bezetten.

Speel niet in de regelmatige openingen met wit 28—22 en met zwart 23—29.

Meestal ontstaat daardoor een gevaarlijke stelling.

Deze ruiten 22 en 29 noemen de spelers wel eens: „het kerkhof”. Daar bestaat natuurlijk een reden voor. Dit met een enkel voorbeeld aantoonen gaat niet. Daartoe behoort men vele goed gespeelde partijen te bestudeeren en grondige studie van de theorie der spelopeningen te maken.

Onregelmatig spel.

Kenmerkt zich het regelmatige spel door dikwijls vrijwel symmetrische standen en vooral door het bezetten door wit van de velden 27 en 28, door zwart van 23 en 24, de onregelmatige partij draagt een geheel ander karakter; hierin komen symmetrische standen hoogst zelden voor.

In deze wijze van spelen komt de schoonheid van het damspel veel sterker tot uitdrukking dan in de regelmatige partij en ook een foutzet heeft in de onregelmatige partij veelal ernstiger gevolgen.

Ten onrechte heeft men in ons land aan dezen speeltrant te weinig waarde geschonken.

Langzamerhand meende men dat bijna alles, wat buiten de klassieke partij viel, niet goed was. 't Werd te gevaarlijk gevonden en daarom niet toegepast.

Nu valt het niet te ontkennen, dat het onregelmatige spel veel avontuurlijks heeft, maar bij nauwkeurige studie kan men een logisch verband tusschen de zetten onderling wel degelijk bespeuren.

De meening, dat men in de onregelmatige partij „lukraak” speelt, is dus onjuist.

Dat wij tot deze ervaring zijn gekomen, danken wij in hoofdzaak aan ons spel met de Fransche dammers. Zij vooral spelen de onregelmatige partij met groote voorliefde, omdat die volgens hen meer winstkans geeft tegen zwakkere spelers.

De sterke Fransche dammers zullen vermoedelijk in de practijk bemerkt hebben, dat de klassieke partij veel meer aanleiding tot remise geeft dan de onregelmatige. In hun streven den zwakkere te verslaan zullen zij waarschijnlijk bij voorkeur het avontuurlijke spel hebben beoefend en dit moet reeds vele jaren zijn gebeurd, vóórdat deze speelwijze hier te lande bekend was, want in hun eerste treffen met Hollandsche spelers waren de Franschen in dit spel zeer sterk. Toch denke men niet, dat zij de klassieke openingen in het geheel niet toepasten. Integendeel gaven hun vertegenwoordigers Weiss, Molimard en Fabre ons op het bord te zien, dat zij er alles van wisten en in de gewone Hollandsche opening waren zij volkomen thuis.

Een goed dammer moet beide spelmethodes in den grond kennen. Dikwijls kan men van een regelmatige partij plotseling in een onregelmatige overgaan

— en omgkeerd — en de tegenstander, wiens spel daarop niet is ingericht, kan daardoor in een zeer nadeelige positie geraken.

Dat men onregelmatig speelt met het doel den tegenstander van de wijs te brengen is een uitgemaakte zaak. De zwakke speler, die in de klassieke partij met haar vele symmetrische standen bij eenige studie den goeden zet nog wel vindt, zal in het onregelmatige spel zich niet zoo gemakkelijk kunnen oriënteeren, want hier is de goede zet meestal een zaak van gevoel of van inzicht en onderzanding.

De standen van dit avontuurlijke spel hebben elk een eigen karakter. De vraag: „welke zet is goed?” wordt in geen boekje beantwoord.

En dus spelen de sterke dammers tegenwoordig *onregelmatig*, omdat de zwakere dan in praktische kennis te kort schieten. Heel begrijpelijk!

Evenals bij de behandeling van het regelmatige spel zullen wij niet beginnen met elke opening apart te bespreken, maar meer in het algemeen eenigen goeden raad geven. De wenken in het vorige hoofdstuk gegeven, zijn bij vele standen in de nu volgende bespreking ook van kracht.

Het Insluiten.

Wanneer men een vleugel van den tegenstander heeft ingesloten, moet men tegelijk den anderen vleugel aanvallen, opdat het nadeel van zoo'n insluiting te sterker gevoeld worde.

Men sluite nooit in, tenzij men berekend heeft, dat de tegenstander zich niet vrij kan maken.

Wanneer men de tegenpartij opgesloten heeft en het is te berekenen, dat dit niet vol te houden is, geef hem dan gelegenheid om los te komen. Het is veel nadeeliger, als men hiertoe gedwongen wordt.

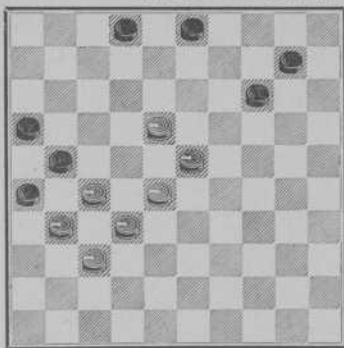
Is de tegenpartij uit de opsluiting geraakt, en staat hij op 't midden, breng dan eigen schijven, die ter opsluiting aan den rand stonden, spoedig naar het midden.

Pas echter op, dat uw tegenstander niet door het onverwacht offeren van een schijf de stelling verbreekt, vrij komt en een sterken aanval op het midden onderneemt (A).

Let ook op de mogelijke slagzetten. Zij kunnen op velerlei manieren ontstaan. In 't bijzonder door het brengen van een schijf van den opsluiter tusschen de vijandelijke schijven, waardoor dikwijls fraaie zetten mogelijk zijn (B).

Ook schenke men aandacht, aan het verkrijgen van tempo-zetten, die in opsluitingen vaak kunnen voorkomen. Ook hierdoor ontstaan interessante ontwikkelingen (C).

Zwart. No. 47.

Wit.

Opmerking A.

Eenvoudig voorbeeld van een schijf-offer, om op het midden te kunnen aanvallen.

In dezen stand van 7 tegen 7 schijven, waarin wit is ingesloten aan zijn linkervleugel, is zwart aan den zet. Deze denkt: nu speel ik 3—8 en wit kan na 28—22 geen schijf meer verzetten, zonder er een te geven. De drie zwarte schijven op 16, 21 en 26 brengen dit voordeeltje en zeker van de winst, wordt dus 3—8 gespeeld.

Natuurlijk is 14—20 en dan naar dam loopen veel sterker. Wit 18—12! Offert zonder bedenken. Zwart 8×17, wit 23—19! zwart 14×23, wit 28×19.

Wit staat na dit offer veel beter. 't Is wel opmerkelijk, dat vele spelers aan deze eenvoudige, onverwachte krijgsverrichting niet denken; zij zullen veel eerder een diepen slagzet zien, dan hetgeen hier gebeurt.

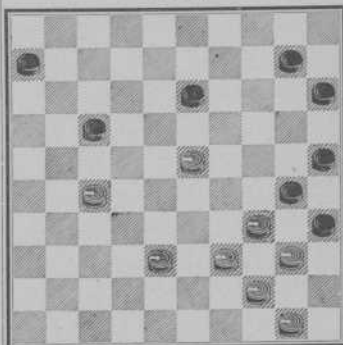
Zwart 10—15 is gedwongen, anders

moet hij de schijf teruggeven, want wit dreigt 19—14, 27—22 en 32×14.

Evenmin kan zwart 2—8 spelen, dan volgt eerst 19—13 en 27—22. Op 10—15 volgt: wit 19—14 met groote winstkans, want wit kan nu met 27—22 en 32×23 vervolgen.

Wij geven dit eenvoudige voorbeeld, om de spelers opmerkzaam te maken op de gevaarlijke wending, die een partij kan krijgen door een soortgelijk offer. Er valt bovendien nog iets uit te leeren. De schijven 16, 21 en 26 waren van groote waarde in den stand van het diagram; toen beletten zij den doorgang van vier witte stukken. Nu schijf 17 er bij komt, is het nadeel in deze opsluiting geheel voor zwart.

Zwart. No. 48.

Wit.

Ziehier een ander voorbeeld van een schijf-offer maar nu veel ingewikkelder.

Men zal opmerken, dat wit in deze stelling niet gunstig staat. Met drie schijven houdt zwart vijf witte vast en

het schijnt wel, dat wit de partij zal verliezen. Toch is er redding mogelijk, met nog een overwicht voor wit bovendien.

Laten wij eerst de stelling eens nader beschouwen. Wij nemen aan, dat zwart 11—17 als laatsten zet deed, om 27—21 te voorkomen. Bovendien is het in het algemeen goed, de schijven in de richting van het centrum te bewegen. Er was dus alle reden om dezen zet te doen

Maar als zwart de stelling wat nauwkeuriger had bekeken, dan zou hij zeker 11—16 gespeeld hebben. We zullen zien, waarom.

Wit: 23—19!! offert.

Wanneer wit hiermede had gewacht en eerst 38—33 gespeeld had, met de bedoeling hierna schijf 23 te offeren, om dan later met 27—22 af te ruilen, dan zou zwart 10—14 gespeeld hebben. Wit kan dan niet offeren, en moet wel 33—28 spelen, waarna zwart door 15—20 en later 14—19, zou winnen. Men ziet hieruit, dat wit zeer gevaarlijk staat.

13×24

38—33!!

Het onderscheid is nu gemakkelijk waar te nemen. Eerst offeren en dan 38—33, zooals nu gebeurt, geeft een groote verandering. Nu staat zwart slecht. Als hij schijf 17 offert, gaat 33 ongehinderd naar dam.

10—14

Op 6—11, speelt wit 27—22, zwart 17×28, wit 33×22, zwart 11—16 (anders volgt 22—17 en 34—29) en wit heeft belangrijk voordeel.

27—22 17×28

33×22 14—19

22—17 19—23

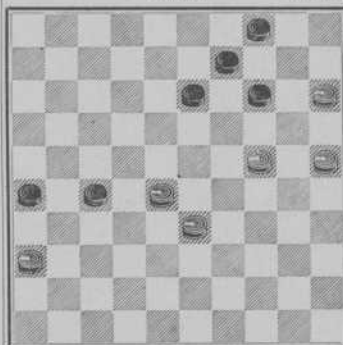
17—12 23—28

12—7 —

Nu is een positie ontstaan, die alle aandacht verdient. Zwart kan niet doorloopen met 28—32, want dan volgt 34—29. Als zwart 29—33 speelt, wordt er telkens geslagen en wit krijgt drie schijven op 28, 33 en 39, die zóó staan, dat wit achterwaarts kan afruilen zoodra zwart een stuk op ruit 30 brengt.

Zwart.

No. 49.

Wit.

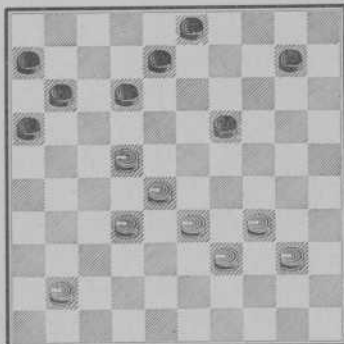
Deze stelling is genomen uit een partij, gespeeld door de heeren I. Weiss (wit) en H. Hoogland Jr. (zwart).

De laatste zet van zwart is 21—26 waarop wit 28—22 speelt. Hiermede offert hij een schijf!

Zwart 27×18, wit 33—28; waarna zwart genoodzaakt wordt een schijf te offeren door 18—22, want 14—19 gaat niet. Dan wit 28—23, zwart 18×20, wit 25×3. Nu wit 28×17, zwart 13—19, wit 24×13, zwart 9×18 en zwart maakt door uitstekend spel remise.

Opmerking B.

Zwart. No. 49.

Wit.

Een schijf tusschen de schijven van de tegenstander.

Allicht merkt men bij deze stelling op, dat de stand niet gecompliceerd is en dat deze niet doet denken aan een onregelmatige partij. Dit is juist. Wij kozen echter met opzet een eenvoudige stelling om te doen zien, dat zelfs met een gering aantal schijven nog een slag-zet mogelijk en zelfs aardig verborgen kan zijn, indien men dien zet construeert door een vijandelijke schijf tusschen de eigen stukken te brengen.

Wit.	Zwart.
32—27	12—17?
28—23!!	—

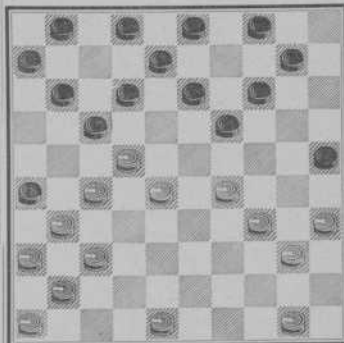
Een verrassende zet. Zwart moet nu wel 19×28 slaan, want op 17×28 slaat wit 23×5 .

In plaats van 28—23 kan wit ook spelen 27—21, zwart 16×18 , wit 28—23, zwart 18×38 , wit 39—33 en 34×5 .

Deze dam kost echter meer dan de andere.

—	19×28
27—21	16×18
33×2	

Zwart. No. 50.

Wit.

Dit voorbeeld is ingewikkelder en ontstaan door de 31—27, 36—31, 41—36 opening.

Zooals men ziet, houdt zwart de schijven aan den linkervleugel van wit vast. Natuurlijk brengt zoo'n positie weer vele gevaren, hetgeen men aan het verloop der partij zal kunnen zien. Ook hier wordt een schijf tusschen vijandelijke stukken geplaatst, terwijl een tempozet het middel tot den slag wordt.

Deze stelling geeft een eigenaardig partijgedeelte. De witte schijven zijn aan de beide vleugels geplaatst en van het witte centrum is niet veel meer dan de kroonschijf overgebleven. Nu voert wit de volgende mooie combinatie uit:

Wit. Zwart.
37—32 26×37

Hiermede is de zwarte schijf tus-
schen de witte gebracht.

27—21 17×26

22—17 11×24

Nu heeft wit zich den tempoet ver-
schaff, om den winstslag te doen.

50—45 37×28

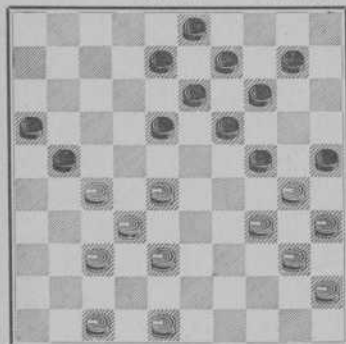
34—30 25×34

40×7 1×12

36—31 26×37

41×5 dam.

Zwart. No. 51.

Wit.

Zulke standen komen vaak voor in
de opening 35—30.

Zwart heeft den rechtervleugel van
wit ingesloten hetgeen dikwijls aan-
leiding geeft tot mooie slagzetten. Zwart's
laatste zet is 12—18, een gewone posi-
tie-zet, die echter in dezen stand wit
gelegenheid geeft tot een leuken slag-
zet.

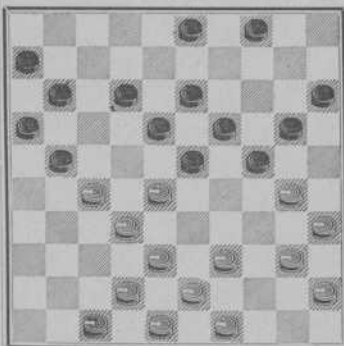
Wit. Zwart.
27—22 18×27
38—33 27×29
34×23 25×34

40×20 14×25
25×3

In dergelijke standen is het geraoen,
op zulke slagzetten vooral te letten,
want deze opsluiting geeft er zeer veel
aanleiding toe.

F. Raman.

Zwart. No. 52.

Wit.

A. K. W. Damme.

In deze positie (No. 52) werd als
volgt gespeeld.

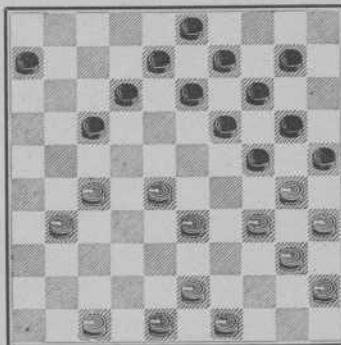
Wit. Zwart.
39—34! —

De stand is ongeveer gelijk. Wit spe-
culeert thans op zwart's begeerte den
tegenstander op te sluiten. De opzet
gelukt.

— 20—25?

Deze zet geeft wit gelegenheid tot
het uitvoeren van een aardig slagzetje.

27—22 18×27
38—33 27×29
43—38!! 23×43
34×14 25×34
48×26

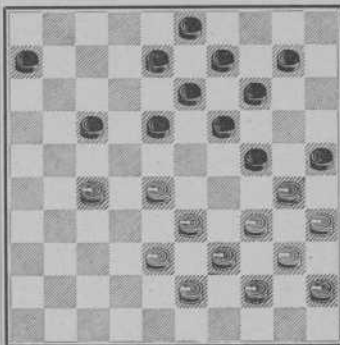

Wit.

Zoals dadelijk opvalt is ook deze positie ontstaan door een 35—30 opening.

Wit's laatste zet is 36—31, om zwart te verlokken tot 13—18, hetgeen dezen oogenschijnlijk een schijf zou doen winnen. Tevens heeft zwart gezien, dat op 10—15 wit door 28—23 geheel vrij zou komen op de volgende wijze: zwart 10—15, wit 28—23, zwart 19×39, wit 30×10, zwart 39×30, wit 35×24, zwart 15×4 (niet 20×29, dan gaat wit met 10—5 naar dam) wit 24×15 en wit is geheel uit de opsluiting. Zwart ziet dit, doch hij het opspelen van 13—18 ontgaat hem den volgende mooien damslag.

—	13—18
27—22	18×36
28—23	19×39
30×19	14×23
43—38	39×30
35×2	

Wit.

Nu staat zwart veel beter, en 't spreekt van zelf, dat hij wit in de opsluiting wil houden.

Deze standen zijn echter zoó kritiek, dat met één zet het voordeel dikwijls aan de andere zijde komt. Op 6—11 zou wit *niet* uit de opsluiting kunnen komen, want als wit dan door 27—22 en 28—23 twee voor twee afruult, moeten er met schijf 33 twee geslagen worden, waarna zwart met 14—19 aanvult en wit opnieuw vasthoudt. Zwart ziet dit echter niet, maar wel bemerkt hij, dat op 10—15 wit door 27—22 en 28—23 een schijf kan winnen. 14—20 kan niet, want dan speelt wit 27—21, zwart 17×26, wit 28—23, zwart 19×28, wit 30×19, zwart 13×24, wit 33×15!

Zwart ziet deze gevaren en meent door 18—22 wit voor goed vast te houden. 't Komt echter anders uit!

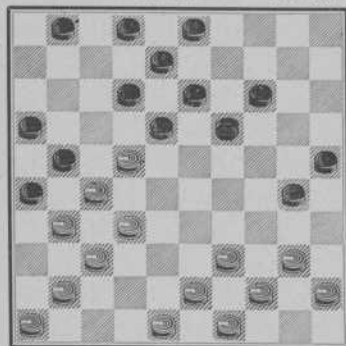
Wit	Zwart
—	18—22
27×18	13×22
28—23	—

Nu doet wit een slagzet, waarvoor wij de volle aandacht vragen, want al is deze niet diep verborgen, toch wordt de afwikkeling meermalen in partijen verzuimd.

—	19×28
30×19	14×23
34—30	25×34
40×27	—

Speelt zwart nu 38—32 dan wint wit nog een stuk door 27—22.

Zwart. No. 55.

Wit.

De stand is ontstaan door de opening 32—27 of 31—27, zwart 17—21, 21—26, 11—17, 17—21 en wit vult aan met 37—32, 42—37 enz.

Wit	Zwart.
22—17	—

Om zwart te verlokken tot 1—6, welken zet zwart speelt, om wit in den nadeeligen stand op den korten vleugel vast te houden.

1—6

ziet het gevaar niet.

32—28

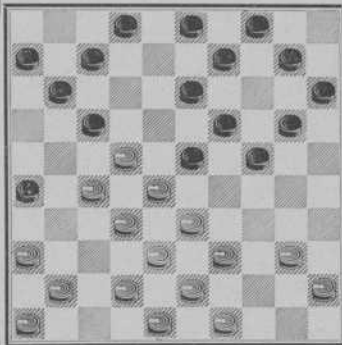
Hier verschaft wit zich een tempo, noodig om den slag uit te voeren.

—	21×23
40—35!	12×21
35×24	19×30
31—27	21×32
37×10	—

Wit heeft zich ten koste van een schijf den doortocht naar dam verzekerd.

W. Hoekstra.

Zwart. No. 56.

Wit.

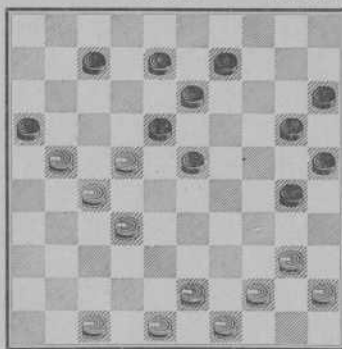
A. K. W. Damme.

In deze positie maakte wit een interessante combinatie.

Wit	Zwart
27—21!	7—12

Gedwongen, in dit speciale geval kon de zwarte schijf 2 beter op veld 1 staan.

32—27!!	23×32
33—28	32×23
21—16	17×28
16×29	24×35
36—31	26×37
41×5	—

Oogenschijnlijk heeft wit hier een nadeelige stelling, maar de afwikkeling zal doen zien, dat wit, door het eigenaardig verband van de schijven aan zijn linkervleugel, juist in staat wordt gesteld een mooie combinatie uit te voeren.

Wit 22—17 Zwart 7—12
 Het spreekt vanzelf, dat zwart 7—12 speelt, te meer nu hij het plan van wit niet doorziet, hetgeen niet zoo gemakkelijk is.

32—28 —
 Nu volgt een mooie slagzet, welke mogelijk werd door een tempo, door wit verkregen op ruit 71.

— 23×32
 37×28 16×27
 43—39 —
 (maakt nu den verkregen tempozet).

— 12×21
 38—32 27×38
 49—43 38×49
 40—35 49×40
 35×24 20×29
 45×14 —

Men kan hieruit leeren, dat het niet voldoende is, een slagzet te zien op het oogenblik, dat deze is opgebouwd; men moet het opbouwen zelf er ook van zien.

De hekstelling.

Een opsluiting, die dikwijls wordt ondernomen of toegelaten, zonder dat de spelers genoegzaam met de finesses van deze positie op de hoogte zijn, is de na drie zetten in de opening reeds bereikbare hekstelling.

Wanneer wij spelen:

	Wit	Zwart
1.	34—29	20—25
2.	40—34	14—20
3.	44—40	19—24

is de hekstelling ontstaan.

Meestal volgt dan nog:

50—44	10—14
-------	-------

De laatste zet stelt zwart in de gelegenheid op verschillende combinaties

te spelen. In deze positie moet wit zoo sterk mogelijk het centrum bezetten. Hij kan dit bereiken door 32—28, 37—32 enz. te spelen. Wel zal zwart dit vormen van een goed middenbordspel trachten tegen te gaan b.v. met 17—22 en 11×22 of 12×21, doch niets belet wit voortdurend aan te vullen. Meestal ziet men dan ook in een partij, waarin zwart zoo vroegtijdig tot het formeeren van deze opsluiting overgaat dat diens rechtervleugel door den strijd tegen den steeds opdringenden tegenstander geducht wordt gehavend; wit ten slotte vrij komt of zich zoo goed in de opsluiting kan schikken, dat

hij — op winst spelende — er de voorkeur aan geeft, deze positie, welke den tegenstander zoo tegen den rand drukt, te handhaven, wetende, dat dezen hier ten slotte weinig speelbare zetten meer vindt.

De stand is er op berekend, dat wit niet 29—33 zal kunnen spelen, waarop zwart met 24—30 en 20×18 een stuk zou winnen, doch soms heeft de opgesloten partij zelfs na een stuk verlies nog uitnemend spel.

Natuurlijk kan de hekstelling ook voor den opsluiter voordelig zijn. Dit hangt geheel af van het oogenblik en de omstandigheden.

Het vormen van deze positie, reeds in de opening is veelal voor den opsluiter nadeelig. Deze zal niet op veld 19 kunnen spelen, want met dezen zet verliest de hekstelling alle beteekenis. Zwart heeft dus méér schijven tot het vormen van de hekstelling noodig dan alléén de stukken 15, 20, 24 en 25 (want ook 14 en 5 staan waardeloos en aan het in 't spel brengen van schijf 4 zijn ook al bezwaren verbonden).

Iets anders is het indien de hekstelling wordt genomen in het midden van de partij b.v. in de positie van diagram No. 58.

(Zie diagram No. 58).

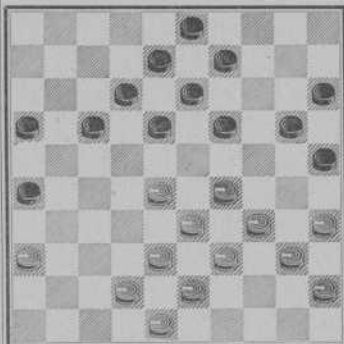
Zwart speelt 19—23! wit 28×19, zwart 13×24. Hierdoor is meteen een mooie centrumschijf van wit verdwenen.

Maar vooral is de hekstelling nu goed — en vergelijk daarbij het resultaat van den stand, genomen reeds in opening — omdat er geen achterblijvende stukken zijn. De hekstelling wordt nu zuiver genomen door vier schijven (één meer op 14 zou nog de moeite loonen!).

Ziehier in 't kort de waarde van deze stelling, die echter om haar vele mooie

Zwart.

No. 58.

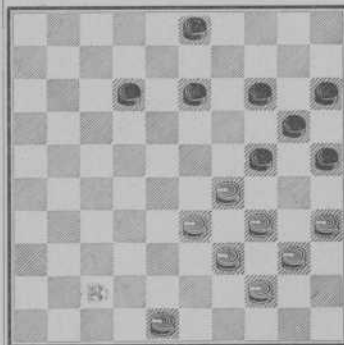
Wit.

verwickelingen door meerdere dammers gaarne wordt ingenomen.

Wij zullen nu eenige standen met beschouwing plaatsen, om den lezer met deze interessante positie vertrouwd te maken.

Zwart.

No. 59.

Wit.

Wit is aan den zet. Een lastige stelling. Alle schijven, die buiten de hekstelling stonden, zijn nu afgeruild, behalve schijf 48. Onmiddellijk springt in het oog, dat zwart van de 8 schijven slechts de schijven 15, 20, 24 en 25 voor het vasthouden van wit noodig heeft; hij kan dus met de overige 4 geheel vrij spelen; van wit zijn dan 7 schijven opgesloten en . . . deze kan bovendien met schijf 48 geen goeden zet doen, want als hij deze verplaatst, maakt zwart dam.

Men ziet, dat de hekstelling hier niet in de opening is genomen!

	Wit	Zwart
1.	48—43	25—30
2.	34×25	14—19

Ziehier de beteekenis van den zet 10—14. Schijf 14 is noodig, om te gelegener tijd een slagzet te kunnen doen. Had zwart niet 10—14 gespeeld, dan zou van dezen damzet niets gekomen zijn.

3.	25×23	13—18

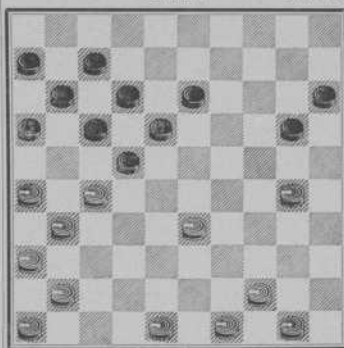
Deze zet is een „tempo-zet”. Men zou kunnen zeggen: „tijd-zet”, want wit moet nu 29×20, zwart heeft dus den tijd om dezen zet te doen.

4.	29×20	18×49
- Een verloren stelling voor wit.

(Zie diagram No. 60).

Indien zwart zich eenmaal heeft laten opsluiten, zooals op dit diagram, en geen kans ziet om zijn doel, dat is het uitvoeren van een slagzet, te bereiken, spreekt het bijna van zelf, dat hij alles moet doen om los te komen. Meermalen zagen wij, dat spelers zich in de hekstelling lieten sluiten, om eenige zetten daarna alles te doen, om vrij te komen. Gelukt dit dan is er inderdaad nog een voordeeltje voor

Zwart. No. 60.

Wit.

zwart, zooals men in positie No. 60 kan waarnemen.

In dezen stand is het zwart wel geraden, uit de opsluiting te gaan, want deze wordt nu wel wat gevaarlijk. Zwart kan nog slechts eenige schijven zonder verlies spelen. De meeste zwarte schijven worden door 6 witte volkomen vast gehouden. 't Wordt dus hoog tijd om uit dien stand te gaan.

	Wit	Zwart
1.	—	20—25
2.	30—24 (gedwongen)	13—19
3.	24×13	18×9
4.	27×18	12×23

Zwart is nu volkomen vrij, met ongeveer gelijke stelling.

Men zette nog eens stelling No. 60 op. Er is nog een gevaar voor wit aan deze positie verbonden. Als wit aan den zet was en 50—45 of 48—43 speelde, zou zwart door 16—21 en 22—27 dam halen.

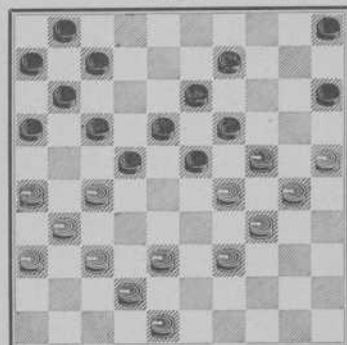
Gesteld, dat in stelling No. 60 schijf

30 op 34 stond, dan zou zwart door 16—21 en 22—27 een schijf kunnen winnen.

(Zie diagram No. 61).

Wit	Zwart
26—21	17×26
37—32	26×28
38—33	22×31
33×22	18 27
29×18	13×22
24×4	—

Zwart. No. 61.

Wit.

Over de hekstelling is ook door Fransche spelers van naam veel geschreven. Zij hebben veel studie van deze positie gemaakt en meermalen deze stelling in partijen toegepast, want de Franschen spelen gaarne opsluitingspartijen. 't Liefst winnen zij een partij dan den een of anderen mooien slagzet. Vandaar dus dat deze stelling hun bijzondere opmerkzaamheid trok.

De bekende Fransche dammer Blonde heeft deze opening tot den 14en zet, aangegeven, waar hij wit een schijf doet verliezen. Dit verlies is niet noodzakelijk; het zal niet voorkomen indien Wit de juiste zetten doet.

Men zie in onderstaande opening, hoe Blonde het spel aangeeft. Het is nuttig, er nota van te nemen, want soms kan men de gelegenheid vinden, het in practijk te brengen.

	Wit	Zwart
1.	31—26	17—22
2.	37—31	11—17
3.	41—37	6—11
4.	47—41	1—6
5.	32—27	20—25
6.	37—32	—

Als wit, in plaats van 37—32, 34—30 speelde, zou zwart volgen met 25×34, wit 40×29, zwart 19—23, wit 44—40, zwart 23×34, wit 40×29. Hierdoor zou 't voor zwart niet mogelijk zijn, later een schijf te winnen.

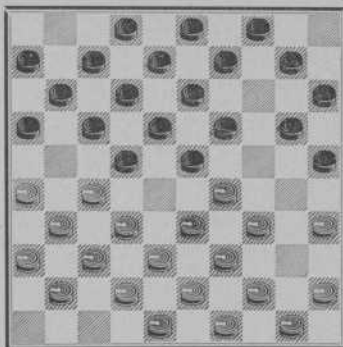
6.	—	15—20
7.	41—37	10—15
8.	46—41	5—10
9.	34—29	19—23
10.	40—34	14—19

(Zie diagram No. 61).

Wit zou hier als volgt een damzet kunnen doen:

1.	33—28	22×24
2.	27—22	17×28 (A)
3.	34—29	24×33
4.	38×29	23×34
5.	32×5	11—17
6.	39×30	25×34
7.	44—40	34—39
8.	43×34	18—23
9.	5×11	6×17

Wit wint een schijf.

Wit.

(A) Hier kan zwart ook 18×27 . Nu volgt wit met 31×22 , zwart 17×28 . Om nu den damzet te kunnen doen moet wit eerst $35-30$, daarna $34-29$ en 32×5 . Zwart speelt nu $11-17$, wit 39×30 , zwart 35×24 . Nu dreigt zwart $13-19$ en 6×17 . Als wit $5-32$ speelt dan zwart $13-18$ en neemt altijd de dam af. Om deze nog te behouden moet wit dus $26-21$; 't helpt echter weinig. Op deze wijze zou de damzet wit geen voordeel brengen.

11. 44-40 10-14

12. 50-44 4-10

In dezen stand moet wit een schijf geven. Wit heeft deze partij „op tempo“ gespeeld en heeft nu gebrek aan speelruimte. Hieruit is dus te leeren, dat men vooraf moet berekenen, wie het langst zonder nadeel kan blijven spelen. Zulke berekeningen vorderen veel tijd en inspanning, maar als 't gelukt, den tegenstander ten slotte te dwingen tot het geven van een schijf, dan is de voldoening er te grooter om.

In het groote werk van G. Balédent (Amiens 1881) wordt de hekstelling op de volgende wijze besproken:

Wit	Zwart
1. 31-26	17-22
2. 37-31	11-17
3. 32-27	6-11
4. 41-37	1-6
5. 46-41	19-23
6. 34-29	23 \times 34
7. 40 \times 29	—

Het geheele spel van wit heeft ten doel, zwart te beletten twee schijven op de vakken 23 en 19 te brengen, waardoor zwart zich zou kunnen losmaken door $17-21$, 2 voor 2 afruilende.

In het vervolg van dit spel moet men zorgen, dat zwart niet tot dam kan komen, door schijf 16 te geven en $22-27$ te spelen.

Conclusie: Voor wit een goede positie om in te nemen. Goed voortgezet, moet de tegenstander ten slotte een schijf verliezen.

Men ziet dus, dat ook Balédent wijst op het voordeel, dat het innemen van de hekstelling biedt, doch evenmin verzuimt, te wijzen op het gevaar van damzetten, die van de zijde van zwart dreigen. Onze meening is echter, dat vroegtijdig innemen van de hekstelling geen blijvend voordeel geeft. De tegenpartij kan zich in de meeste gevallen vrijmaken. Ook in het Fransche tijdschrift „Le Jeu de Dames“ wordt de hekstelling door den nu overleden dampeler E. Leclercq besproken; interessant genoeg, om eenige standen er uit mede te deelen en gelijk met de openingszetten te bespreken. Ook is het van belang, later eens te zien, welke interessante stellingen en zetten kunnen

voorkomen in partijen, waarin de heksstelling wordt ingenomen.

	Wit	Zwart
1.	31—26	17—22
2.	37—31	11—17
3.	32—27	6—11
4.	41—37	1—6

Als zwart op 24 speelt, dan heeft het den schijn, dat wit op eenvoudige wijze een schijf kan winnen: 26—21, 33—39 en 39×6; maar zwart herstelt zich mooi door 7—11, wit 6×17, zwart 12×41, wit 46×37.

5. 47—41 —

Om zwart in deze stelling te houden, moet wit 47—41 spelen. 't Is de beste zet. 46—41 is minder goed, want dan gaat de kans op slagzetten gedeeltelijk verloren, daar wit dan niet meer 26—21 en 37—32 spelen kan, want dan zou zwart niet 26×28, maar 26×46 spelen.

In ieder geval mag wit in deze stelling niet 34—30 spelen, want dan zou zwart zich vrij maken door 17—21, 19—24 en 14×21. Zie de vroeger besproken stellingen.

5. — 20—24
6. 34—30! 15—20?

Hier is 14—20 veel beter en vervolgens 10—14; op deze wijze krijgt zwart beter spel.

7. 30—25 19—23
8. 40—34 13—19?

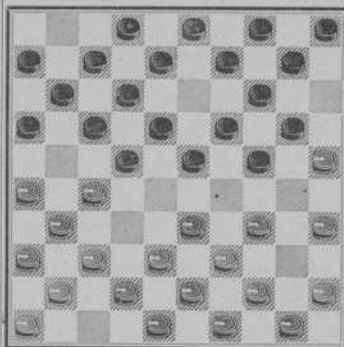
(Zie diagram No. 63).

Deze zet is zwak. Veel sterker is 14—19, wit 25×14, zwart 9×20, hiermede dreigende 17—21 en 23×21. Zwart mag als 8en zet niet 23—29 spelen, wit 34×23, zwart 18×29, wit 27×18, zwart 12×23, want dan wint wit een schijf door 35—30 en 33×15.

In positie No. 63 wint wit door 27—21, zwart 16×27, wit 33—29, zwart 24×33, wit 39×28, zwart 23×32,

Zwart.

No. 63.

Wit.

wit 37×28, zwart 22×33, wit 31×15; de schijf op 33 is nu niet meer te redden.

Een andere opening.

	Wit	Zwart
1.	31—26	20—25
2.	37—31	14—20
3.	41—37	10—14
4.	46—41	5—10
5.	32—27	17—22
6.	34—29	19—24
7.	37—32	14—19
8.	41—37	10—14
9.	47—41	4—10

Zwart speelt wit geheel na, waardoor een symmetrische stand ontstaat.

10. 40—34 19—23?

Zwart loopt in de val, die nu zeer mooi in de partij verborgen ligt. 11—17 of 24—30 kunnen zeer goed gespeeld worden.

(Zie diagram No. 64).

	Wit	Zwart
1.	33—28	24×33

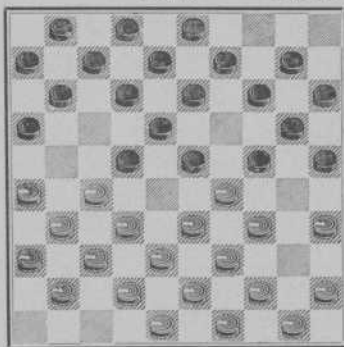
(moet wel, want op 22×33 volgt 39×30).

2. 28×19 13×24
als zwart 14×23, dan wit 39×19,
zwart 13×24, daarna wit 32—28,
zwart 22×33, wit 38×29 en 27—21,
dam op 4.

3. 39×17 12×21
4. 26×17 11×22
5. 32 28 22×33
6. 38×29, 27—21 en 31×4.

Hieruit blijkt, welke prachtige slag-
zetten in de hekstelling kunnen voor-

Zwart. No. 64.

Wit.

komen. Leclercq geeft in „Le jeu de
dames” een lange reeks standen van
deze soort, van welke wij alleen de zeer
mooie bespreken.

Wit	Zwart
1. 34—30	20—25
2. 31—26	25×34
3. 40×29	19—24
4. 29×20	14×25
5. 37—31	17—22

Met dezen zet geeft zwart wit ge-
legenheid, de hekstelling in te nemen.

6. 32—27 —

Zeer juist op 41—37 zou zwart zeer

goed 22—27 kunnen antwoorden; een
lastige schijf voor wit.

6. — 12—17

7. 44—40 —

Wit speelt op een slagzet, anders zou
hij zeker 41—37 zetten.

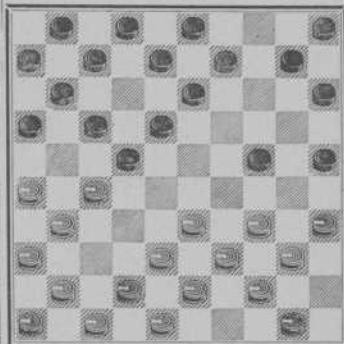
7. — 10—14

8. 40—34 4—10

9. 49—44 14—20

10. 45—40 20—24?

Zwart. No. 65.

Wit.

Met 20—24 loopt zwart in de val.
Zwart had reeds lang moeten bemen-
ken, welke plannen wit koesterde. De
eigenaardige opstelling der witte stuk-
ken aan den rechtervleugel had hem
opmerksaam moeten maken.

Nu maakt wit dam door 34—30,
zwart 25×45, wit 44—40, zwart 45×
34, wit 39×19, zwart 13×24, wit
27—21, zwart 16×27, wit 33—28,
zwart 22×33, wit 31×4.

Hierbij valt nog op te merken, dat
wit 34—29 antwoorden zou, indien
zwart als 10de zet 7—12 had gespeeld.
Ruilt zwart nu deze schijf door 20—24

af en slaat hij 15×24 , dan volgt dezelfde slagzet met $35-30$, $44-40$ enz.

Nu echter slaat wit tot 15, waardoor de stelling, wat het aantal stukken betreft, gelijk is. 't Is een kwestie van spel om voordeel te behalen op de twee geïsoleerde schijven op 33 en 24; maar, al zou zelfs door een dergelijken zet geen voordeel behaald worden, dan nog mag zwart zich niet laten verrassen.

In ieder geval ziet ge opnieuw, welke gevaren aan de hekstelling zijn verbonden.

Wit Zwart.

1.	31-26	17-22
2.	37-31	11-17

Het is duidelijk, dat zwart de hekstelling wensch, want anders zou hij door $21-27$ wel een goeden afruil maken. Een zwarte schijf op 27 is zeer sterk.

3.	32-27	7-11
4.	41-37	2-7
5.	33-39	20-24

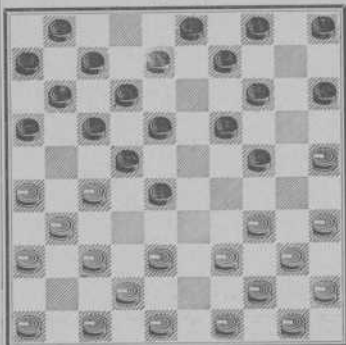
Ook nu laat zwart de gelegenheid voorbijgaan, want hij kan door $17-21$ en $18-23$ met gelijk spel vrijkomen.

6.	29×20	15×24
7.	$34-30$	$10-15$
8.	$30-25$	$19-23$
9.	$39-34$	—

Als wit $40-34$ speelt, om bij den volgenden zet van zwart $13-19$, door $26-21$, $37-32$ en $38-33$ dam te halen op 2, neemt zwart deze dam op eenvoudige wijze af.

9.	—	$13-19$
10.	$43-39$	$23-28$?

Waarom deze zet? $17-21$ en 23×21 is veel beter en zwart is uit de stelling gekomen.

Wit.

Zwart dreigt wel $17-21$ en 12×41 of 43 , doch wit kan dit gemakkelijk verhinderen door $37-32$, zwart 28×37 , wit $27-21$, zwart 16×27 , wit $34-29$, zwart 24×33 , wit 39×28 , zwart 22×33 , wit 31×2 .

Wit Zwart

1.	31-26	17-22
2.	37-31	19-23
3.	32-28	—

Wit neemt nu op eenigszins andere wijze de hekstelling in.

3.	—	23×32
4.	38×27	$14-19$
5.	$34-29$	$19-23$
6.	$40-34$	$20-25$
7.	$42-38$	$10-14$
8.	$47-42$	$4-10$

Als zwart nu $14-19$ had gespeeld, dan zou hij bij den volgenden zet $16-21$ en 23×21 kunnen afruilen. Wit kan dit niet verhinderen, want op $38-32$ volgt de eenvoudige damzet $22-28$, $16-21$ en 18×47 .

9. 41—37 11—17

10. 37—32 14—20?

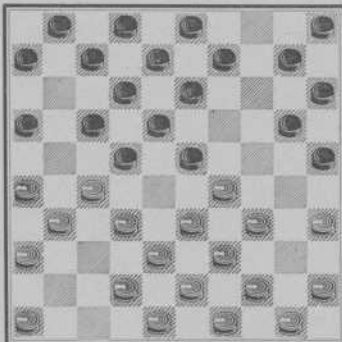
Zwart speelt dit blijkbaar, met het doel 23—28, 20—24, 18×40 en 25×14 te laten volgen.

(Zie diagram No. 67).

Maar wit doet nu den volgende zet: 33—28, zwart 22×24, wit 34—29, zwart 23×34, wit 39×19, zwart 13×24 wit 27—21, zwart 16×27, wit 31×4; met gelijk aantal stukken. Neemt zwart echter den dam door 12—18 en 6×17 af, dan is wit een stuk voor.

Zwart.

No. 67.

Wit.

1. 31—26 18—22

2. 37—31 13—18

Deze wijze van openen is voor zwart veel nadeeliger dan het openen in de hiervoor besproken stellingen, waarin de schijven 1 en 6 nog een veld vooruit kunnen komen, waardoor zwart de vrijheid heeft, schijf 13 naar links in het spel te brengen. Nu echter plaatst hij de schijven 18 en 13 z65, dat de geheele zwarte rechter vleugel tegen-

gehouden wordt, vooral na den volgende zet van wit.

3. 32—27 9—13

4. 41—37 4—9

5. 33—29 20—24

Weer kan zwart uit de stelling komen door 17—21 en 18—23.

6. 29×20 14×25

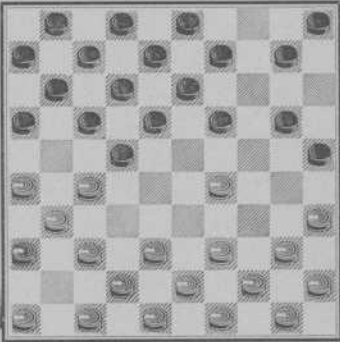
In dit geval is 15×24 sterker. Het beste is, met den geheelen rechtervleugel naar het centrum op te rukken.

7. 34—29 15—20?

Een al te gewaagde zet!

Zwart.

No. 68.

Wit.

Nu doet wit een slagzet, die van de vroeger behandelde zetten geheel afwijkt. Wit 26—21, zwart 17×26, wit 37—32, zwart 26×28, wit 29—23, indien zwart 22×31 (A), dan wit 36×27, zwart 18×29, wit 39—33 en 44×4.

(A) Als zwart direct 18×29 speelt, dan wit 27×18, zwart slaat naar verkiezing, wit 39—33 en 44×4 of 44×24.

	Wit	Zwart
1.	34—30	20—25
2.	31—26	25×34
3.	39×30	19—24
4.	30×19	13×24
5.	43—39	

Een vreedsoortige zet, die een onregelmatige stelling ten doel heeft. Men zou eerder geneigd zijn 44—39 te spelen.

5.	—	9—13
6.	39—34	

Een dammer, die oog heeft voor positievoordeel zal nooit schijf 43 op 34 brengen; zeker niet in dezen stand.

6.	—	4—9
7.	37—31	18—22

Met het doel: 22—27 en 17×30.

8.	44—39	13—19
9.	49—43	9—13
10.	34—29	15—20
11.	40—34	

Hier zou wit ook 26—21 kunnen spelen, zwart 17×28, wit 39—34, zwart 28×30, wit 43—39, zwart 24×44, wit 35×4, zwart 44×35, wit 4×31. Een mooie zet, maar de dam is wel wat duur. Zij heeft 3 schijven gekost.

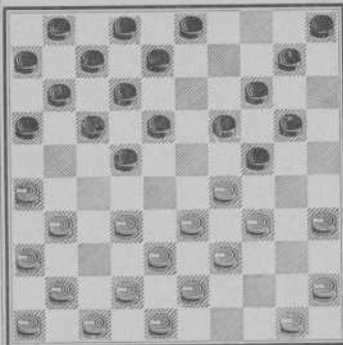
11.	—	13—18?
-----	---	--------

(Zie diagram No. 69).

In dezen stand kan wit een mooien slagzet doen. Wit 35—30, zwart 24×35, wit 45—40, zwart 35×44, wit 33—28. Een interessante zet! Zwart kan op 2 manieren 2 schijven slaan; in beide gevallen wint wit door den tempozet, dien hij nu doen kan, zwart 44×24 (A), wit 32—27, zwart 22×33, wit 38×29, zwart 24×33, wit 27—21, zwart 16×27, wit 31×41. Als zwart de dam weer wil afnemen, moet hij 12—18 spelen, wit 4×44, zwart 17—22, wit 44×17, zwart 11×22, waardoor wit een schijf heeft gewonnen.

Zwart.

No. 69.

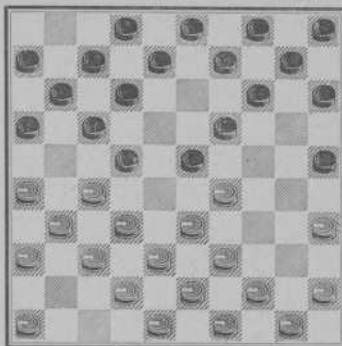
Wit.

(A) Als zwart eerst 22×24 speelt, dan heeft het spel denzelfden loop, want wit speelt weer 32—27, zwart 44×33, wit 38×29, zwart 24×33, wit 27—21 enz.

Hoewel in dezen stand de hekstelling niet in haar volmaakten vorm voorkomt, hebben wij toch den combinatiezet behandeld, omdat deze bijzonder mooi is.

	Wit	Zwart
1.	31—26	19—23
2.	34—29	23×34
3.	40×29	20—25
4.	37—31	17—22
5.	32—27	11—17
6.	41—37	6—11
7.	37—32	1—6
8.	47—41	13—19
9.	41—37	18—23?

Zwart denkt nu zonder nadeel uit deze stelling te komen, maar hierin vergist hij zich deerlijk.

Wit.

Wit slaat nu 27×18, zwart 23×34, wit 39×30. Nu moet zwart tweemaal een schijf slaan, waardoor wit een tempo-zet heeft.

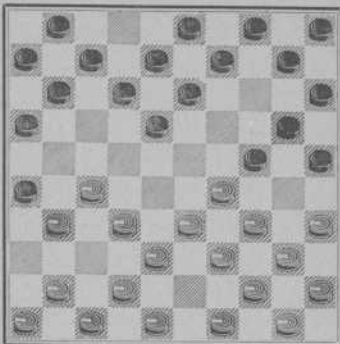
Zwart 25×34 (12×23), nu wit 31—27, zwart 12×23 (of 25×34), wit 27—21, zwart 16×27, wit 32×1.

Nu kan zwart wel de dam weer afnemen door 34—40; slaat wit dan eerst 45—34 (A), dan speelt zwart 19—24, met verloren spel.

(A) Als wit eerst 1×29 speelt, dan zwart 19—24 enz.

	Wit	Zwart
1.	33—29	20—25
2.	39—33	14—20
3.	43—39	19—24
4.	31—26	17—21
5.	26×17	12×21
6.	36—31	7—21
7.	31—27	2—7
8.	37—31	21—26

Oogenschijnlijk een zeer onschuldige zet, maar wit kan nu een aardig dam-zetje maken.

Wit.

Wit speelt nu 35—30, zwart 26×28, wit 30×19, zwart 13×24, wit 33×2, zwart 24×33, wit 38×29.

	Wit	Zwart
1.	31—26	17—21
2.	26×17	12×21
3.	33—29	21—26
4.	39—33	20—25
5.	32—28	14—20
6.	38—32	19—23
7.	28×19	13×24
8.	32—27	8—12
9.	44—39	11—17
10.	50—44	9—13?

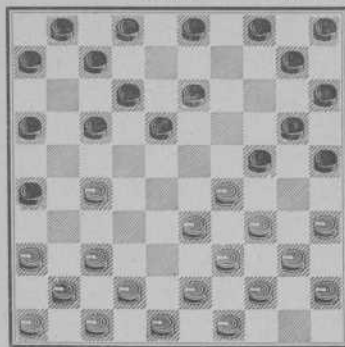
Zwart ziet van het gevaar, dat dreigt, blijkbaar niets, want wit doet nu een zeer mooien combinatietet.

(Zie diagram No. 72).

11.	27—21	16×27
12.	34—30	25×23
13.	33—29	23×34
14.	39×18	2×13

Een zeer fraaie manoeuvre van wit om vak 2 open te maken.

Zwart. No. 72.

Wit.

15. 37—31 26×37
16. 42×2

Een zet, die alle aandacht verdient. Wit heeft nu één schijf meer en, als zwart nu door 10—14 de dam wilt vangen, kost dit nog een stuk.

Wit Zwart

1. 31—26 20—25
2. 36—31 15—20
3. 41—36 18—23

Deze zet staat in geenerlei betrekking tot de beide vorige zetten. Veel natuurlijker zou hier 10—15 en 20—24 zijn.

4. 31—27 12—18
5. 37—31 7—12
6. 33—29 19—24
7. 39—33 10—15

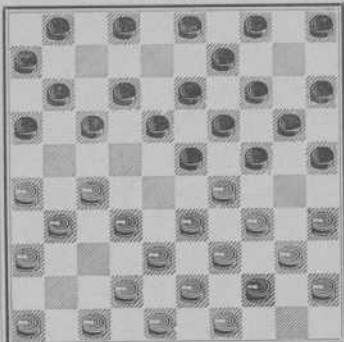
Zoals reeds blijkt uit de bepalingen, betreffende het einde van de partij, levert het materiele overwicht in standen van drie dammen tegen één in den regel niet meer dan remise op.

(op 13—19 zou 35—30 en 27—21 volgen).

8. 44—39 13—19
9. 50—44 8—13?

Werd gespeeld om 35—30 en 17—21 te verhinderen.

Zwart. No. 73.

Wit.

Maar zwart loopt nu in den volgen- den mooien slagzet.

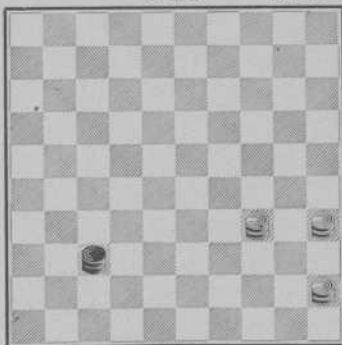
Wit	Zwart
32—28	23×21
29—23	18×29 (A)
34×23	19×28
33×22	17×28
26×30	25×34
40×29	wint een stuk.

(A) Slaat zwart direct 19×28, dan wit 33×22, 31×22 enz.

Het eindspel.

De partij met drie dammen kan slechts een vangstelling in een richting opbouwen, zooals blijkt uit de volgende positie.

Zwart. No. 74

Wit.

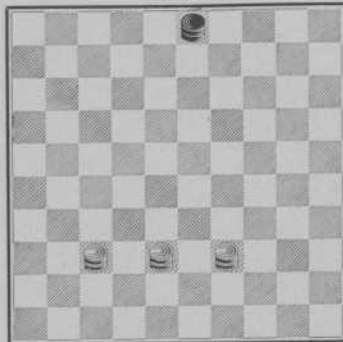
Indien zwart b.v. op veld 14 speelt, kan wit door 35—19 winnen, doch aan den anderen kant van het bord staat zwart veilig.

Anders wordt het, indien wit vier dammen heeft. Dan wordt b.v. de volgende positie opgebouwd.

(Zie diagram No. 75).

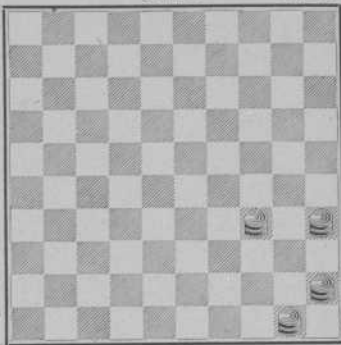
Aan beide zijden is nu een vangstelling opgebouwd. Speelt zwart op 48 dan wit 50—39, zwart 48—26, wit 39—21.

Zwart. No. 76.

Wit.

Zwart. No. 75.

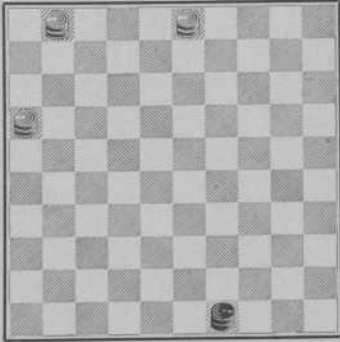
Wit.

Ofschoon het materieele overwicht, van twee stukken in het eindspel dus in den regel niet voldoende is om te winnen, zijn toch zeer interessante verwickelingen mogelijk. De beste studie van het eindspel maakt men door de eindstanden van gespeelde partijen na te gaan.

Hier volgen eenige eindspel verwickelingen, welke men als z.g. „standaardstanden“ kan beschouwen.

Voor alle geldt: Wit speelt en wint.

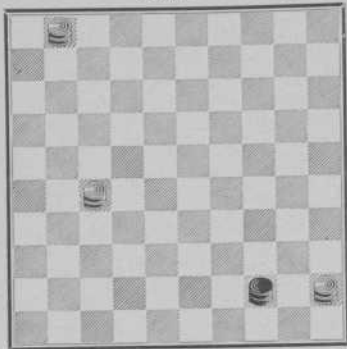
Zwart. No. 77.

Wit.

Zwart.

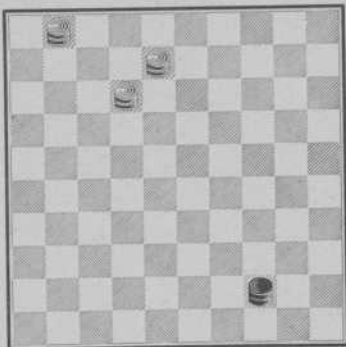
No. 78.

Wit.

Zwart.

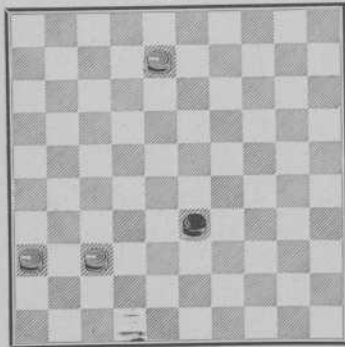
No. 79.

Wit.

Zwart.

No. 80.

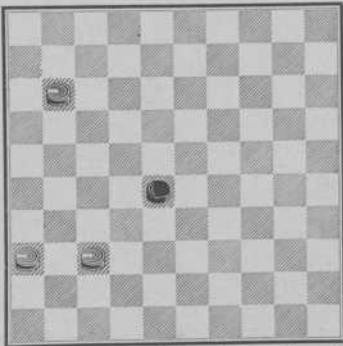

Wit.

(Blonde).

Zwart.

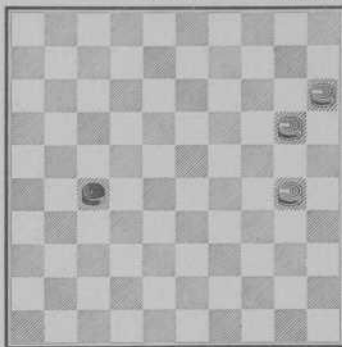
No. 81.

Wit.

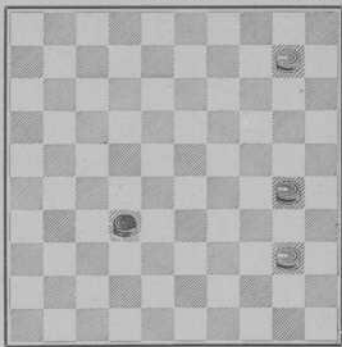
(Patot-Vence).

Zwart. No. 82.

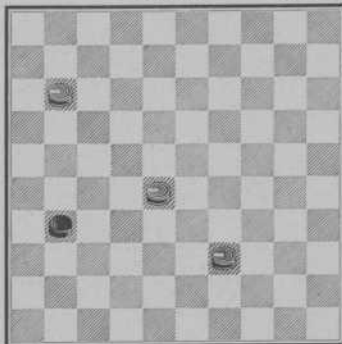
Wit. (Blonde).

Zwart. No. 83.

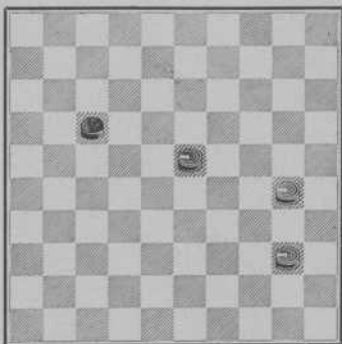
Wit. (Blonde).

Zwart. No. 84.

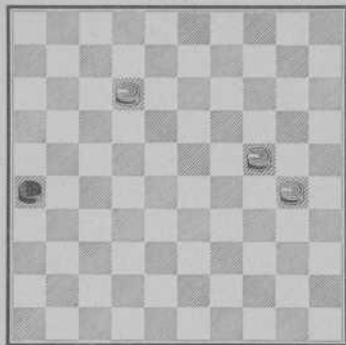
Wit. (Aubry).

Zwart. No. 85.

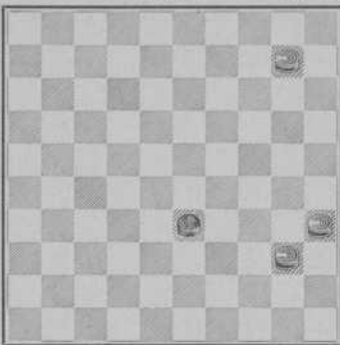
Wit. (Blonde).

Zwart. No. 86.

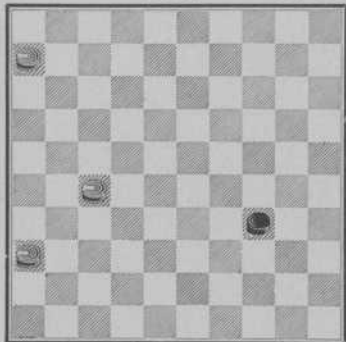
Wit. (Everat).

Zwart. No. 87.

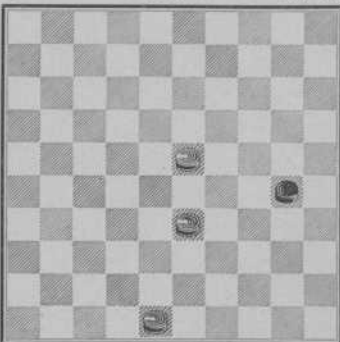
Wit. (Aubry).

Zwart. No. 88.

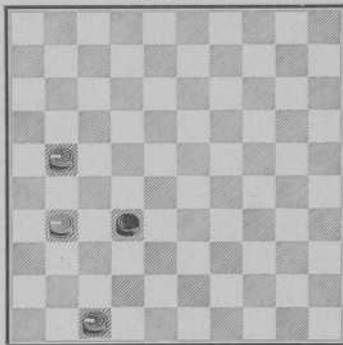
Wit.

Zwart. No. 89.

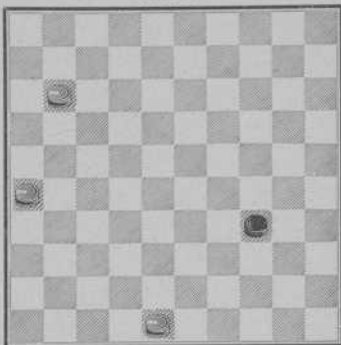
Wit.

Zwart. No. 90.

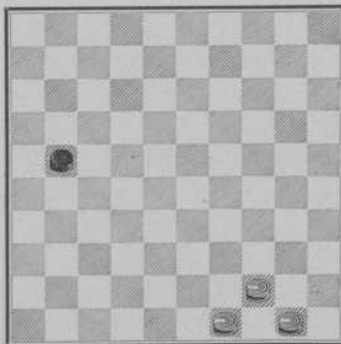
Wit. (G. Beets).

Zwart. No. 91.

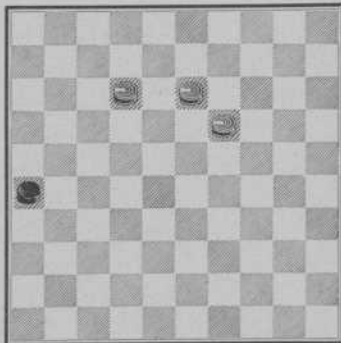
Wit.

Zwart. No. 92.

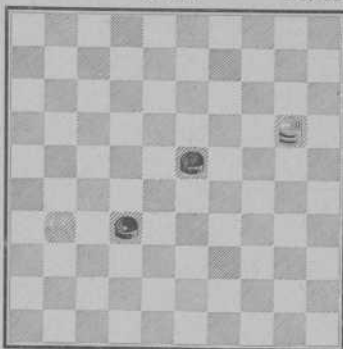
Wit. (Blonde).

Zwart. No. 93.

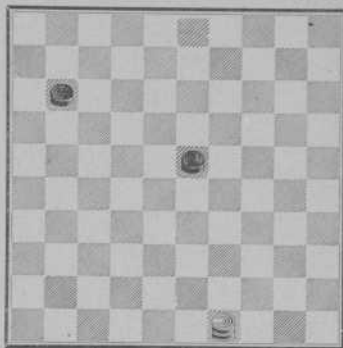
Wit.
(Dessey tegen Dufour).

Zwart. No. 98.

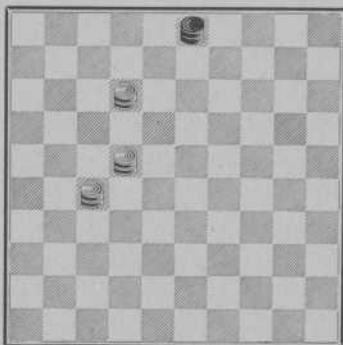
Wit.

Zwart. No. 99.

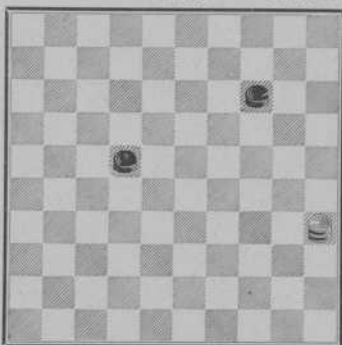
Wit.

Zwart. No. 100.

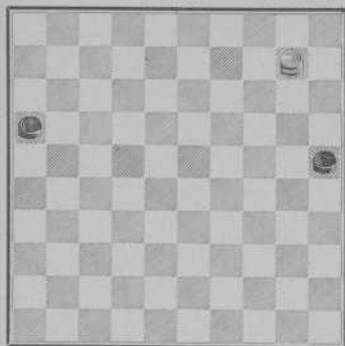
Wit.

Zwart. No. 101.

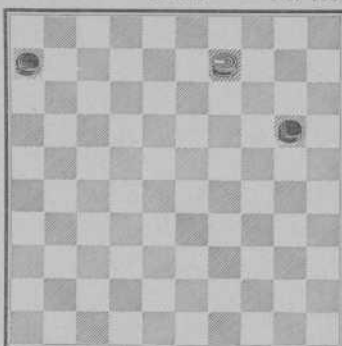
Wit.

Zwart. No. 102.

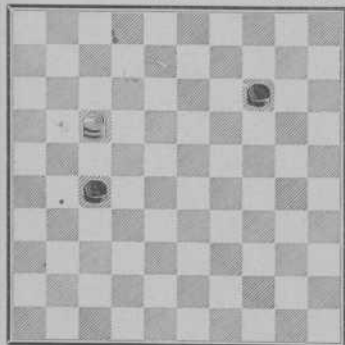
Wit.

Zwart. No. 103.

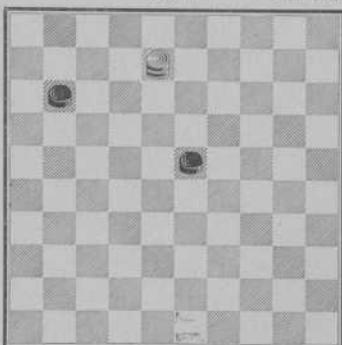
Wit.

Zwart. No. 104.

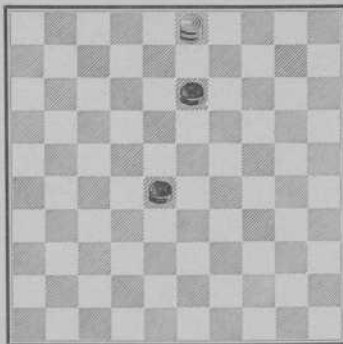
Wit.

Zwart. No. 105.

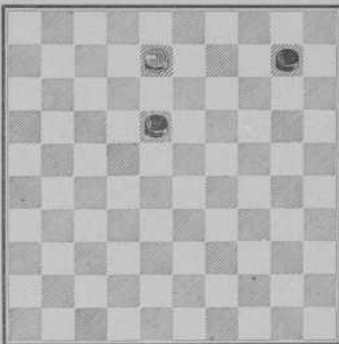
Wit.

Zwart. No. 106.

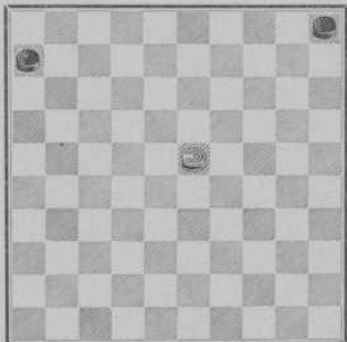
Wit.

Zwart. No. 107.

Wit.

Zwart. No. 108.

Wit.

(E. J. B. v. Vught).

Oplossingen.

No. 76.

Wit Zwart.

1. 37—48 3—26

Op elken anderen zet wint wit met één zet.

2. 39—28 26—12

3. 38—21 12×26

4. 28—37

Een zelfde soort winst behaalt wit door als eersten zet 39—48 te spelen.

No. 77.

Wit. Zwart

1. 3—17 49—35

2. 17—8 35×2

3. 1—7

No. 78.

Wit Zwart

1. 27—49 44—28

2. 49—44 28×50

3. 1—6

No. 79.

Wit Zwart

1. 8—35 44—28 (A B)

2. 35—44 28×50

3. 1—6 50—45

4. 6—1

A

— 44—49

- 35—44 49×7

1—12

B

— 44—50

1—6 50—45

6—1

No. 80.

Wit Zwart

1. 8—2 33—39

(Op 33—38 wit 37—32 en 2—16).

2. 2—11 —

(Wit dwingt zwart tot 39—43, waardoor deze genoodzaakt wordt op 48 of 49 dam te halen.

2. — 49—43

3. 11—16 43—38

(Op 43—39 volgt 37—32).

4. 36—31 48—34

5. 16—43 34×48

6. 31—26

Wit wint in soortgelijke standen door met de 2 witte schijven en de dam een zóódanigen stand op te bouwen, dat de zwarte dam steeds verloren zal gaan. Het samenspel van dam en schijven brengt dus de winst.

No. 81.

Wit Zwart

1. 11—7 28—33

2. 7—2 33—39

(Op 33—38 wint wit door 2—16).

3. 2—11 39—43

4. 11—16 43—38

(Op 43—39 wit 37—32).

5. 36—31 48—34

6. 16—43 34×48

7. 31—26

No. 82.

Wit Zwart

1. 15—10 27—32

(Op 27—31 wit 10—5).

2. 10—4 32—38 (A)

3. 4—27! 38—42

4. 27—32 42—47

5. 30—24 47—36

6. 32—41 36×47

7. 20—15 47×20

8. 15×24

A

2. — 32—37

3. 4—10 37—42

4. 10—19 42—47 of 48.

(Verder als in vorige variant).

No. 83.

	Wit	Zwart
1.	10-4	32-38
2.	4-15	38-43
3.	15-20	43-48
4.	40-34	48-37
5.	20-42	37×48
6.	30-25	48×30
7.	25×34	—

Een andere variant:

1.	10-4	32-37
2.	4-10	37-42

(Wit kan ook winnen door 4-36, 36-47 en 40-34.)

3.	10-15	42-48
(Op 42-47 volgt 30-24).		
4.	40-34	48-37
5.	15-42	37×48
6.	30-25	48×30
7.	25×34	

No. 84.

	Wit	Zwart
1.	11-7	31-37
2.	7-1	37-42
3.	28-23	42-47
(Op 42-48 volgt 23-18).		
4.	39-33	47×12
5.	1×29	

Als zwart op 46 dam haalt speelt wit op de volgende wijze

1.	11-7	31-36
2.	7-1	36-41
3.	39-33	41-46
4.	1-23	46-37
5.	23-5	37×19
6.	5×28	

No. 85.

	Wit	Zwart
1.	23-18	17-21
2.	18-13	21-27
3.	13-9	27-32
4.	9-4	32-38 (A)
5.	4-15	38-43
6.	15-20	43-48

(Op 43-49 wit 20-29 en 24-2).

7.	40-34	48-37
8.	20-42	37×48
9.	30-25	

A

4.	—	32-37
5.	4-10	37-42
6.	10-15	42-48
7.	40-34	

No. 86.

	Wit	Zwart
1.	12-7	26-31
2.	7-1	31-37
3.	1-23	37-42
4.	24-20	42-47
5.	30-24	47-36
6.	23-41	36×47
7.	20-15	47×20
8.	15×24	

De volgende remise bewijst hoe nauwkeurig in dergelijke standen moet worden gespeeld.

1.	12-8	26-31
2.	8-3	31-37
3.	3-14	37-42
4.	24-20	42-47
5.	30-24	47-38!

Remise.

De witte dam verhindert wit 20-15 te spelen en bij den volgenden zet verlaat zwart de lange lijn. Dit is een uitstekend voorbeeld om te doen zien, hoe noodig en nuttig het is, van deze standen een studie te maken.

No. 87.

Bij ernstige studie zal het weldra blijken, dat wit steeds volgens hetzelfde systeem moet winnen.

Wit wint als volgt:

	Wit	Zwart
1.	10-4	33-38
2.	4-15	

Hier wordt zwart gedwongen op ruit 43 te spelen, waarna hij kan beschikken over de ruiten 48 en 49.

2. — 38—43

3. 35—30 43—48

Op 43—49 volgt wit 15—24, zwart 49×35, wit 24—2 en wint.

4. 40—34 48—37

5. 15—42 37×48

6. 30—25 en wint.

Wit won dit eindspel op ongeveer dezelfde wijze als bij No. 43 en 44 werd aangegeven.

No. 88.

Om te winnen speelt wit als volgt:

Wit Zwart

1. 6—1 34—39

2. 1—29!

Sterke zet! zwart kan niet op 43 spelen, want dan speelt wit 29—38, zwart 43×21, wit 36—31 met winst.

2. — 39—44

3. 29—23! 44—49

(Op 44—50 volgt 23—28).

4. 23—32 49—35

5. 32—19 35×21

6. 36×27

No. 89.

Wit Zwart

1. 23—18 30—34

(Op 30—34 wit 33—29 en 48—43).

2. 48—43! 35—40

3. 43—39 40—45

4. 18—12 45—50

5. 12—7 50—45

6. 7—1 45—50

7. 1—45

No. 90.

Wit Zwart

1. 47—41 32—38

2. 41—37 38—43

3. 21—16

No. 91.

Wit Zwart

1. 48—43 34—40

2. 43—39 40—45

3. 26—21 45—50

4. 21—17 50×28

5. 11—6

No. 92.

Wit Zwart

1. 49—43 21—27

2. 43—38 27—31

3. 44—39 31—37

4. 39—34 37—41

5. 50—45 41—47

6. 38—33 47×40

7. 45×34

No. 93.

Zwart Wit

1. 13—8 26—31

2. 8—2 31—37

3. 12—7 37—41

(Op 37—42, wit 7—1 en 1—29 of 1—34).

4. 7—1 41—46

5. 1—23

No. 94.

Wit Zwart

1. 8—3 31—37

2. 3—26 37—41

3. 26—8

(Op 41—46 wit 8—19 en op 41—47 wit 8—3).

No. 95.

Wit Zwart

1. 8—2 32—38

2. 2—30 38—42

3. 30—48 42—47

4. 9—4, 48—42 en 4—15!

No. 96.

Wit Zwart

1. 18—12 21—27

2. 12—7 27—31

3. 7—1 31—37

4. 1—23 37—42

5. 23—29 42—48

6. 29—34 48×30

7. 25×34

No. 97.

	Wit	Zwart
1.	43—38	23—28
2.	38—49	28—33
3.	49—43	16—21
4.	43×16	33—39
5.	16—49	

No. 98.

	Wit	Zwart
1.	20—15	32—37
(Op 23—28 wit 15—42).		
2.	15—10	enz.

No. 99.

	Wit	Zwart
1.	40—44	11—16
2.	44—40	23—28
3.	40—49	28—33
4.	49—43	16—21
5.	43×16	33—39
6.	16—49	

Tweede winst.

1.	49—16	11—17
2.	16—7	23—28
3.	7—16	28—33
4.	16—43	17—22
5.	43—16	33—39
(Op 22—28 wit 16—43).		
6.	16—11	22—27
7.	11×44	27—32
8.	44—33	33—37
9.	33—47	

No. 100.

	Wit	Zwart
1.	22—17	3—?
2.	27—9	?×3
3.	17—26	

No. 101.

	Wit	Zwart
1.	35—13	22—28
2.	13—24	28—32
3.	24—42	14—19
4.	42—15!	19—23
(Op 32—37 wit 15—10).		

5. 15—20!!

(Nu zou 15—10 slechts remise geven door zwart 23—28!).

5.	5	23—28
6.	20—42	32—37
7.	42×26	28—33
8.	26—21	33—39
9.	21—49	

No. 102.

	Wit	Zwart
1.	10—32	25—30
2.	32—43	30—35
3.	43—49	16—21
4.	49×16	35—40
5.	16—11	enz.

No. 103.

	Wit	Zwart
1.	9—3	20—24
2.	3—17	24—30
3.	17—39	30—35
4.	39—44	6—11
5.	44×6	35—40
6.	6—28	

Een tweede winst.

1.	9—4	6—11
2.	4—22	11—16
3.	22—33	20—25
4.	33—39	16—21
5.	39—43	21—26
6.	43—48	

No. 104.

	Wit	Zwart
1.	17—3	14—19
2.	3—9	27—32
3.	9—4!!	19—24
4.	4—10	32—38
5.	10—15	24—30
6.	15×42	

No. 105.

	Wit	Zwart
1.	8—24	23—28 (A.B.)
2.	24—38	11—17

Op 11—16 wit 38—27 zwart 28—33, wit 27—43).

3. 38-49 28-33
 4. 49-43 17-22
 5. 43-16 33-39
 6. 16-11

A

1. — 11-17
 2. 24-8 17-22
 3. 8-13 22-28
 4. 13-24 28-32
 5. 24-20 23-28

(Op 32-37 wit 20-14).

6. 20-42

B

1. — 11-16
 2. 24-38 23-28
 3. 38-27 28-33
 4. 27-43

No. 106.

Wit Zwart

1. 3-20 28-32
 2. 20-15 13-18

(Op 32-37 wit 15-4 en 4-10).

3. 15-4 18-23
 4. 4-15 32-37

(Op 23-28 wit 15-42).

5. 15-10 23-29
 6. 10x41 29-34
 7. 41-28

Een variant.

1. 3-20 13-18
 2. 20-9 18-23
 3. 9-14 23-29
 4. 14x32

No. 107.

Wit Zwart

1. 8-2 18-22
 2. 2-16 10-14

(Op 22-28 wit 16-38, zwart 10-14, wit 38-15, zwart 14-19, wit 15-10, zwart 19-23, wit 10-14).

3. 16-38 14-19
 4. 38-15 19-23
 5. 15-4 22-28
 6. 4-10

Een andere winst:

1. 8-2 10-15
 2. 2-24 18-22
 3. 24-13 22-28
 4. 13-24 28-32
 5. 24-42

Of:

1. 8-2 18-23
 2. 2-24 23-28
 3. 24-38 10-14
 4. 38-15 28-32
 5. 15-42 14-19
 6. 42-15 19-23
 7. 15-20 23-28
 8. 20-42

No. 108.

Wit: 23-18 18-12 12-8

Zwart: 6-11 11-16 16-21

Wit: 8-3 3-14!

Zwart: 21-26 of 27

Wit: 23-18 18-12 12-8 8-3

Zwart: 5-10 10-14 14-19 19-24

Wit: 3-8 8-17 17-44!

Zwart: 24-29 29-34

Wit: 23-18 18-12 12-8 8-3

Zwart: 6-11 5-10 10-14 14-19

Wit: 3-8 8-24 24-38 38-27

Zwart: 19-23 23-28 11-16 28-33

Wit: 27-43!

Wit: 23-18 18-12 12-8 8-3

Zwart: 6-11 11-16 5-10 10-15

Wit: 3-14 14-32 32-37 37-42

Zwart: 16-21 21-26 15-20 20-25

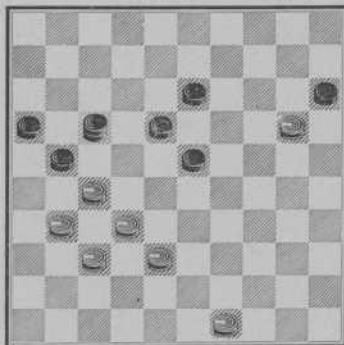
Wit: 42-48!

Dit zijn de voornaamste varianten; de lezer zal nu gemakkelijk de ondervarianten kunnen vinden.

Combinaties.

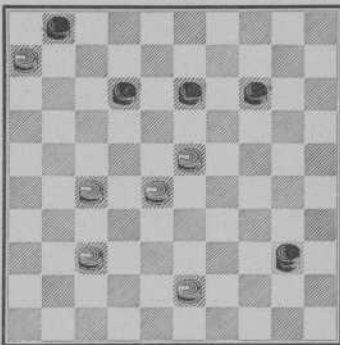
In de volgende combinaties zal men verschillende systemen om te winnen aantreffen. Een grondige studie van al deze standen ontwikkelt het voorstellingsvermogen, scherpt den blik voor het partijspel. In alle standen begint wit en behaalt voordeel.

Zwart. No. 109.

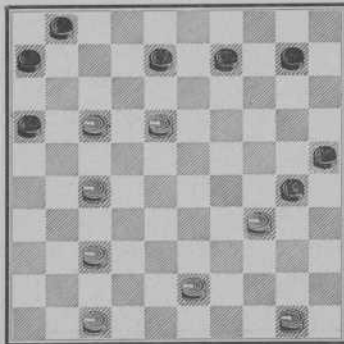
Wit.

Zwart. No. 110.

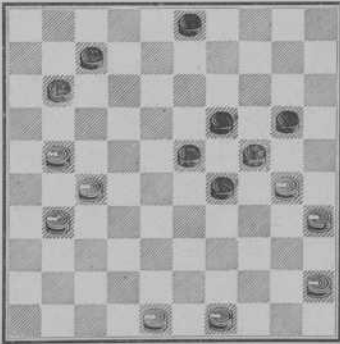
Wit.

Zwart. No. 111.

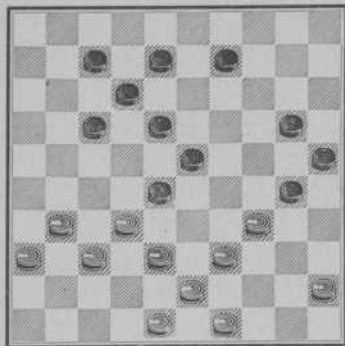
Wit.

Zwart. No. 112.

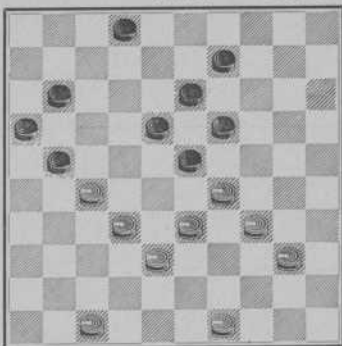
Wit.

Zwart. No. 113.

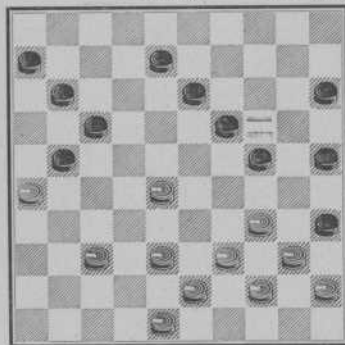
Wit.

Zwart. No. 114.

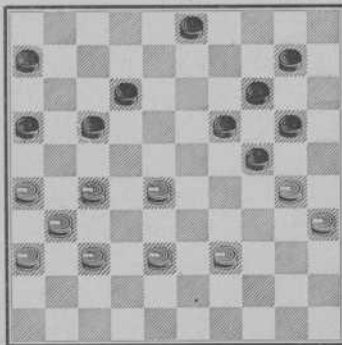
Wit.

Zwart. No. 115.

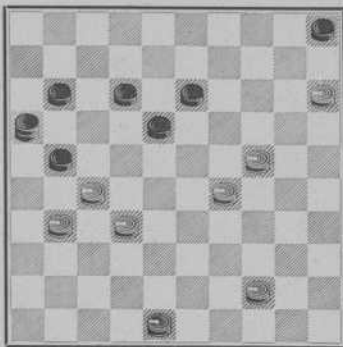
Wit.

Zwart. No. 116.

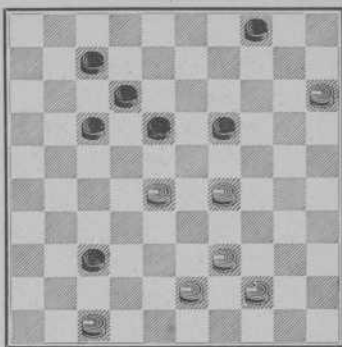
Wit.

Zwart. No. 117.

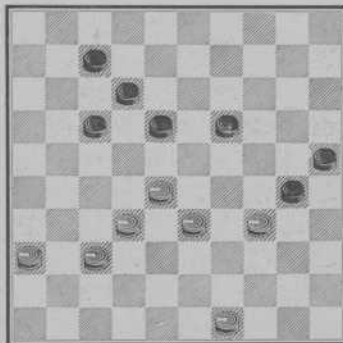
Zwart 21—26?

Zwart. No. 118.

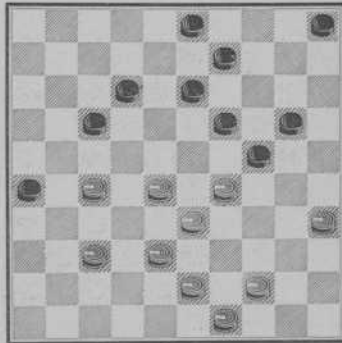
Wit.

Zwart. No. 119.

Wit.

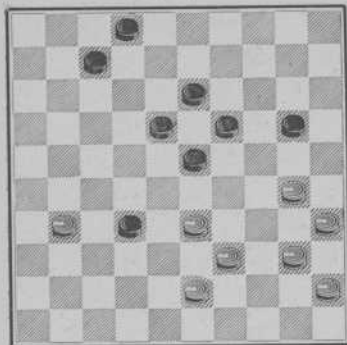
Zwart. No. 120.

Wit.

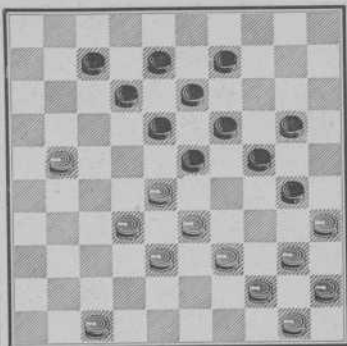
Wit lokt een foutzet uit.

Zwart. No. 121.

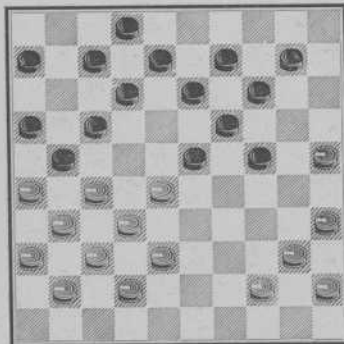
Wit.

Zwart. No. 122.

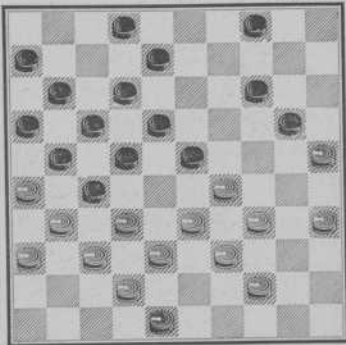
Wit.

Zwart. No. 123.

Wit.

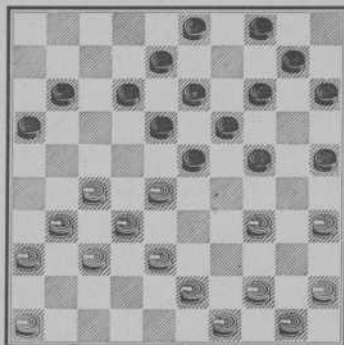
Zwart. No. 124.

Wit.

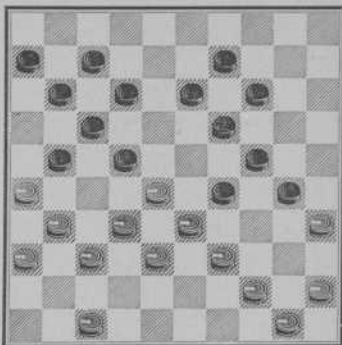
Taloumet.

Zwart. No. 125.

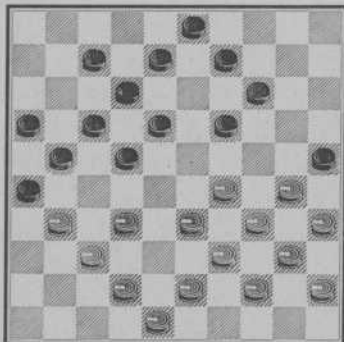
Wit. Blonde.

Zwart. No. 126.

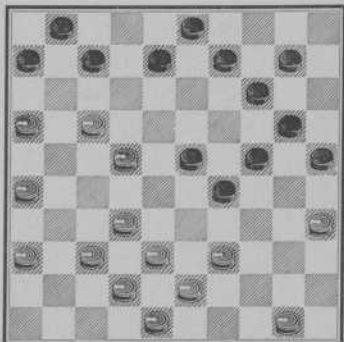
Wit. Wardon.

Zwart. No. 127.

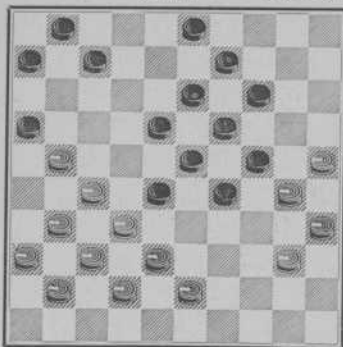
Wit. Commard.

Zwart. No. 128.

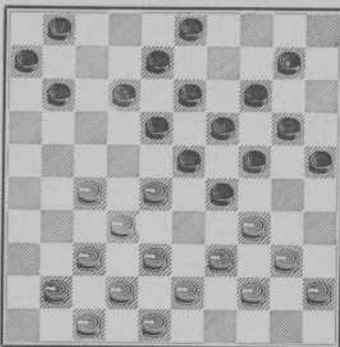
Wit. Blonde.

Zwart. No. 129.

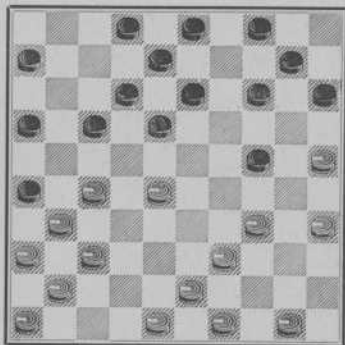
Wit. Manoury.

Zwart. No. 130.

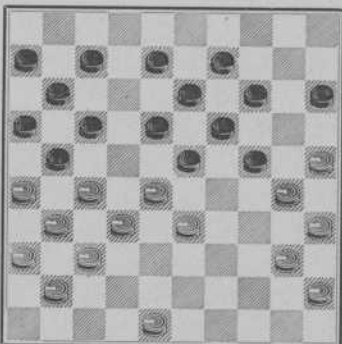
Wit. A. Florin.

Zwart. No. 131.

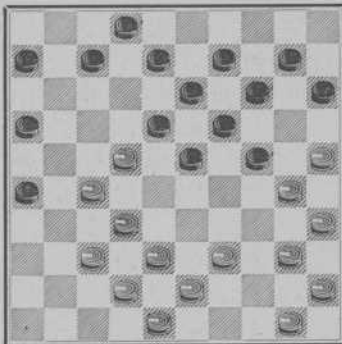
Wit. Patot-Vence.

Zwart. No. 132.

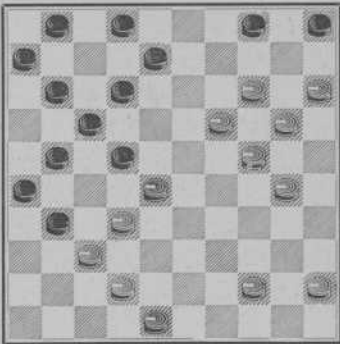
Wit. Manoury.

Zwart. No. 133.

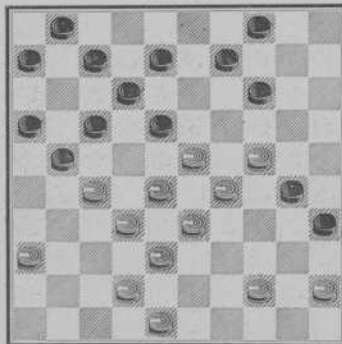
Wit. Dufour.

Zwart. No. 134.

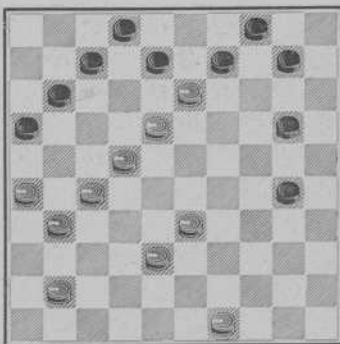
Wit. E. van Damme.

Zwart. No. 135.

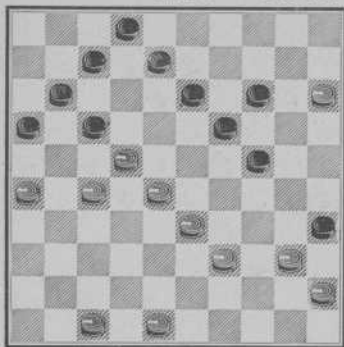
Wit. Blonde.

Zwart. No. 136.

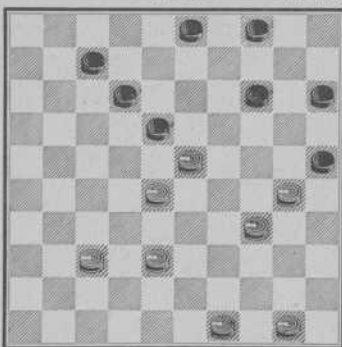
Wit. Blonde.

Zwart. No. 137.

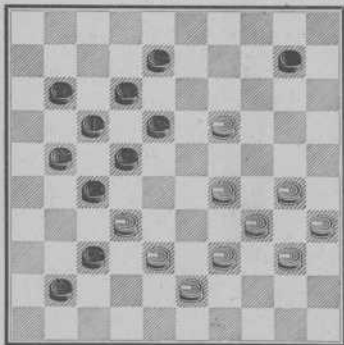
Wit. Blonde.

Zwart. No. 138.

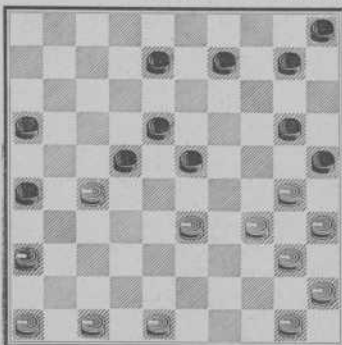
Wit. Blonde.

Zwart. No. 139.

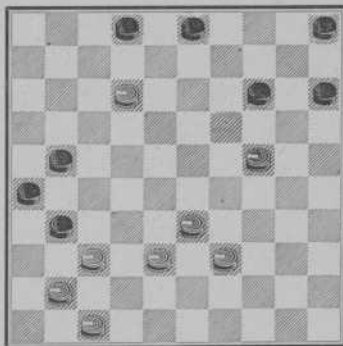
Wit. Julian L.

Zwart. No. 140.

Wit. Blonde.

Zwart. No. 141.

Wit.

No. 109.

	Wit	Zwart
1.	31—26	15×24
2.	32—28	17×22
3.	26×8	

No. 110.

	Wit	Zwart
1.	28—22	40×18
2.	22—17	18×11
3.	6×10	

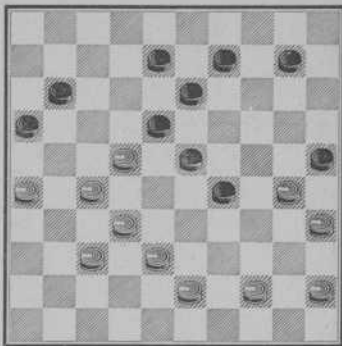
No. 111.

	Wit	Zwart
1.	17—11	30×48
2.	18—12	47×7
3.	11×15	

No. 112.

	Wit	Zwart
1.	21—17	11×22
2.	27×18	23×12
3.	30—25	wint een schijf of gaat naar dam.

Zwart. No. 142.

Wit.

A. K. W. Damme.

No. 113.

	Wit	Zwart
1.	34—29	23×34
2.	32×23	18×29
3.	39—33 en op: 20—24	
4.	38—32	29×27
5.	31×4	

Opmerking verdient, dat zwart 3. 9—14 beter was en ook dat wit kon spelen 1. 38—33 en op 17 of 18—22 wit 31—27.

No. 114.

	Wit	Zwart
1.	27—22	18×27
2.	29×18	13×22
3.	32—28!	11—17
4.	38—32	27×29
5.	34×3	

No. 115.

Een andere vorm. Evenals in beide vorige stellingen wordt ook hier de stand geforceerd, want wit speelt 28—22, zwart 17×28, wit 26×17,

zwart 11×22, en nu wit 38—32! Sluiten door 19—23 gaat niet, want dan volgt 34—30 en 40×9. Het best lijkt nog 28—33, waarmee wit een schijf wint.

No. 116.

	Wit	Zwart
1.	27—21	16×27
2.	31×11	6×17
3.	28—23	19×28
4.	30×19	14×23
5.	38—33 en op 17—22	
6.	39—34	28×30
7.	35×4	

No. 117.

	Wit	Zwart
1.	15—10	26×28
2.	24—19	16×14
3.	10×6	

No. 118.

	Wit	Zwart
1.	47—41	37×46
2.	39—34	46×23
3.	29—24	23×20
4.	15×2	

No. 119.

	Wit	Zwart
1.	28—23	18×27
2.	37—31	30×39
3.	31×2	

No. 120.

Wit 44—39, zwart 12—18, dreigende door 18—23 een schijf te winnen. Wit 29—23, zwart 18×29, wit 27—22! Een prachtige zet, want, als zwart schijf 17 niet wil geven en dus 17—21 speelt, haalt wit dam door 22—18, 28×17, 35—30 en 33×4.

In plaats van 29—23 zou 27—21 geen voordeel opleveren, want zwart kan in dit geval met 18—22 antwoorden; wit 21×12, zwart 9—14, wit

28×17, zwart 13—18, wit 12×23, zwart 19×28, wit 33×22, zwart 24×31, met betere stelling voor zwart, want de schijven 26 en 31 komen ongehinderd tot dam, terwijl wit bij het damnemen nog vele moeilijkheden te overwinnen heeft. Op 3—8 en 20—25 van zwart is het damnemen gevaarlijk.

No. 121.

Wit 33—28, zwart 32—37, wit 31×42, zwart 23×32, wit 30—25! en zwart heeft geen goeden zet.

Op 20—24 wit 43—38, 40×20.

Op 18—23 en 19×10 wit 43—38, 40×7. En op zwart 7—12 en 18×29, wit 40—34, 45×34. Zwart kan na 30—25 ook met 32—37 of 38 op dam komen, doch wit heeft dan 2 schijven meer.

No. 122.

	Wit	Zwart
1.	39—34	30×39
2.	35—30	24×35
3.	40—34	39×30
4.	21—17	12×21
5.	28—22	18×27
6.	33—29	23×34
7.	44—39	34×43
8.	38×49	27×38
9.	49—43	38×49
10.	50—44	49×40
11.	45×1	(remise)

No. 123.

	Wit	Zwart
1.	35—30	24×35
2.	25—20	14×25
3.	28—22	17×28
4.	26×17	12×21
5.	44—39	35×33
6.	38×18	13×22
7.	32×1	21×32
8.	37×17	

No. 124.

	Wit	Zwart
1.	33—28	22×24
2.	31×13	8×19
3.	35—30	24×35
4.	44—40	35×33
5.	38×7	

No. 125.

	Wit	Zwart
1.	27—22	18×27
2.	32×21	23×41
3.	36×47	16×36
4.	34—30	25×34
5.	47—41	36×47
6.	44—39	47×44
7.	49×16	

No. 126.

	Wit	Zwart
1.	39—34	29×49
2.	33—29	24×42 (A)
3.	47×38	22×42
4.	35×24	19×30
5.	37×48	49×27
6.	31×22	17×28
7.	26×10	

(A)

2.	—	22×42
3.	47×38	24×42
4.	37×48	49×27
5.	35×24	19×30
6.	31×22	17×28
7.	26×10	

No. 127.

	Wit	Zwart
1.	33—28	22×24
2.	34—29	25×23
3.	32—28	23×41
4.	42—37	41×32
5.	43—38	32×34
6.	40×20	14×25
7.	44—40	26×37
8.	48—42	37×48
9.	40—34	48×30
10.	35×4	

No. 128.

	Wit	Zwart
1.	35—30	24×35
2.	17—11	6×28
3.	16—11	7×16
4.	37—31	28×37
5.	38—32	37×28
6.	26—21	16×27
7.	31×2	

No. 129.

	Wit	Zwart
1.	27—22	28×26
2.	32—28	23×32
3.	37×28	26×39
4.	28—23	19×28
5.	30×8	3×12
6.	40—34	39×30 of 29×40
7.	35×4	

No. 130.

	Wit	Zwart
1.	34—30	25×34
2.	39×30	24×35
3.	38—33	29×49
4.	40—34	49×29
5.	27—22	18×38
6.	42×4	23×32
7.	4×49	

No. 131.

	Wit	Zwart
1.	25—20	14×25
2.	34—30	25×34
3.	39×19	13×24
4.	27—21	16×27
5.	31×13	8×19
6.	28—22	17×28
7.	37—31	26×37
8.	41×5	

No. 132.

	Wit	Zwart
1.	25—20	14×34
2.	40×20	15×24
3.	35—30	24×35

4.	45—40	35×44
5.	33—29	23×34
6.	28—22	17×28
7.	32×1	21×32
8.	1×27	

No. 133.

	Wit	Zwart
1.	27—21	26×28
2.	25—20	14×34
3.	40×20	15×24
4.	35—30	24×35
5.	45—40	35×33
6.	38×29	23×34
7.	32×1	

No. 134.

	Wit	Zwart
1.	14—9	4×13
2.	20—14	22×33
3.	32—28	33×22
4.	42—38	31×33
5.	14—10	5×23
6.	44—39	33×44
7.	45—40	44×35
8.	24—20	35×24
9.	20×9	

No. 135.

	Wit	Zwart
1.	45—40	30×19
2.	27—22	18×27
3.	29—24	19×30
4.	23×18	12×23
5.	28×10	4×15
6.	40—34	30×37
7.	42×4	

No. 136.

	Wit	Zwart
1.	27—21	16×47
2.	18—12	8×39
3.	49—43	47×8
4.	43×1	

No. 137.

	Wit	Zwart
1.	26—21	17×26 (de beste)
2.	22—17	11×31
3.	33—29	35×22
4.	29×36	

No. 138.

	Wit	Zwart
1.	37—32	18×40
2.	38—33	25×34
3.	33—29	34×23
4.	28×10	

No. 139.

	Wit	Zwart
1.	30—24	37×28
2.	38—32	27×49
3.	39—33	28×30
4.	29—23	18×20
5.	35×4	49×13
6.	4×46	

No. 140.

	Wit	Zwart
1.	36—31	26×37
2.	33—29	22×31
3.	29—24	20×29
4.	30—24	29×20
5.	48—42	37×48
6.	46—41	48×30
7.	35×2	

No. 141.

	Wit	Zwart
1.	41—36	31×42
2.	12—7	2×11
3.	24—19	14×23
4.	33—29	23×32
5.	47×7	

No. 142.

	Wit	Zwart
1.	26—21	25×34
2.	22—17	11×33
3.	35—30	16×40
4.	30×19	13×24
5.	45×5	

Theoretische varianten.

De opening in het damspel is een inleiding tot het hoogstbelangrijke midden- en eindspel. Hieruit volgt, dat dit spelgedeelte op zichzelf niet voldoende is om den strijd in de partij te beslissen. Bijzondere zetten, zooals offers, die den tegenstander voor onoverkomelijke hinderpalen plaatsen zullen in de opening slechts hoogstzelden voorkomen.

Men beschouwe het openingsspel zuiver als inleiding van de partij. Een goed gespeelde opening, welke een klein positievoordeel afwerpt, stelt den speler in staat, onder iets gunstiger omstandigheden den eigenlijken strijd aan te vangen, een zwakke opening doet de kansen voor een gering percentage naar den kant van den tegenstander keeren, doch in beide gevallen is het verdere spel daar, om de beslissing te brengen; in de opening zelve zal dit nimmer geschieden.

In dit hoofdstuk zullen wij dan ook geen bepaalde zetten voorschrijven. Het damspel is een spel van initiatief en een logische voortzetting vanaf de eenmaal gekozen aanvangszetten verkrijgt men eerst na nauwkeurige studie van verschillende partijen. Wij zullen hier geven verschillende spelgangen, die men beslist moet kennen; in sommige is zelfs groot voordeel voor een van beide partijen te behalen. Deze varianten, aangevuld door de ervaring van zelfgespeelde partijen, zal den lezer de noodige spelroutine kunnen verschaffen, mits men de varianten met de noodige aandacht doorwerkt en ze voortdurend bij afwijkend spel met elkander vergelijkt.

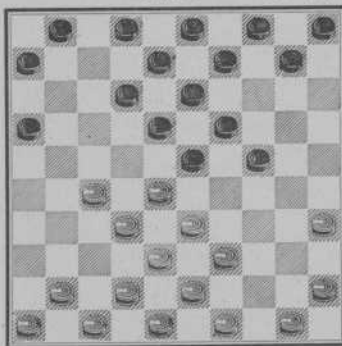
Een van de meest belangrijke inlcidingen is

De 33—28 of Hollandsche opening.

Deze opening gaf men vroeger als volgt aan:

Stand na den 10den zet van zwart.

Zwart. No. 143.

Wit.

	Wit	Zwart
1.	33—28	18—23
2.	31—27	20—24
3.	34—30	17—21
4.	39—33	12—18
5.	37—31	7—12
6.	31—26	14—20
7.	26×17	11×31
8.	36×27	20—25
9.	44—39	25×34
10.	40×20	15×24

Zie diagram No. 143.

Men ziet hier een symmetrische ontwikkeling voor beiden aan linker en rechter vleugel; behoudens één ondergeschikte wijziging zijn ook alle zetten symmetrisch en men gaat na tien zetten in volkomen gelijken stand het middenspel in.

Tegenwoordig speelt men de opening zelden zoo. Het is ook onnoodig symmetrisch tegen te spelen.

Indien b.v. wit's tweede zet in den aangegeven speling goed is blijft zwart toch geenszins aangewezen op den aan 31—27 gelijken zet 20—24. Immers, wit is zwart steeds één zet voor en hieruit volgt, dat de waarde van 31—27 nooit volkomen gelijk is aan 20—24.

Toch kan men de opening nog altijd zonder nadeel spelen. Wit zal dan schijf 45 op 30 brengen, zwart 6 op 21. Hierdoor voorkomt men een aanval van den vijandelijken linkervleugel, want het doel van de 33—28 opening is: met den linkervleugel aan te vallen.

Ofschoon men na 33—28 deze zetten soms ook in een andere volgorde kan spelen, zelfs aan geheel andere de voorkeur geven, dient men toch te letten op bepaalde nadeelen, welke in een willekeurige verwisseling verscholen liggen.

Dikwijls wordt de opening als volgt gespeeld:

	Wit	Zwart
1.	33—28	18—23
2.	39—33	12—18
3.	44—39	7—12

Daar het doel van de opening is, links aan te vallen, dient wit nu ook 31—27 en 37—31 te spelen. Hierop kan nadeel ontstaan.

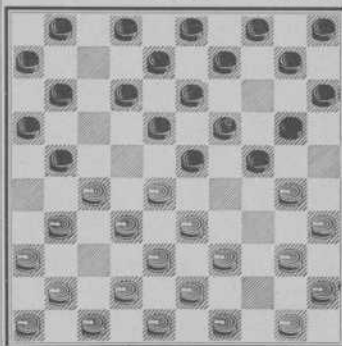
4. 31—27

Wit kan ook 50—44 spelen. In de boven aangegeven opening heeft men kunnen zien hoe wit bij den 6en en zwart bij den 8en zet achter een stuk liepen. De tegenstander maakte dan een „tempo-zet“ en liet slaan; sluiten zou een opsluiting ten gevolge hebben gehad. Een goede tempo-zet is voor wit 50—44, voor zwart 1—7, waarom

men zelden zoo vroeg tot dezen zet overgaat.

4.	—	20—24
5.	37—31	14—20
6.	34—30	17—21

Zwart, No. 144.

Wit.

In deze positie komt uit, hetgeen wij zeiden, dat een symmetrische stand nog geen gelijk spel waarborgt. Wit staat hier het eerst voor moeilijkheden. Hij kan den gewonen zet 31—26 niet spelen. Zwart antwoordt dan met 24—29 en wint daarna door 29—33 of 34 ten minste een stuk. Na 41—37 zou zwart met 21—26 wit opsluiten, na 40—34 of 39—34 hetzelfde doen aan den anderen vleugel.

Zie diagram No. 144.

	Wit	Zwart
7.	30—25	21—26
8.	25×14	9×20!

(Dwingt wit, een tempo te maken).
Nu komt de waarde van een reserve- of tempo-zet uit. Wij spelen nu niet 50—44, omdat daarna 39—34 niet meer kan volgen en op 40—34 (na 50—44) zwart met 24—29 de mooie

witte schijf op 45 verwijderd, welk punt later niet meer door wit opnieuw kan worden bezet.

9. 49—44 26×37

10. 42×31

Indien wit hierna 39—34 en 44—39 speelt is de positie ongeveer gelijk.

In deze variant gaf symmetrisch tegenspel zwart dus geen voordeel, althans, indien wit correct verder speelde.

Een andere variant.

	Wit	Zwart
1.	33—28	18—23
2.	39—33	12—18
3.	44—39	7—12

Opgemerkt dient, dat in de 33—28 opening afruilen als 17—22, 11×31 of voor wit 34—29 en 40×20 niet sterk zijn. Soms is deze afwisseling noodig en sterk, doch dan gewoonlijk in het middenspel, indien men den rechter vleugel wil aanvallen en daartoe eerst de centrumschijf wegneemt. Dit moet dan weer worden aangevuld met 18—23 (voor wit 39—33 en geschiedt ten koste van den bedreigden vleugel. In de opening is de zet echter doelloos, deze verwijderd een randschijf van den tegenstander en wit's linker vleugel staat na 36×27 beter dan voor den afruil; een moeilijk in het spel te brengen randschijf slaat naar het centrum.

4. 31—27 17—21

5. 37—31 21—26!

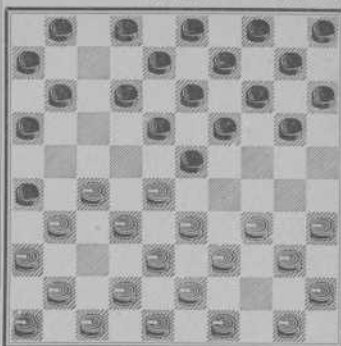
(Zie diagram No. 145).

Een sterke zet, zwart behaalt nu steeds eenig voordeel.

Zie diagram No. 146.

	Wit	Zwart
6.	27—22?	26×37
7.	42×31	18×27
8.	32×21	

Zwart. No. 145.

Wit.

Gedwongen. Na 31×22 speelt zwart 12—18, wit moet 22—17 en 28×17, zwart 1—7.

8. — 16×27

9. 31×22 23×32

10. 38×27

Met beteren stand voor zwart. Wit's spel is te veel verspreid, bovendien is het bezetten van ruit 22 in deze positie zwak.

Zie diagram No. 146.

	Wit	Zwart
6.	41—37	23—29
7.	33×24	20×29
8.	34×23	18×29

Hier nu is een voorbeeld dat het bezetten van veld 29 of 22 werkelijk sterk kan worden genoemd.

De schijf is onaantastbaar. Bovendien staat wit aan den linker vleugel opgesloten en is dus hoofdzakelijk op spel aan zijn rechtervleugel aangevozen. Ruilt wit de lastige schijf af met 38—33, 42×33 dan zwart 11—17, wit 28—23, zwart 19×28, wit 33×11, zwart 6×17 en daarna wordt met

17—21 de z.g. klaverbladstand gevormd. Duidelijk ziet men het voordeel, dat hiermede op wit's stelling aan den linker bordrand wordt behaald.

Speelt wit daarentegen 40—34 en 45×34 of (hetgeen beter is) 35×44 dan zwart 19—20 en 14×23 met betere positie.

Op wit 9. 39—34, zwart 13—18. Zwart zal het stuk steeds kunnen verdedigen.

Op wit 9. 39—33 kan zwart naast 14—20 ook spelen.

Wit	Zwart
9. 39—33	19—24
10. 50—44	14—20

Nu toch reeds door de opsluiting voordeel werd behaald kan zwart ook spelen: 24—30. De schijf staat echter zeer sterk op 29 en zwart zal er dus de voorkeur aan geven haar daar te handhaven.

Zwart 10. — 14—19 zou zwak zijn. Let hiervoor op de volgende spel-methode van zwart.

11. 44—39 1—7

Nu heeft zwart na wit's zet 39—34 de keuze tusschen:

1e 13—18 en 18×29.

2e 10—14, 24—30 en 20×18.

Het eerste is sterker.

Nu een variant met dezen zet, zonder opsluiting

(Aanvangspositie).

Wit	Zwart
1. 33—28	18—23
2. 39—33	12—18
3. 44—39	7—12
4. 31—27	17—21
5. 37—31	23—29
6. 33×24	20×29
7. 34×23	18×29

Zelfs na 50—44 kan wit nog geen 31—26 spelen. Dan zwart 29—33 en wint steeds een stuk.

8. 40—34 (de beste) 29×40

9. 35×44 21—26

10. 39—33 26×37

11. 42×31 19—23

12. 28×19 14×23

Met iets beteren stand voor zwart. Deze laatste variant is voor wit nog wel de beste.

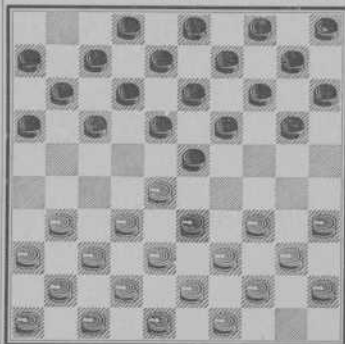
Uit deze varianten ziet men, dat zwart na de eerste drie zetten niet symmetrisch moet tegenspielen. De vierde zet 17—21 is veel beter dan 20—24.

In dien wit dus 1. 33—28, 2. 39—33, 3. 44—39 speelt loopt hij gevaar in het nadeel te komen. Natuurlijk kan wit anders spelen. Eerst echter nog een variant in deze opening.

Wit	Zwart
1. 33—28	18—23
2. 39—33	12—18
3. 44—39	7—12
4. 50—44	1—7

Het opspelen van de tempozetten 50—44 en 1—7 geschiedt hier omdat in deze variant niet 31—27 volgt.

Zwart. No. 146.

Wit.

Met 31—27 zou men nu in reeds bekende varianten komen.

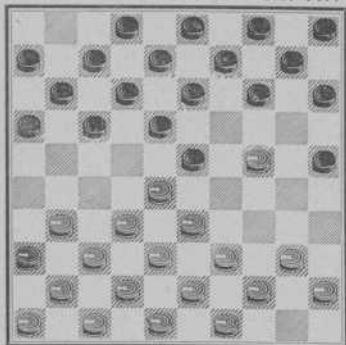
5. 34—30 20—25

Zwart kan zeer goed 17—21 spelen, met gelijk spel.

6. 30—24 19×30

7. 35×24 —

Zwart. No. 147.

Wit.

Men lette nu nog even op wit's 4en zet. Hiermede bracht deze er zwart ook toe dezen tempo-zet te spelen.

Stond 44 nog op 50 en 7 op 1 zoo kon zwart nog den goeden tempo-zet 1—7 laten volgen.

Nu verschillende mogelijkheden in den diagramstand.

Zie diagram No. 147.

Wit Zwart

7. — 17—21

8. 28×19 14×23

9. 32—28(A) 23×32

10. 37×28

Kan wit het stuk op 24 handhaven, heeft hij een positie-voordeel (een stuk houdt 2 vast).

A

Wit kan de schijf niet winnen, zie maar:

Wit Zwart

9. 32—27 21×32

10. 37×19 9—14

11. 38—32 14×23

12. 33—28 13—19

13. 24×22 12—17

14. 28×19 17×26

En zwart wint schijf 19.

Zie diagram No. 147.

Wit Zwart

7. — 17—22

8. 28×17!! 11×22

9. 24—19 13×24

10. 33—28 22×33

11. 39×30

Op 8. —, 12×21 gaat voor zwart eveneens een stuk verloren. Wit speelt dan in plaats van 33—28, 32—27 en 37×30.

Zie diagram no. 147.

Wit Zwart

7. — 18—22

8. 28×19 14×33

9. 33—28 22×33

10. 39×19 9—14

11. 38—33 14×23

12. 32—28 23×32

13. 37×28

Zie diagram No. 147.

Wit Zwart

7. — 23—29

8. 24—20 15×22

9. 28—22

Met gelijk aantal stukken. Zwart heeft echter een nadeel door de rand-schijf 25.

Zie diagram No. 147.

Wit Zwart

7. — 14—19

8. 40—35 19×30

9. 35×24 9—14

10. 28×19 14×23

11. 32—28 (en 37×28)

Men zij in deze posities op het volgende offer van twee schijven bedacht.

	Wit	Zwart
11.	33—28	18—22
12.	28×19	22—28
13.	32×23	13—18
14.	19—13!	—

De beste; slaat zwart nu 8×30 dan wit 39—33.

14.	—	8×28
-----	---	------

Zie diagram No. 147.

	Wit	Zwart
7.	—	14—20
8.	28×19	20×29
9.	33×24	9—14

Wit 39—33 en 32—28.

In de volgende variant onderneemt wit een aanval op het centrum, welke tot zeer interessant spel leidt. Deze tactiek, toegepast in het middenspel zal eerder tot succes leiden dan wanneer men hiertoe reeds in de opening overgaat.

	Wit	Zwart
1.	33—28	18—22
2.	39—33	12—18
3.	44—39	7—12
4.	31—27	20—24
5.	37—31	14—20
6.	41—37	10—14
7.	34—29	23×23
8.	40×29	—

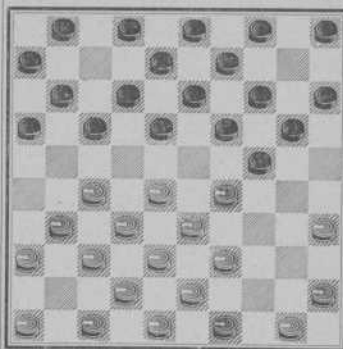
(Zie diagram No. 148).

Dit spel is al zeer belangrijk en daarom zullen wij deze variant uitvoerig behandelen.

Bij het taxeren van dergelijke standen kan men over het algemeen uitgaan van de volgende beoordeeling.

Hoe meer stukken wit links kan afwisselen, hoe grooter diens kans op voordeel wordt, vooral indien wit gelegenheid krijgt, dit spel toe te passen, nadat schijf 46 reeds is verdwenen. Vanzelfsprekend zal zwart dus deze

Zwart. No. 148.

Wit.

afwisseling van stukken zooveel mogelijk trachten tegen te gaan.

Indien wit straks op 22 speelt, is deze geheel aangewezen op het spel aan den rechter vleugel, de stukken links vormen reserves. Hoe meer reserves wit hier heeft opgesteld, hoe minder nuttig effect, hoe minder de kans op voordeel.

Het geheele verdere spel voor beide partijen zal er dus op gebaseerd moeten zijn, deze principes ten eigen voordeele aan te wenden. Men zal trachten te voorkomen en te bereiken en het resultaat van den stand hangt dan ook geheel van het verdere spel af.

Zie diagram No. 148.

	Wit	Zwart
8.	—	17—22
9.	28×17	12×21
10.	27—22	18×27
11.	31×22	—

Wit heeft nu bereikt, dat veld 28 weder kan worden bezet, doch nu met een schijf van den linker vleugel. Een van de noodelooze reserves, de „figu-

ranten" kan dus in het spel worden gebracht, iets wat zwart den tegenstander nimmer mag toestaan. Wit's vervolg 32—28 stelt dezen ook in staat 37—32, 46—41 en 41—37 te spelen. Vooral het in het spel brengen van schijf 46 heeft in deze posities beteekenis. Zwart's zet 12×21 was dus geenszins sterk. Bovendien heeft deze nog te letten op het volgende:

	Wit	Zwart
11.	—	1—7
12.	32—28	12—18?
13.	29—23!	28×29
14.	22—18	13×22
15.	28×26	

Speelt zwart bij den 13en zet 18×27, dan wit 14. 23—18 en 28×26. In beide gevallen staat wit sterker.

Hier is een groot verschil op te merken met de variant bij diagram No. 145.

Toen was het bezetten van veld 29 voor zwart sterk.

1e. omdat druk werd geoefend op wit's linker vleugel.

2e. omdat zwart de vrijheid had, zoo noodig 19—23 en 14×23 te spelen.

In deze positie echter heeft wit alle spelvrijheid en dus ook voordeel.

Zie diagram No. 148.

	Wit	Zwart
8.	—	17—22
9.	28×17	11×22
10.	29—23	19×28

De beste, nu schijf 19 verdwijnt kan zwart later desnoods nog met 20—25 en 24—30 terug.

11.	32×23	18×29
12.	27×7	1×12
13.	37—32	5—10
14.	32—28	

Met beteren stand voor wit. Deze moet, indien zwart 2—7 zet niet 42—37 spelen, daar zwart dan den afruil 29—34 en 14×41 behoudt.

Eerst dient dus 46—41 opgebracht.

Zie diagram 148.

	Wit	Zwart
8.	—	17—21
9.	27—22	18×27
10.	31×22	

Nu mag zwart niet 12—18 spelen wegens wit 29—23 enz.

Zie diagram No. 148.

	Wit	Zwart
8.	—	17—21
9.	31—26	1—7
10.	26×17	11×31
11.	36×27	18—23
12.	29×18	13×21
13.	37×26	

Wit heeft nu een randschijf. De on dervinding heeft echter geleerd, dat dit in deze positie niet nadeelig is. Zwart's rechter vleugel en centrum zijn verzwakt en de opbouw van het spel op het midden geschiedt ten koste van een van beide vleugels.

Zie diagram No. 148.

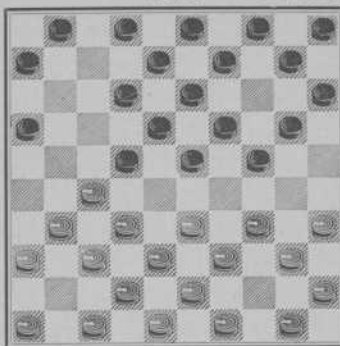
	Wit	Zwart
8.	—	20—25
9.	29×20	15×24

Dit is zwart's beste zet. In deze variant kan zwart den tegenstander het centrum toch niet betwisten. Door nu aan de flanken te spelen behoudt zwart kans, wit te omsingelen.

10.	27—22	18×27
11.	31×22	5—10
12.	49—44	—
12.	Op 50—44	19—23
13.	28×30	25×34
14.	39×30	17×50

12.	49—44	1—7
13.	44—40	10—15

Het verdere spel is onberekenbaar en wij kunnen niet alle varianten behandelen; hier zal de ervaring den speler dus moeten helpen.

Wit.

En wit heeft steeds goed spel. Indien zwart 18—23 speelt, volgt

12.	—	18—23
13.	28×17	12×32
14.	29×18	13×22
15.	37×17	

Een variant, waarin men eigenlijk alle theorie in deze opening te niet doet, is de volgende:

	Wit	Zwart
1.	33—28	18—23
2.	35—30	20—25
3.	39—33	12—18
4.	40—35	7—12

Wit komt nu weer uit de opsluiting door

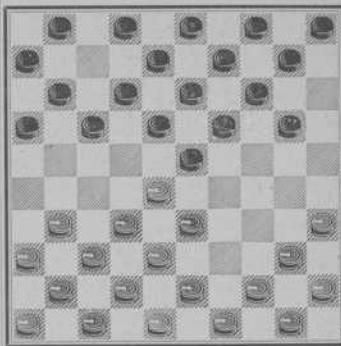
5.	34—29	25×34

De beste, om geen randschijf over te houden.

6.	29×40

(Zie diagram No. 151).

Zwart moet nu bedacht zijn op de volgende variant.

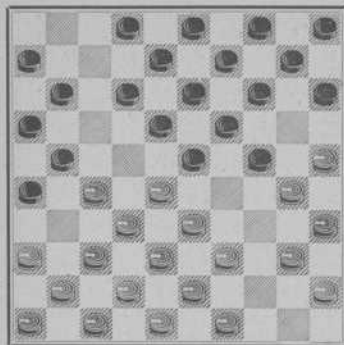
Wit.

7.	40—34	20—24
8.	34—30	14—20
9.	30—25	10—15?
- Zwart moest 17—21 spelen.
10.	25×14	9×20
11.	25—30	24×35
12.	33—29	23×34
13.	28—22	17×28
14.	32×25	
- en daarna 44—40.

In dit spelgenre kan symmetrisch tegenspel voor zwart worden aanbevolen.

	Wit	Zwart
1.	33—28	18—23
2.	35—30	17—21
3.	30—25	21—26
4.	39—33	12—18
5.	44—39	7—12
6.	40—35	11—17
7.	34—30	17—21
8.	50—44	1—7
9.	44—40	7—11
10.	31—27	20—24

Zwart. No. 152.

Wit.

In een partij om het kampioenschap van Nederland 1925 werd nu de opening als volgt gespeeld.

Wit Zwart

(I. Milikowski) (A. K. W. Damme)

11.	39—34	12—17
12.	37—31	26×37
13.	42×31	14—20
14.	25×14	9×20
15.	30—25?	8—12!(A)
16.	25×14	15—20
17.	14×25	24—30
18.	35×24	19×39
19.	28×8	39×26

en zwart won schijf 8.

(A)

Op zwart 21—26 zou volgen:

	Wit	Zwart
15.	—	21—26
16.	25×14	26×37
17.	34—29	enz.

Zie diagram No. 152.

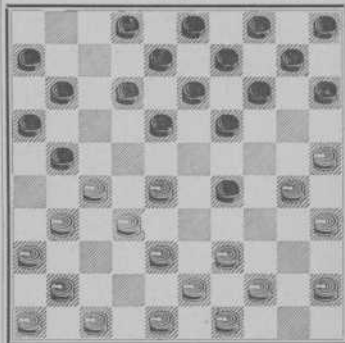
	Wit	Zwart
11.	27—22	18×27
12.	25—20	14×34
13.	40×7	24—29
14.	33×24	19×30
15.	35×24	8—12
16.	7×18	13×44
17.	49×40	

Met voordeel voor zwart.

Een mooie variant in deze opening werd door ons in den wedstrijd om het kampioenschap van de club „G.S.” als volgt gespeeld.

	Wit	Zwart
1.	33—28	18—23
2.	39—33	12—18
3.	44—39	7—12
4.	31—27	17—21
5.	34—30	21—26
6.	30—25	11—17
7.	40—34	17—21
8.	34—30	1—7
9.	50—44	7—12
10.	37—31	26×37
11.	42×31	23—29
12.	33×24	29×29

Zwart. No. 153.

Wit.

Wit speelde nu 47—42, oogenschijnlijk een goede zet, welke zwart echter voordeel doet behalen.

Zie diagram No. 153.

	Wit	Zwart
13.	47—42	29—33!!
14.	38×29	19—23
15.	28×19	14×33
16.	43—38 (A. B. C.)	34×43
17.	48×39	21—26

Met groot voordeel voor zwart.

A		
	Wit	Zwart
16.	42—38	15—20
17.	25×14	34×25

Zwart wint schijf 14.

B		
	Wit	Zwart
16.	44—40	21—26
17.	40×29	26×28

C		
	Wit	Zwart
16.	39—33	13—19
17.	30×39	15—20
18.	25×23	18×47

De volgende spelopening toont aan, dat deze variant niet door zwart kan worden toegepast.

	Wit	Zwart
(A. K. W. Damme)		(M. A. Haye).

1. 33—28 16—21

Zwart wil na 31—26 spelen 11—16, 18—23, 12—18 en 17—22. Wit belet dit op de volgende wijze:

2. 31—26 11—16

3. 38—33! 18—23

4. 34—29 23×34

5. 40×29 —

Wit dreigt nu 28—23 en 33×11 te spelen.

Zwart 19—23 zou nu niet goed zijn, daar elke variant, waarin de schijf 28 verdwijnt, zwart de gelegenheid ontnaemt, later door 17—22 vrij te komen. 7—11 komt voor zwart niet in aanmerking, daar deze dan niet meer uit de opsluiting komt.

5. — 19—24

6. 39—34!! 12—18

't Schijnt, dat zwart nu toch gelegenheid krijgt zich zonder nadeel vrij te maken. Er volgde echter:

7. 28—23 20—25 (A)

8. 23×12 7×18

9. 29×20 15×24

Met voordeel voor wit.

(A)

	Wit	Zwart
7.	—	7—12
8.	23—19	14×23
9.	32—27	21×32
10.	37×30	

Thans de andere tegenzetten voor zwart in antwoord op de 33—28 opening. Hierbij zullen wij de zetten 17—22 en 19—23 buiten beschouwing laten, daar door deze wijze van tegenspielen een variant ontstaat van het spel uit de 32—28 en 34—29 openingen.

	Wit	Zwart
1.	33—28	16—21
2.	31—26	11—16
3.	39—33	7—11
4.	44—39	18—22

Indien zwart 18—23 speelt ontstaat de gewone opsluiting van zwart aan den rechter vleugel.

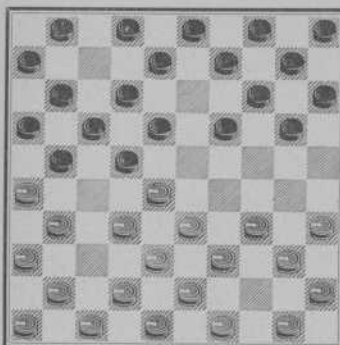
De zet 18—22 leidt tot interessant spel.

5. 37—31 13—18

Door 22—27 en 19—23 kon zwart nog vrijkomen.

Doch waarom zich laten opsluiten en daarna alles te beproeven om weer tot eenvoudige standen terug te keeren? Zooals thans wordt gespeeld ontstaat avontuurlijk en aantrekkelijk moeilijk spel.

Zwart. No. 154.

Wit.

In de volgende varianten zullen wij verschillende mogelijkheden van dit spelgenre behandelen.

Zie diagram No. 154.

	Wit	Zwart
6.	41—37	21—27?
7.	32×21	16×27
8.	37—32	9—13

Zwart moet veld 13 bezetten b.v.:

8.	—	11—16
9.	26—21	17×37
10.	28×17	12×21
11.	42×24	

De zet 9—13 is dus aangewezen, waarna:

	Wit	Zwart
9.	32×21	11—16
10.	31—27	27—31
11.	36×27	

En wit heeft een stuk gewonnen.

(Zie diagram No. 154).

	Wit	Zwart
6.	41—37	9—13
7.	46—41	1—7
8.	50—44	21—27
9.	32×21	16×27
10.	37—32	—

Op 34—30 speelt zwart 27—32, 19—24 en 14×21.

10.	—	11—16
11.	32×21	16×27
12.	41—37	19—23!
13.	28×19	14×23

Speelt wit nu 37—32 dan zwart 7—11, 22—28 en 18×26 met voordeel op wit's randschijf.

14.	34—29	23×34
15.	40×29	7—11

Speelt zwart niet op 11 dan kan wit nog 38—32, 43×32 spelen en zelfs daarna met 32—27 de hekstelling innemen. Nu zou zwart na 43×32, 22—28 en 20—24 spelen.

Na 7—11 is de stand vrijwel gelijk.

(Zie diagram No. 154).

	Wit	Zwart
6.	41—37	9—13
7.	34—29	1—7
8.	40—34	4—9 (*)
9.	45—40	19—23 (A)
10.	28×19	14×23
11.	31—27	22×31
12.	36 27	23—28
13.	33×22 (of 32×23)	17×28
14.	26×17	11×31
15.	32×23	31—36

Met ongeveer gelijk spel.

(A)

	Wit	Zwart
9.	—	21—27
10.	32×21	16×27

Indien wit nu ineens 28—23 en 29—24 speelt dan zwart 22—28 na.

11.	37—32	11—16
12.	32×21	16×27
13.	28—23	19×28
14.	29—24	20×29
15.	34×21	

(*) Indien:

	Wit	Zwart
8.	—	21—27
9.	32×21	16×27
10.	45—40(B)	19—23
11.	28×19	

Met gelijk spel.

(B)

Ook is mogelijk:

	Wit	Zwart
10.	37—32	11—16
11.	32×21	16×27
12.	26—21	17×37
13.	28×17	12×21
14.	42×22	18×27
15.	29—23	19×28
16.	33×31	

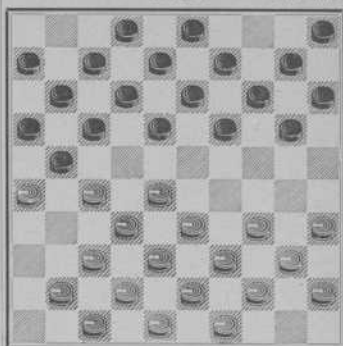
Zonder voordeel voor een van beiden.

Het moeilijkste opsluitingsspel ontstaat aldus:

	Wit	Zwart
1.	33—28	17—21
2.	31—26	11—17
3.	39—33	7—11
4.	44—39	18—22
5.	37—31	13—18
6.	41—37	9—13
7.	46—41	4—9
8.	50—44	1—7
9.	31—27	22×31
10.	36×27	—

Zwart.

No. 155.

Wit.

(Zie diagram No. 155).

	Wit	Zwart
10.	—	17—22
11.	26×17	22×31
12.	37×26	11×22
13.	28×17	12×21
14.	26×17	7—12
15.	35—30	12×21
16.	30—25	

Wit moet nu trachten rechts aan te vallen.

Zie hiervoor het spel van de 32—28 opening.

(Zie diagram No. 155).

	Wit	Zwart
10.	—	18—22
11.	27×18	13×22
12.	28—23!!	19×28
13.	32×23	8—13

(Op 9—13 volgt wit 23—18 en 33—28, 38×9).

Kan wit het stuk op 23 handhaven, betekent dit een voordeel. Doch ook indien zwart het afruil behoudt wit de beste kansen.

Nu eenige varianten van het antwoord 17—21.

	Wit	Zwart
--	-----	-------

1.	33—28	17—21
----	-------	-------

In de volgende variant komt wit eenigszins in het nadeel.

2.	31—27	19—23
----	-------	-------

3.	28×19	14×23
----	-------	-------

4.	39—33	10—14
----	-------	-------

5.	33—28	5—10
----	-------	------

6.	28×19	14×23
----	-------	-------

7.	44—39	21—26 (A)
----	-------	-----------

8.	39—33	10—14
----	-------	-------

9.	33—28	14—19
----	-------	-------

Dit is beter dan veld 19 steeds open te houden, hetgeen ook zwart's linker vleugel verzwakt.

Wit zal na 14—19 trachten den linker vleugel te ontwikkelen:

10.	37—31	26×37
-----	-------	-------

11.	42×31	12—17
-----	-------	-------

Met beter spel voor zwart. De afruil 27—22 zou het witte spel geheel verspreiden.

(A)

	Wit	Zwart
--	-----	-------

7.	—	10—14??
----	---	---------

8.	31—27	18×27
----	-------	-------

9.	36—31	27×36
----	-------	-------

10.	32—27	21×32
-----	-------	-------

11.	37×10	
-----	-------	--

Met voordeel voor wit.

	Wit	Zwart
--	-----	-------

1.	33—28	17—21
----	-------	-------

2.	31—26	18—23 (A. B. C.)
----	-------	------------------

3.	26×17	11×33
----	-------	-------

4.	38×18	12×23
----	-------	-------

5.	34—30	13—18
----	-------	-------

6.	30—25	9—13
----	-------	------

Met iets beter spel voor wit, die later 43—38 en 39—33 speelt.

(A)

	Wit	Zwart
--	-----	-------

2.	—	19—23
----	---	-------

3.	26×17(a)	11×33
----	----------	-------

4.	39×19	14×23
----	-------	-------

5.	32—28	23×32
----	-------	-------

6.	37×28	
----	-------	--

Met ongeveer gelijk spel.

(a)

	Wit	Zwart
--	-----	-------

2.	28×19	14×23
----	-------	-------

3.	26×17	11×22
----	-------	-------

4.	39—33	
----	-------	--

Gelijk spel.

(B)

	Wit	Zwart
--	-----	-------

2.	—	20—24
----	---	-------

3.	26×17	11×33
----	-------	-------

4.	38×20	15×24
----	-------	-------

5.	34—30	
----	-------	--

Wit staat iets beter.

(C)

	Wit	Zwart
--	-----	-------

2.	—	19—24
----	---	-------

3.	26×17	11×33
----	-------	-------

4.	39×28	14—19
----	-------	-------

5.	44—39	
----	-------	--

Gelijk spel.

Ongeveer hetzelfde resultaat geeft de variant.

	Wit	Zwart
--	-----	-------

1.	33—28	17—21
----	-------	-------

2.	39—33	21—26
----	-------	-------

3.	44—39	11—17
----	-------	-------

(Op 16—21 speelt wit 31—27, 27—22, 28—23, 33×31).

4.	28—23	19×28
----	-------	-------

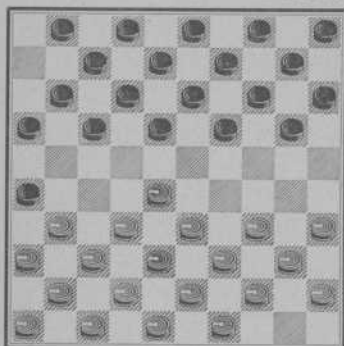
5.	33×11	6×17
----	-------	------

Wit speelt hierna 39—33 en 32—28.

Nog een veelvuldig toegepaste variant:

	Wit	Zwart
1.	33—28	17—21
2.	39—33	21—26
3.	44—39	11—17
4.	50—44	6—11

Zwart. No. 156.

Wit.

(Zie diagram No. 156).

	Wit	Zwart
5.	34—29	1—6
6.	40—34	17—21
7.	44—40	

Met goed spel voor wit.

(Zie diagram No. 156).

	Wit	Zwart
5.	33—29	18—22
6.	38—33	13—18
7.	42—38	9—13
8.	47—42	1—6

En wit zal met iederen zet zijn positie verzwakken. Op 32—27 speelt zwart 19—23.

(Zie diagram No. 156).

	Wit	Zwart
5.	33—29	18—22
6.	39—33	22—27
7.	32×21	—

(Gedwongen, op 31×22 maakt zwart door 19—23 dam).

7.	—	16×27
8.	31×22	26—31!!
9.	36×27	—

(Gedwongen. Op 37×26 heeft zwart door 19—23 dam).

9.	—	19—23
10.	29×18(gedwongen)	12×21

En wit 33—28 of 44—37. Zwart staat beter.

Mede een met voorliefde toegepaste variant is 18—22 in antwoord op 33—28.

	Wit	Zwart
1.	33—28	18—22
2.	38—33	

De uit positie oogpunt beste tegenzet 39—33 wordt verhinderd door zwart 2. 22—27 en 19—23.

2.	—	12—18
3.	42—38	—

Tegen 42—38 zijn geen bepaalde bezwaren.

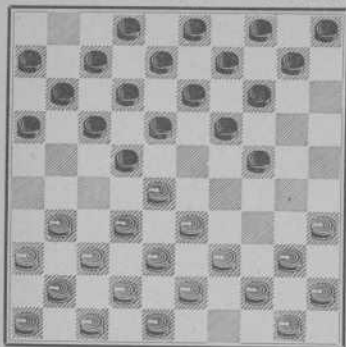
3.	—	7—12
4.	49—43	1—7
5l	34—29	19—23 (A)
6.	28×19	14×34
7.	40×29	

Met ongeveer gelijk spel.

(A)

	Wit	Zwart
5.	—	20—24?
6.	29×20	15×24

Zwart. No. 157.

Wit.

Wit krijgt nu gelegenheid tot het formeeren van een voor zwart zeer hinderlijke opsluiting. Stond er geen stuk op 24, kon zwart deze steeds met 19—23 verbreken.

(Zie diagram No. 157).

Wit 33—28, zwart 20—25.

Aan dit antwoord is het bezwaar verbonden: dat zwart slechts met moeite later op het centrum kan komen.

Dit spel wordt niet zoo ingewikkeld als vorige varianten.

De 34—30 of Fransche opening.

Vele partijen met 34—30 aangevangen zullen later weer in posities van de 33—28 opening komen. Bij vele zetten zouden wij dan ook kunnen volstaan met een verwijzing naar het reeds behandelde in deze opening vnl. bij het antwoord 17—21 van zwart.

Wit Zwart

1. 34—30 20—25

Dit veel gegeven antwoord is wel het beste.

Wit Zwart

7. 32—27 10—15

8. 37—32 14—20

9. 39—34 —

Op 40—34 speelt zwart 19—23 en 22—28.

9. — 5—10

10. 44—39 —

Op:

10. 34—30? 24—29!

11. 33×24 22×33

12. 38×29 18—22

13. 27×18 12×25

10. — 10—14

11. 34—29 20—25

12. 29×20 15×24

13. 40—34 4—10

14. 45—40 10—15

Bij al deze zetten kon wit, desgewenscht, met 31—26 en 26×37 de stelling verbreken.

15. 41—37 9—14

16. 50—45

En zwart verliest bij den volgende zet steeds een stuk.

Wit kan hierna:

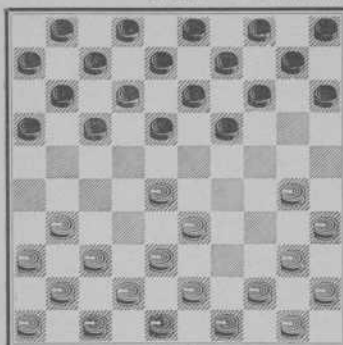
1e. sluiten met 40—34 of 39—34, doch hiermede accepteert hij een nadeelige opsluiting.

2e. Met 30—24 opdringen. Deze opmarsch geschiedt te vroeg. Zwart kan het stuk voortdurend aanvallen en zoo noodig afruilen.

3e. Het gewone antwoord geven n.l.

2. 32—28 25×34

3. 39×30

Wit.

(Zie diagram No. 158).

	Wit	Zwart
3.	—	15—20
4.	44—39	20—25
5.	37—32	25×34
6.	39×30	

Met gelijk spel.

(Zie diagram No. 158).

	Wit	Zwart
3.	—	15—20
4.	30—25	19—23
5.	28×19	14×23
6.	25×14	10×19
7.	31—27	

Gelijk spel.

(Zie diagram No. 158).

	Wit	Zwart
3.	—	16—21
4.	37—32(A)	21—26
5.	41—37	

(A)

Nu mag wit niet 31—26 spelen. Zwart zet dan 21—27, dreigende 27—32, 19—24. In dit geval is schijf 27 sterk.

De meeste Fransch geopende partijen gaan later over tot het spel van andere openingen.

Zoo b.v. indien zwart bij den derden zet 17—22 speelt. Speelt zwart 18—23 en wit 4. 37—32 ontstaat spel als in de 33—28 opening.

De 34—29 opening.

Deze is bijna dezelfde als 33—29. De twee voornaamste manieren van spelontwikkeling zijn.

	Wit	Zwart
1.	34—29	19—23
2.	32—28	23×32
3.	37×28	14—19

en wit moet 38—32 of 42—37 spelen, met eenig voordeel voor zwart.

	Wit	Zwart
1.	34—29	19—23

2.	39—34	14—19
3.	44—39	10—14
4.	50—44	5—10
5.	29—24	20×29
6.	33×24	19×30
7.	34×25	18—22
8.	32—27	12—18
9.	37—32	7—12
10.	31—26 en 26×37	met gelijken stand.

Zie overigens voor dit spel de 32—28 opening.

De 32—28 opening.

De 32—28 opening.

Een opening, waarmede tegenwoordig zeer veel partijen beginnen, tevens een spel, dat zich niet aan theoretische handen laat leggen.

Het spel, dat hierdoor ontstaat, wordt gespeeld om zeer kleine voordeeltjes. 't Hoofddoel is een aanval met den rechtervleugel te ontwikkelen, precies dus het tegenovergestelde van de Hollandsche opening.

Dikwijls gaat het spel aldus:

Wit	Zwart
1. 32—28	18—23
2. 33—29	23×32
3. 37×28	19—24
4. 39—33	14—19
5. 41—37	20—25
6. 29×20	25×14
7. 37—32	12—18
8. 46—41	7—12
9. 41—37	1—7
10. 44—39	

Nu ligt het geheel aan de wijze, waarop zwart voortgaat, welk karakter het verdere spel krijgt.

In het kort kunnen wij het karakter van dit spel aldus aangeven:

Wit valt rechts aan en heeft dus niets aan stukken, die zich niet gemakkelijk naar rechts kunnen bewegen (de stukken 31 en 36).

Deze stukken afruilen beteekent dus een voordeeltje; voor zwart geldt dit ten opzichte van de schijven 15 en 20.

De bedoeling vindt men in het volgende voorbeeld geïllustreerd.

	Wit	Zwart
1.	32—28	17—21
2.	31—26	19—23
3.	26×17	12×21
4.	28×19	14×23
5.	34—30	21—26
6.	30—25	7—12
7.	25×14	10×19
8.	38—32	5—10
9.	36—31	10—14
10.	32×28	23×32
11.	37×28	26×37
12.	41×32	

En wit heeft beide schijven afgeruild, bij zwart is dit slechts met een gelukt.

Bij de behandeling van de laatste openingen hebben wij veel minder voorbeelden gegeven dan bij de Hollandsche. De reden hiervan is dat verschillende varianten zeer veel op elkaar gelijken en beide partijen schier onbeperkte spelvrijheid genieten. Partijen in dit genre leenen zich weinig voor analyse.

De partij in haar geheel.

De partijen welke hier volgen, hebben wij zoo gekozen dat elk bijzonder spelgenre, dat reeds werd behandeld, thans vanaf de eerste zetten aanschouwelijk wordt voorgesteld. Men bestudeere ze nauwkeurig, ook daar, waar wij geen opmerkingen plaatsen.

Te veel opmerkingen onzerzijds zou het beeld van het geheel verzwakken, bovendien zouden wij noodeloos uitvoerig worden. De lezer, die nu reeds kennis

heeft genomen van een groote verscheidenheid bijzondere zetten, kan deze kennis nog vergrooten door de studie van deze geheele partijen, waarin men deze posities op een natuurlijke wijze ziet ontstaan.

J. de Haas Ph. L. Battfeld.

Wit Zwart
1. 35—30 20—25

Wit speelde deze partij op combinatie, zwart beantwoordde 35—30 zeer juist.

2. 40—35 14—20

3. 44—40 20—24

Door dezen laatsten zet van zwart is de opsluiting van den korten vleugel van wit voltooid.

4. 50—44 10—14

5. 32—28 5—10

6. 31—26 18—23

7. 36—31 23×32

8. 37×28 12—18

9. 41—36 18—23

10. 46—41 23×32

11. 38×27 7—12

12. 42—38 17—21

13. 26×17 12×32

14. 38×27 11—17

15. 31—26 13—18

16. 41—37 8—12

17. 37—31 15—20

18. 43—38 9—13

19. 49—43 4—9

20. 33—28 18—23

21. 38—32 13—18

22. 47—42 9—13

23. 42—38 6—11

24. 48—42 2—8

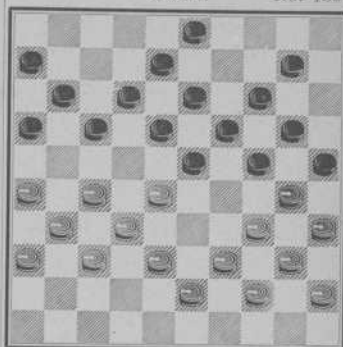
25. 42—37 1—6

(Zie diagram No. 159).

Wit heeft een zeer zwakke stelling. 39—33 kan niet, want zwart zou dam maken door 23—29, wit 34×23, zwart 25×34, wit 40×29, zwart 17—22 enz.

38—33 kan ook niet, want zwart zou 23—29 spelen.

Zwart. No. 159.

Wit.

Indien wit 27—22, dan zwart 18×27, wit 31×22.

Dit laatste wil ons nog als het beste toeschijnen, hoewel de stelling der witte stukken steeds zeer moeilijk blijft.

26. 28—22 17×28

27. 27—21 16×27

28. 31×33 12—17!

29. 37—31 8—12

30. 31—27 3—8

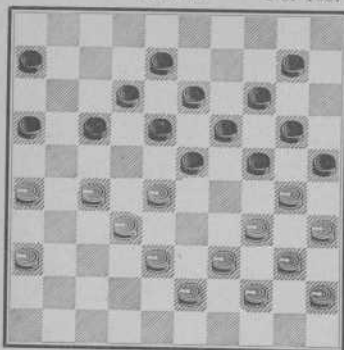
31. 33—28 11—16

(Zie diagram No. 160).

32. 36—31

Hoewel 27—21 enz. een goede zet schijnt, is dit toch niet zoo. Zie maar: wit 27—21, zwart 16×27, wit 32×21, zwart 23×32, wit 38×27. Nu zwart 18—23! en nu heeft wit geen enkele goede zet. Speelt wit 43—38, dan zwart 23—29.

Zwart. No. 160.

Wit.

Wit 38—33 kan niet.

Wit 21—16 gaat ook niet, want zwart wint door 17—21 een schijf, en wit 36—31 is slechts een uitstel, dat niets baat.

32. — 10—15

Wit hoopte, dat zwart 6—11 zou gespeeld hebben. Dan zou 39—33 mogelijk geweest zijn, want indien zwart dan door 23—29 en 17—22 dam zou willen maken, zou wit ook spoedig de damlijn bereiken.

33. 28—22 17×37

34. 31×42 6—11

35. 26—21

Om zwart te verlokken 11—17 te spelen. Dan wit 39—33, zwart 17×26, wit 27—22, zwart 18×27, wit 33—29, zwart 24×33, wit 38×7, zwart 8—12, wit 7×9, zwart 14×3.

Op deze wijze zou zwart weer gelijk spel verkregen hebben.

35. — 23—28!

36. 42—37

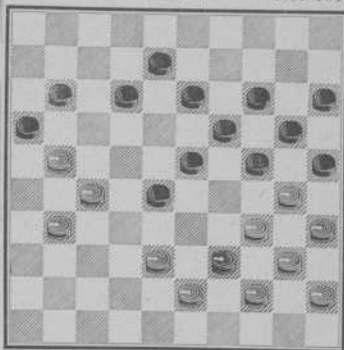
Indien wit 38—33, dan zwart 18—23, en later 23—29.

36. — 18—23

37. 37—31

Indien wit 38—33, dan zwart 28—32 met verlies van wit.

Zwart. No. 161.

Wit.

37. — 13—18

Indien zwart 28—32 speelt, loopt hij in den valstrik, want wit speelt dan 34—29, zwart 24×42, wit 27×47, zwart 16×36, wit 39—33, zwart 25×34, wit 40×16.

Op deze wijze zou wit de partij winnen.

38. 31—26 11—17

Wit heeft geen keuze: 38—33 kan niet, want zwart 28—32 en wint.

39. 27—22 18×27

40. 21×32 28×37

41. 34—29 24×42

42. 39—33 25×34

43. 40×7 8—12

44. 7×18 42—48

45. 44—39 37—41

46. 35—30 41—46

47. 33—29 48—31

Wit geeft op.

In deze partij ziet men duidelijk twee systemen tegenover elkaar. Wit heeft op onderscheidenlijke mooie combinatie-zetten gespeeld en daardoor te weinig zorg aan de positie besteed.

Het systeem van wit is dan ook de eenige oorzaak van zijn verlies.

J. de Haas. A. Cardozo.

	Wit	Zwart
1.	33—28	20—25
2.	39—33	15—20
3.	44—39	10—15
4.	31—27	5—10
5.	37—31	20—24
6.	41—37	17—21
7.	31—26	18—23
8.	26×17	11×31
9.	36×27	

Zoals men bemerkt zal hebben, heeft zwart zich voorgenomen met den langen vleugel een aanval te doen.

9.	—	24—30
10.	35×24	19×30
11.	28×19	13×24

Beter is 14×23. Indien wit dan 40—35, dan zwart 23—29, als wit 34×23, dan zwart 13—18, enz.

12.	50—44	9—13
13.	33—28	4—9
14.	40—35!	

Wit tracht zwart op te sluiten.

14.	—	14—20
15.	28—22?	

Waarom deze gevaarlijke ruit onnodig bezet?

15.	—	10—14
16.	46—41	14—19
17.	41—36	12—18
18.	37—31	19—23!

Zwart dreigt 23—29 enz.

19.	22—17	7—11!
20.	27—22	18×27
21.	31×22	9—14
22.	42—37	13—19

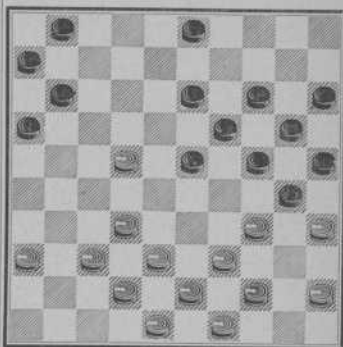
Indien zwart 13—18, dan wit 22×13, zwart 8×19, waarna wit 38—33 en 33—29, om dan eerst 35—13 te spelen,

23. 47—42 8—12!

24. 17×8 2×13

Nu wordt door 23—29 de witte schijf op 22 bedreigd.

Zwart. No. 162.

Wit.

25. 34—29

Wit kan schijf 22 niet redden en offert dus een stuk, om zwart toch in de opsluiting te houden.

25. — 23×34

26. 38—33 1—7

27. 42—38 7—12

Indien zwart 3—8, dan wit 22—18, 33—29, en 35×2 dam. Deze dam kan evenwel door zwart worden afgenomen: zwart 11—17.

Na 3—8, kan wit ook spelen: 22—17, 33—29, 36×9, 35×11, 39×30, en 44—40.

28. 48—42 12—18

29. 37—31 18×27

30. 31×22 11—17

31. 22×11 6×17

32. 44—40 13—18

Zwart tracht de schijf te behouden.

33. 40×29 19—23!

34. 32—27

Wit kan de verloren schijf niet herwinnen.

34. — 23×34

35. 49—44

Wit kon door 33—29, 49×29 de schijf terugwinnen, maar hij houdt zwart liever in de opsluiting.

35. — 14—19

36. 44—40 19—23

37. 34×29 23×34

38. 42—37 3—8

39. 37—31

Dreigende 27—21, 38—32 en 33×2.

39. — 17—22

40. 31—26 22×31

41. 26×37 8—12

42. 36—31 12—17

43. 31—26 24—29

Zwart maakt zich los.

44. 35×24 18—23!

45. 39×30 25×34

46. 37—32 17—22

47. 24—19 23×14

48. 33×24 20×29

49. 26—21! 16×27

50. 32×21 22—28!

51. 21—17 28—33!

52. 17—12 33×42

53. 43—38 42×33

54. 12—8 15—20

55. 8—2 34—39

56. 2—7! 29—33

57. 7×40 14—19

58. 40—35! 20—24

59. 35—49 24—29

60. 45—50! 19—24

61. 49—27!!

Remise.

Hoewel wit voortdurend met een schijf minder speelde, kon zwart niet winnen.

De reden hiervan is te vinden in de opsluiting der zwarte stukken. Wit heeft deze opsluiting correct behandeld, waardoor het mogelijk was, de partij remise te doen worden.

J. de Haas Ph. L. Battefeld.

Wit Zwart

1. 34—30 17—21

2. 40—34

Sterker is 30—25. Wit lokt echter een opsluitingspartij uit.

2. — 21—26

3. 32—28 11—17

4. 45—40 7—11

5. 50—45 1—7

Zeer zwak. De zet voor zwart is 17—22 en 11×22.

6. 37—32 26×37

7. 42×31 18—23

8. 41—37 20—24

Speelt zwart 12—18, dan wit 34—29 en 28—22. Speelt zwart 20—25, dan wit 46—41, om daarna 30—24 te spelen.

9. 46—41

Sterker dan 47—42, daar zwart door 17—21, 12—18 wit kan dwingen 31—27 te spelen en de bedoeling van wit is juist vrijheid van spelen te behouden aan zijn linker vleugel.

9. — 14—20

10. 30—25 13—18

11. 25×14 9×20

12. 34—30 8—13!

Op 20—25, dan wit 31—27, zwart 25×34, wit 40×20, zwart 15×24, wit 35—30 en 28—22, wint een schijf.

13. 47—42

Indien wit 30—25, dan zwart 18—22 en later 24—29.

13. — 20—25

14. 31—27 25×34

15. 40×20 15×24

16. 37—31 2—8

Sterker is 17—21. Speelt wit 31—26 dan zwart 2—8 en zwart verkrijgt hierdoor meer speelruimte. Speelt wit op 17—21, 41—37, dan zwart 21—26 dan is schijf 2 nog niet op 8, dus kan zwart als het moet 11—17 spelen.

17. 41—37 17—21

18. 44—40

Wit bekommert zich met reden niet om de opsluiting door 21—26. Speelt zwart zulks, dan kan zijn korten vleugel niet in 't spel komen.

18. — 4—9

Juist, zwart ziet er geen voordeel in wit op te sluiten.

19. 40—34 10—14

20. 49—44 5—10

21. 34—30 10—15

22. 44—40 14—20

23. 30—25!

Sterk gespeeld. Zwart wordt gedwongen een zwakke zet te doen.

23. — 21—26

24. 25×14 9×20

25. 40—34 24—29

Sterker is 3—9 dan wit 34—30, zwart 20—25, wit 39—34, zwart 9—14, en wit is genoodzaakt zwart meer vrijheid van spel te geven.

26. 33×24 20×40

27. 45×34 15—20

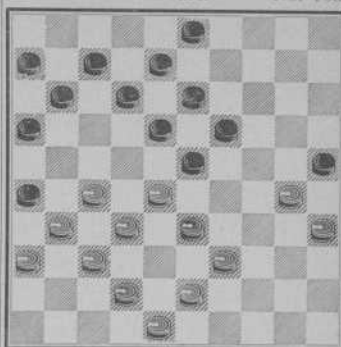
28. 34—30 20—25!

Sterker dan 20—24, hierop speelt wit 30—25, zwart 3—9, wit 39—33, met uitstekend spel.

29. 38—33

(Zie diagram 163).

Een zeer belangwekkende stand. Speelt wit 39×34, dan zwart 3—9, wit 38—33 (niet 43—39, dan zwart 18—22 en 19—23) zwart 12—17 met de gelegenheid 17—22 te spelen en zwart staat uitstekend. Speelt wit op 20—25, wit 30—24, zwart 19×30, wit 35×24,

Wit.

zwart 3—9, wit 28×19, zwart 18—22 en zwart staat goed.

29. — 25×34

30. 39×30 11—17!

Op 3—9 speelt wit 42—38 en zwart verliest een schijf op zwart 12—17, dan wit 33—29 en 28—22, zoodat zwart maar één zet heeft n.l. 11—17.

31. 43—38! 17—22

Of 17—21, zwart heeft niets beters, op 7—11 of 3—9, dan wit 30—24, 28×19, en 27—21. Indien zwart 17—21, dan wit 30—25, zwart 3—9, wit 25—20, zwart 9—14 (speelt zwart 7—11, dan wit 20—15, zwart 14—19, wit 35—30 met winstkans), wit 20×9, zwart 13×4, wit 48—43, zwart 7—11, wit 43—39, zwart 4—10, wit 39—34, zwart 12—17 (A), wit 27—22, zwart 18×27, wit 31×22 met groote winstkans. Speelt zwart inplaats 12—17 (A) 8—13, dan wit 34—30, zwart 11—17, wit 30—25, zwart 6—11, wit 35—30 met winstkans. Speelt inplaats 12—17 (A) 10—15, wit 33—29 met groote winstkans. Zwart's stand is zwak,

17—21 als 31sten zet voor zwart is echter sterker dan 17—22.

32. 28×17 12×21

33. 33—28! 7—12

Zwart kan de schijf verlies niet verhinderen.

34. 30—24 19×30

35. 35×24 23—29!

36. 24×33 18—23

37. 28×19 13×24

38. 33—29 24×33

39. 38×29 3—9

40. 42—38

Wit moet zorgen dat de zwarte schijf op 12 niet zich over ruit 18 kan ontwikkelen daar dan de opsluiting door zwart zou opwegen tegenover het materieel voordeel van wit. Zooals de stand thans is kunnen de 5 zwarte schijven 6—12 enz. evenmin spelen als de 5 witte schijven 27, 32 enz.

40. — 8—13

41. 29—24 6—11

42. 48—43 9—14

42. 43—39 12—18

Zwart is wel gedwongen op deze ruit te spelen of 11—17 te spelen in beide gevallen speelt wit 27—22, waardoor hij met overmacht voorwaarts dringt.

44. 27—22 18×27

45. 31×22 11—17

46. 22—11 16×7

47. 36—31 7—12

48. 31—27 14—19

49. 27×16 19×30

50. 38—33

Sterker is 16—11, dan moet zwart 35—35 spelen, dan wit 39—34, dit geeft de snelste winst.

50. — 30—35

51. 39—34 12—17

52. 32—27 13—18

53. 33—28 17—22

54. 28×17 18—23

55. 17—12 23—29

56. 34×23 35—40

57. 12—8 40—44

58. 8—3 44—50

59. 27—21 26×17

60. 3×21

Zwart geeft op.

J. de Haas. I. Weiss

Wit

Zwart

1. 33—28 16—21

2. 31—26 11—16

3. 37—31 7—11

4. 41—37

Sterker is 31—27 om te trachten zwart volledig op te sluiten. Wil zwart zulks beletten dan moet hij 17—22 spelen, hetgeen een zwakken stand aan den rechter vleugel ten gevolge heeft.

4. — 21—27!

De juiste zet.

5. 31×22 18×27

6. 32×21 16×27

7. 39—33 11—16

8. 37—32

Op 37—31 speelt zwart 6—11 en 19—23.

8. — 17—21

9. 26×17 12×21

Hiermede heeft zwart zich een sterken stand aan wit's linker vleugel verschaff.

10. 44—39 6—11

11. 42—37 21—26

12. 32×21 26×17

13. 36—31 1—6

14. 47—42 13—18

15. 38—32

Wit moet zijn linker vleugel versterken om den dreigenden aanval te keeren.

15. — 17—21

16. 43—38

Speelt wit 46—41 dan zwart 21—27 enz.

16. — 8—12
 17. 49—43 3—8
 18. 46—41 21—26
 19. 31—27 19—23!
 20. 28×19 14×23
 21. 50—44 11—17
 22. 34—29 23×34
 23. 40×29 2—7
 24. 44—40 8—13

Sterker is 9—13. Zwart wil te snel zijn aanval op wit's linker vleugel voortzetten, doch houdt hierdoor zijn linker vleugel te lang buiten spel.

25. 27—21

Om te verhinderen dat zwart door 17—22 en later 18—23 winst behaalt.

25. — 16×27

26. 32×21 17×22

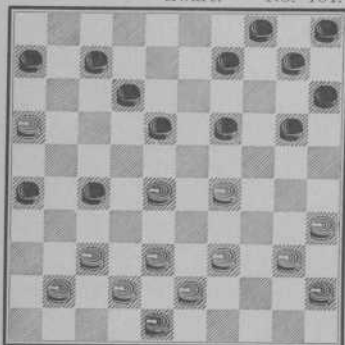
27. 21—16 22—27

28. 33—28!

Het is duidelijk dat zwart dreigt 27—31 te spelen. Om dezen zet te verhinderen speelt wit 33—28, speelt zwart nu 27—31 dan wit 29—23 gevolgd door 41—36 met uitstekend spel voor wit.

28. — 13—19

Zwart. No. 164.

Wit.

Oogenschijnlijk een sterke zet. Bij diepere beschouwing blijkt dezen zet zwak te zijn.

Over het algemeen is de stand van zwart zwak, er is te weinig verband in de stelling. Zwart dreigt wel veel met 13—19, bijv. wit mag niet 28—22 spelen, dan antwoordt zwart met 27—31 en 31—36.

29. 29—23!! 18×29

Wit offert deze schijf waardoor hij bereikt dat zwart op de onvoordeelige ruit 29 een schijf krijgt en tevens een voor hem nadeelige schijf terugwint door:

30. 41—36 19—24

31. 40—34

Nu zwart 19—24 gespeeld heeft, haast wit zich niet de schijf terug te winnen, maar ontwikkelt eerst zijn spel, daar zwart geen schijf op het centrum heeft.

31. — 29×30

32. 45×34 10—14

33. 37—31 26×37

34. 42×22

Het is hier duidelijk dat zwart's aanval is afgeslagen en wit's stand beduidend sterker is.

34. — 14—19

35. 34—30 5—10?

Een zwakke zet, veel sterker is 19—23, waardoor zwart zijn stand enigszins zou kunnen verdedigen.

36. 36—31

Sterker is 30—25.

36. — 6—11

37. 31—26 12—18

38. 22×13 9×18

39. 30—25 10—14

40. 26—21 7—12

41. 16×7 12×1

42. 39—34!! 4—9

43. 34—30 1—7

44. 21—17 18—23

Op 18—22 speelt wit 28—23, 48—42 en wint.

45. 48—42 23×32

46. 38×27 9—13

47. 27—22 24—29

Zwart heeft niet veel beter; op 7—12 wit 17×8, zwart 13×2, wit 22—18 wint.

48. 30—24 19×30

49. 25×23 20—24

50. 23—18 15—20

51. 18×9 14×3

52. 22—18 20—25

53. 43—39 3—9

54. 42—38 7—12

In de hoop, dat wit 17×8 zal slaan. Zwart maakt dan door 9—13 remise.

55. 18×7

Zwart geeft op.

J. de Haas. I. Weiss.

Wit Zwart

1. 33—28 19—23

Met dezen zet breekt zwart den opbouw van de Hollandsche partij af. Het wordt nu een partij, welke er op is berekend, met den rechter vleugel aan te vallen, zooals ook de bedoeling is van de 32—28 en 34—29 of 33—29 opening.

3. 39—33 9—14

4. 44—39 14—19

5. 34—30

Dreigend een aanval te doen op zwart's linker vleugel.

5. — 20—25

O.i. 20—24 sterker.

6. 50—44 25×34

7. 39×30

Niet 40×29 daarmee kan zwart zijn stand belangrijk versterken, daar hij daarna de schijven van 2 tot 18 in het spel kan brengen en wel naar het centrum.

Een uitstekende manoeuvre om het

centrum te bezetten en zwart zulks te beletten.

10. — 23×32

11. 37×28 18—23

12. 42—27 23×32

13. 37×28 12—18

14. 40—34 24—30

Vrijwel gedwongen, anders speelt wit 34—30; speelt zwart 18—23, dan wit 34—29, zwart moet 23×34, wit slaat 39×30 en zwart's langen vleugel wordt opgesloten.

15. 35×24 19×30

16. 34—39!

Dwingt zwart 30—35 te spelen en bedreigt zwart's linker vleugel.

16. — 30—35

17. 29—24 7—12

18. 45—40

Nog steeds den langen vleugel bedreigend; wit kan nu als zwart 14—19 speelt 40—35 spelen.

18. — 35×44

19. 49×40 17—22

20. 28×17 11×22!

21. 31—27 22×31

22. 36×27

Door dezen afruil belet wit zwart met 13—19, uit den nadeeligen stand te geraken.

22. — 6—11

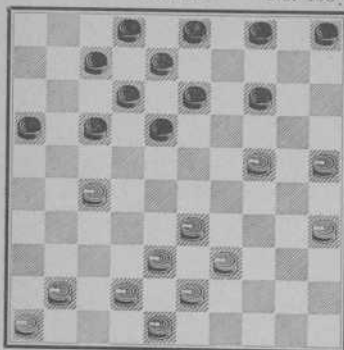
Als zwart 18—23 speelt, antwoordt wit met 24—20, de beste zet voor zwart is dan 13—19, wit 20×9, zwart 4×13 waarna wit's aanval op den linker vleugel gevaarlijk wordt.

23. 40—35 11—17

24. 47—42 1—7

(Zie diagram No. 165).

In dezen stand is het een belangrijke vraag, hoe wit het spel moet voortzetten; er zijn twee mogelijkheden, of den aanval voortzetten op zwart's linker vleugel of een manoeuvre uit-

Wit.

voeren op zwart's rechter vleugel. Wit besloot tot het laatste, uitgaande van de redeneering, dat de meesterlijke verdediging van zwart aan zijn linker vleugel elken aanval zal doen mislukken en een aanval in een dusdanigen stand, waarvan men niet vooraf de zekerheid heeft, dat hij zal slagen, mag men niet ondernemen. Wit's opvatting is dus: laat ik den stand zooals deze is, dan oefen ik grooten druk uit op zwart's linker vleugel, waardoor zwart wordt gedwongen een aantal stukken te reserveeren om, als wit iets gaat ondernemen, voldoende schijven in voorraad te hebben en daarnaast kan wit ook een aanval ondernemen op zwart's rechter vleugel, daardoor moet zwart zijn aandacht op beide vleugels vestigen.

25. 42—37 17—22?

Veel sterker is 3—9 om daarna 18—22, 13×22 te overwegen. In deze positie is 3—9 vaak sterker dan 4—9. De eerste zet maakt den linker vleugel onaantastbaar.

26. 48—42

Wit mag niet 37—31 spelen, daar zwart door 22—28, 16—21 dam maakt. Wit heeft echter vooraf berekend, dat hij bij deze wijze van spelen de kroon-schijf moet opspelen.

26. — 22×31

27. 37×28 18—22

28. 41—36 3—9

Sterker dan 4—9. Wit kan niet 38—32 of 39—34 spelen, daar zwart hierop antwoordt met 22—28, 13—18 of 13—19.

29. 46—41 22—27?

Deze zet is zwak. Zwart behoeft het vormen van de hekstelling niet te vreezen. Indien wit 41—37, 37—31, 42—37 speelt kan zwart met 22—27 een goeden afruil doen.

30. 26—21

Het is duidelijk, dat zwart na twee zetten deze schijf terugneemt. Wit kan zich deze vrije zetten ten nutte maken om in een gunstige positie te komen.

30. — 27—31

31. 36×27 7—11

32. 33—28 11—17

33. 41—37 17×26

34. 37—32

De randschijven van zwart 16 en 26 zijn zwak. Wit's schijven in het midden van het bord vormen een veel sterker positie.

34. — 5—10

35. 39—33 14—19

36. 43—39 19×30

37. 35×24 10—14

38. 42—37 14—19

Sterker dan 2—7; wit speelt dan 28—23 waarmede hij het spel beheerscht.

39. 33—29 19×30

40. 25×34 13—19

41. 38—33 9—14

42. 34—30 2—7

43. 29—23 7—11

Wit dreigt door 28—22, 37—31
winstkans te verkrijgen.

44. 30—25 14—20

Om 25—20 te beletten.

45. 25×14 19×10

46. 39—34 8—13

47. 34—29,

Ook deze stand is de moeite van
een studie overwaard. Na afloop van
de partij was er verschil van meening
of 33—29 niet sterker is. O.i. is 34—29
de beste zet, daar het de meeste winst-
kans biedt.

Wij zullen de verschillende varianten
ontleden als wit 33—29 speelt.

Variant 1.

Wit 33—29, zwart 4—9, wit 29—24
A B, (niet 34—30, dan zwart 16—21
en 13×25), zwart 13—18, wit 23—19
(niet 34—29, dan zwart 11—17 met
gelijke stelling), zwart 18—23, wit 19—
13, zwart 9—18, wit 28×19, zwart
11—17 en zwart heeft uitstekend spel.

Variant 2.

Speelt wit in plaats 33—29, 27—22,
zwart 13—18, 4—9, 12—18, 11—17
en 16×40 remise.

Variant 3.

Speelt wit als 47sten zet 28—22,
zwart 12—17 en wat wit dan ook
speelt, zwart krijgt uitstekend spel.

Nu de ondervarianten A en B in de
Hoofdvariant I.

Wit 27—22 A, zwart 12—18, wit
23×12, zwart 11—17, wit 22×11,
zwart 16×18 met gelijk spel. Wit 28—
22 B, 12—17, wit 32—28, zwart 17—21,
wit 37—32, zwart 11—17, wit 22×11,
zwart 16×7, wit 27×16, zwart 26—31
met gelijk spel.

Wij concludeeren dat wit in het be-
zit van den beteren stand de sterkste
zet speelt, nml. 34—29, daar deze de

meeste winstkansen biedt en wit speelt
op winst!

47. — 13—18!

48. 23—19

Op 28—22 speelt zwart 12—17.

48. — 11—17

49. 29—24 4—9!

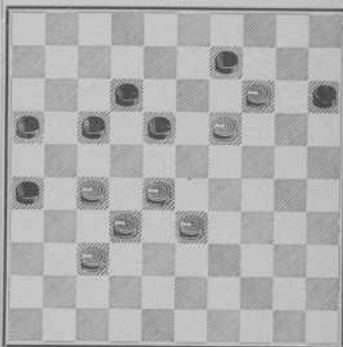
Op 18—23 wit 19—13, zwart 23—29,
wit 24—19, zwart 29×38, wit 32×43
en wit heeft groote winstkans.

50. 24—20 10—15!

51. 20—14!

Speelt wit 19—14, zwart 15×24, wit
14×3, zwart 17—21, wit 3×17, zwart
21×12, wit 28—22, zwart 18—23.
Speelt wit 22—18 of 33—28, zwart
maakt remise door 26—31. Wit nog
altijd op winst spelend offert schijf 20.

Zwart. No. 166.

Wit.

51. — 9×20
52. 33—29! 20—25
53. 29—24 18—23!
54. 19—13 23—29!
55. 24×33 12—18
56. 13×11 16×7
57. 33—29! 26—31

Prachtig! Weiss ziet, dat hij niet mag spelen 15—20, wit 29—24, zwart 20×29, wit 27—21, zwart 26×17, wit 28—22, zwart 17×28, wit 32×34, zwart 7—12, wit 37—32, zwart 12—18, wit 32—28 en wint. Speelt zwart in plaats 15—20, 25—30 dan volgt van wit dezelfde variant.

58. 37×26 25—30
 59. 29—23 30—34
 60. 23—18 34—39
 61. 18—13 15—20!

Prachtig! Zwart wil remise maken door een 2e dam te krijgen.

62. 13—9 20—24
 63. 9—4 39—44
 64. 28—23 24—30
 65. 4—18 30—34!
 66. 18—1 34—39
 67. 23—19 44—49
 68. 19—14 39—44
 69. 1—34 44—50
 70. 34—43 49×38
 71. 32×43 50—28!
 72. 14—9 28—23!
 73. 27—22 28—34
 74. 43—38 34—39

Remise.

v. W. J. de Haas.

	Wit	Zwart
1.	34—30	17—22
2.	30—25	11—17
3.	40—34	6—11
4.	45—40	19—23
5.	31—26	11—6
6.	50—45	13—19
7.	37—31	

Wit profiteert onmiddellijk van de gelegenheid, dat zwart niet 22—28 en 17×37 kan spelen.

7. — 9—13
 8. 32—28 23×32
 9. 38×27

Hiermede heeft wit de hekstelling genomen.

9. — 4—9
 10. 42—38

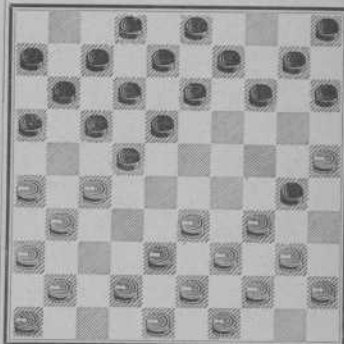
Wit vermijdt de bezetting van ruit 29, daar zwart door 17—21 wit 26×28, zwart 18—23 en 12×21 uit dien stand zou komen.

10. — 20—24
 11. 47—42

Sterker is 34—30, zwart 15—20, wit 47×42(a), ten einde zwart tot ontwikkeling over veld 29 te dwingen. (a) 40—34, zwart 5—10, wit 34—29, zwart 22—28 met gelijken stand.

11. — 24—30
 12. 35×24 19×30

Zwart. No. 167.

Wit.

13. 41—37

Op 40—35 speelt zwart 17—21, wit 26×28, zwart 7—11, wit 35×24, zwart 17—22, wit 28×17, zwart 12×32, wit 38×27, zwart 14—20, wit 25×14, zwart 9×46.

13. — 30—35
 14. 34—29 14—20

Op 13—19? wit 33—28, 27—21 en 31×4.

15. 25×14 10×19

16. 29—24!

Uitstekend gespeeld! Om te voorkomen, dat wit zijn stand op den linker vleugel moet verzwakken, wanneer zwart op 23 speelt.

16. — 19×30

17. 40—34 13—19

Profiteert van de gelegenheid om de schijven 13, 8, 2 in 't spel te brengen.

18. 34×25 8—13

19. 33—29 2—8

Op 19—23 wit 25—20, zwart 15×33, wit 39×8, zwart 2×13 en 't is voor zwart zeer moeilijk uit de hekstelling te geraken.

20. 38—33

Op 39—33 zwart 16—21, 22—27; 17×50.

Wij zouden in dezen stand 29—24 prefereren om achterwaarts te kunnen afruilen.

20. — 9—14

21. 42—38 3—9

Met een tweeledig doel gespeeld. Ten eerste opent zwart de mogelijkheid voor zich, uit de hekstelling te geraken door 17—21, 18—23, 12×21 en ten tweede wordt wit voor de keuze geplaatst van afruilen of een minder sterken zet doen.

22. 29—24 19×30

23. 25×34 14—19

24. 44—40 35×44

25. 49×40

Niet 39×50 want dan speelt zwart 16—21, 22—27 en 17×30.

25. — 5—10

26. 40—35 10—14

27. 34—29

Dit is nu een van die oogenblikken in de partij, waarin het duidelijk moet zijn, dat men niet ten koste van alles

moet trachten, de tegenpartij vast te houden. In dit geval verkeert nu wit. Zwart komt met groote overmacht op het centrum aanrukken; daarom verdient de volgende voortzetting de voorkeur.

Wit: 34—30 30—25 37—32

Zwart: 19—23 23—28(a) 28×37

Wit: 31×42

Nu is zwart vrij, doch in dit geval is het beter, zwart los te laten, dan langer vast te houden.

(a) Speelt zwart 14—19, dan wit 33—29 enz.

27. — 19—23

28. 46—41 23×34

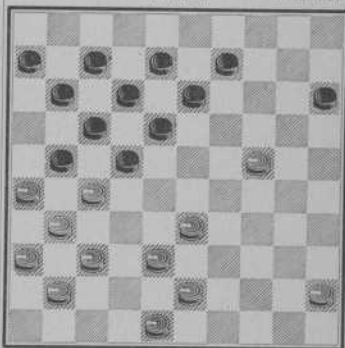
29. 39×30 14—19

Aan het thans volgend verloop zal men zien, dat zwart de hiervoren besproken voortzetting veilig kiezen kan.

30. 30—24 19×30

31. 35×24 16—21

Zwart. No. 168.

Wit.

De volgende voortzetting verdient alle aandacht en is een studie overwaard. Het mag bekend heeten, dat er

in de hekstelling enkele varianten voorkomen, waarin de opgeslotene veilig een schijf kan offeren, met de zekerheid, deze terug te winnen in beteren stand. Zelden komt dit echter in een partij voor. Men heeft dit vaak theoretisch beweed, doch hier ziet men het in de praktijk. Gelijk gezegd, is het een zeldzaamheid, dat dit voorkomt, vandaar dat wij verheugd zijn, zulk een partij te kunnen publiceren.

32. 27×16 18—23

Wit kan schijf 24 onmogelijk redden. Bovendien is zijn stand zeer slecht en staat vooral de linker vleugel zeer ongunstig.

33. 45—40 23—29

34. 24—20

O.i. verdient 37—32 de voorkeur, gevolgd door 31—27, 26×37 om ten minste houdbaar spel te krijgen.

34. — 15×24

35. 37—32 9—14

36. 31—27 22×31

37. 26×37 14—20

Natuurlijk, want wit zou door 40—35 deze voortzetting hebben verhinderd.

38. 43—39 17—22

39. 32—28 20—25

Zwart mag niet sluiten met 11—17, want dan speelt wit 39—34, zwart 13—18, wit 34×23, zwart 18×29, wit 38—32 en 37—31.

40. 28×17 11×22

41. 37—32 6—11

42. 41—37 11—17

43. 36—31

Op 32—28 speelt zwart 24—30, wit 33×35, zwart 22×31, wit 36×27 en verliest de schijf op 27.

43. — 13—19

44. 39—34

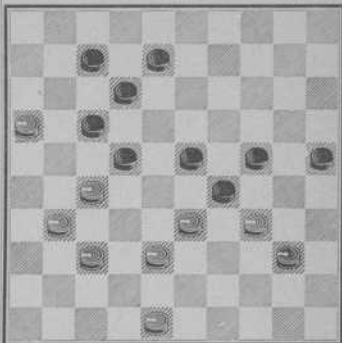
Een leuke slag volgt, als wit 32—27 speelt, dan zwart 19—23, wit 27×18,

zwart 29—34, wit 39×28 (moet 3 slaan), zwart 12×41.

44. — 19—23

45. 32—27

Zwart. No. 169.

Wit.

Een hoogst belangwekkende stand. Kiest zwart nu niet de beste voortzetting, dan heeft wit kans, als volgt in 't voordeel te komen.

Wit: 32—27 37—32

Zwart: 12—18

Op 7 of 8—12 volgt 48—43 met goed spel voor wit.

Speelt zwart, in antwoord op 37—32, in plaats van 8 of 7—12, 17—21 dan wit 31—26. Hiernut blijkt, dat wit met redenen 32—27 speelt. Het antwoord, dat zwart geeft, is hoogst belangwekkend en zeer sterk.

45. — 25—30

46. 34×25

Wit kan ook 27×18 spelen, zwart 30×28, wit 40—34, zwart 29×40, wit 18×20, doch zwart gaat met 40—44 spoedig naar dam, met winstkans. Toch moet wit dezen spelgang kiezen.

46.	—	23—28
47.	27×18	28×39
48.	40—35	12×23
49.	35—30	24×35
50.	25—20	39—44
51.	31—26	44—50
52.	29—14	35—40
53.	15—10	29—34
54.	10—5	23—29
55.	38—32	40—45
56.	32—27	17—21
57.	26×17	50×6
58.	10—14	45—50
59.	14—32	6—28
60.	32×11	50×6

A. K. W. Damme H. G. Theunisse

	Wit	Zwart
1.	32—28	18—23
2.	38—32	

Op 37—32 volgt het bekende: 23—29 en 17—22.

2.	—	13—18
3.	42—38	9—13
4.	47—42	4—9
5.	34—30	20—25

Zwart krijgt nu een randschrift, welke de oorzaak wordt van zijn verlies.

6.	30—24	19×30
7.	35×24	23—29

Hetgeen wit nu speelt is gedwongen, doch doet hem het behaalde voordeel behouden.

8.	24—20	15×24
9.	28—22	17×28
10.	32×34	14—19
11.	33—28	11—17
12.	37—32	6—11
13.	41—37	1—6
14.	39—33	10—15
15.	44—39	17—22

Zwart kon niet 24—30 spelen wegens wit 28—23. Zwart tracht nu wit's centrumstand af te breken, doch de

laatste heeft voldoende stukken in reserve om steeds weer te kunnen aanvallen.

16.	28×17	12×21
17.	31—26	7—12

Zwart kon niet 21—27 spelen, dan wit 38—32, zwart 27×47, wit 50—44, zwart 47×29, wit 34×1.

18.	26×17	12×21
19.	33—28	18—23

20. 46—41

(Er dreigde 21—27).

20. — 5—10

21. 38—33

Wit wil met 39—33 zwart niet tot den afruil 24—29 gelegenheid geven. Speelt zwart nu 24—29 enz. dan wit 40—35 met een sterke opsluiting.

21. — 10—14

22. 34—29 23×34

Zwart krijgt geen gelegenheid, een centrum stand te vormen.

23. 40×20 15×24

24. 45—40 8—12

25. 42—38 2—8

26. 39—34 12—18

27. 43—39 18—23

28. 48—43 11—17

29. 50—45 14—20

Gedwongen. Er dreigde 34—29 en op zwart 24—30 speelt wit 40—35.

30. 40—35 13—18

31. 49—44 8—13

32. 37—31 21—27

33. 31—27

(Zie diagram 170).

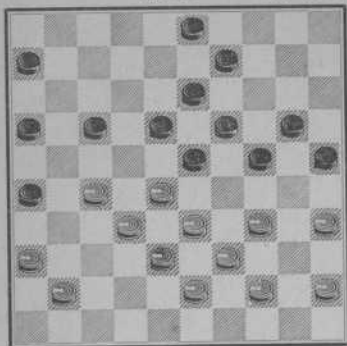
Zwart is nu geheel verloren. Zwak vooral is de stand van de stukken 24, 25, 20. Stond er nog een stuk op 15, zoo ging er nog eenige kracht van uit.

33. — 17—21 gedwongen

34. 44—40 3—8

35. 41—37 9—14

Er was geen goede zet meer.

Wit.

Op zwart 6—11, wit 27—22, zwart 8×27, wit 34—30, zwart 25×34, wit 40×18, zwart 13×22, wit 28×6.

Op zwart 8—12, wit 27—22 en 34—30.

Nu echter krijgt wit nog gelegenheid een mooien zet uit te voeren en tot winst te geraken.

36.	27—22	18×27
37.	34—30	25×34
38.	40×9	14×3
39.	35—30	24×35
40.	28—22	27×18
41.	37—31	26×28
42.	33×15	

INHOUD.

	Blz.
Voorafgaande opmerkingen	5
Reglement van het Damspel	7
Toelichtingen op het reglement	11
Iets over de waarde der schijven	12
De waarde van de dam	15
Het gebruik van een dam	17
Het kiezen van den juisten zet	19
Oplossingen	24
Openingsspel	26
Regelmatig spel	26
Onregelmatig spel	34
De herstelling	42
Het eindspel	53
Oplossingen	63
Combinaties	68
Oplossingen	76
Theoretische varianten	80
De partij in haar geheel	97

DAMUITGAVEN

ZWART-WIT

Eenvoudige Handleiding voor het Damspel
door A. K. W. DAMME. f 1,25

VOOR HET DAMBORD

met J. DE HAAS en Ph. L. BATTEFELD.
2e geheel herziene en gewijzigde druk
bewerkt door A. K. W. DAMME. f 1,50

HET DAMSPEL

door J. DE HAAS en Ph. L. BATTEFELD.
2e geheel herziene en gewijzigde druk
bewerkt door A. K. W. DAMME. f 1,50

HOE LEER IK DAMMEN?

door K. C. DE JONGE. f 1,25

DAMMEN door B. SPRINGER Jr. en
HERMAN DE JONGH.

1e, 2e en 3e deel compleet . . . f 2,90

Per deeltje à f 1,50

DAMMEN

door J. MEIJER, 3e druk f 0,50

DIVERSE DAMBORDSPELEN

door T. C. HEMMES. f 0,30

G. B. VAN GOOR ZONEN